

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

การศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของความเกรงใจ กับขบวนการสังคมประกิต
ระหว่างเด็กไทย - พุทธ และเด็กไทย - คริสต์

ปริญญานิพนธ์

ของ

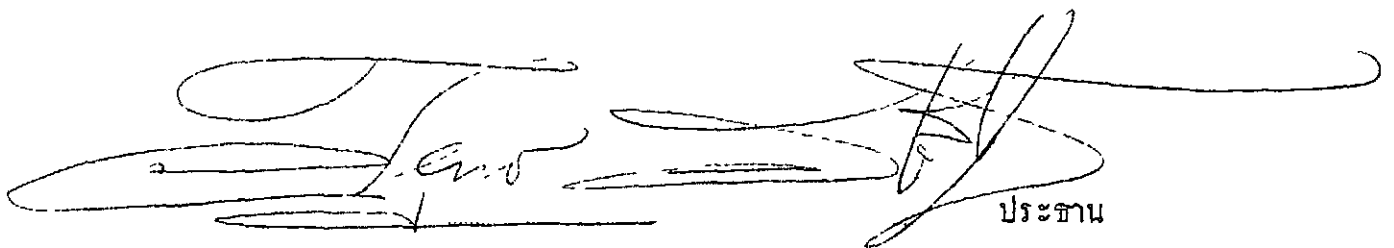
จنگล ทรัพย์สมบูรณ์

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญำการศึกษาามหาบัณฑิต

๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำกวีนิพนธ์ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้

ประธาน

ศาสตราจารย์ ดร. วิมล วิชากร กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้เพราะผู้เขียนได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
อาจารย์ ดร. วิรุทธ วิเชียรโชติ และอาจารย์ ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ ที่กรุณา
ให้คำแนะนำตลอดจนการวางแผนงานในการทำการวิจัย ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง
ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เกื้อน สินธุ์พันธ์ประทุม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ
ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนเซนต์หลุยส์ โรงเรียน
เซนต์แอนโทนี และโรงเรียนสันติภาพ ที่กรุณาให้ความสะดวกและความช่วยเหลืออย่างดี
ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง อาจารย์วิเชียร กัณหะมูวะ อาจารย์ที่ปรัตน์ ธิปสร
และอาจารย์ประสก มนูญวงศ์ ที่ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนตลอดมา
และขอขอบพระคุณต่อสภาวิจัยแห่งชาติ ที่ได้กรุณาจัดสรร เงินอุดหนุนในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

จงกล ทรัพย์สมบูรณ์

สำหรับ

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๑๐
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๑๐
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๑๑
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๑๓
๒	ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	๑๔
	ผังทฤษฎี	๔๔
	คำอธิบายผังทฤษฎีและ เหตุผลในการตั้งสมมุติฐาน	๔๕
	สมมุติฐานการวิจัย	๕๗
๓	วิธีทำ เน้นการวิจัย	๕๘
	กลุ่มตัวอย่าง	๕๘
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๖๑
	คุณสมบัติของแบบทดสอบ	๖๕
	การทำ เป็นการสอบ	๖๖
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๗
๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
	การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๐

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑
ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร	๗๒
กลุ่มเด็กชายไทยพุทธ	๗๓
กลุ่มเด็กหญิงพุทธ	๗๖
กลุ่มเด็กชายคริสต์	๗๘
กลุ่มเด็กหญิงคริสต์	๘๒
ตอนที่ ๒ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ของตัวแปรกับสังคมประกิต	
กับความเกรงใจ	๘๖
กลุ่มเด็กชายไทยพุทธกับเด็กชายไทยคริสต์	๘๖
กลุ่มเด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยคริสต์	๘๗
กลุ่มเด็กชายไทยพุทธกับเด็กชายไทยคริสต์	๘๐
กลุ่มเด็กหญิงไทยพุทธกับเด็กหญิงคริสต์	๘๒
กลุ่มเด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยพุทธ	๘๔
กลุ่มเด็กชายไทยคริสต์กับเด็กหญิงไทยคริสต์	๘๖
ตอนที่ ๓ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจแม่กับลูก	๘๗
ความเกรงใจของแม่กับความเกรงใจเด็กไทยพุทธ	๘๗
ความเกรงใจแม่กับความเกรงใจเด็กไทยคริสต์	๘๘
๕ สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	๘๘
ความมุ่งหมาย	๘๘
กลุ่มตัวอย่าง	๘๘
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๘๘
ตัวแปรที่ศึกษา	๘๘

๑
บทที่

๒
หน้า

๓
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑๐๐

๔
อภิปรายผล

๑๑๓

๕
ขอเสนอแนะ

๑๒๓

๖
บรรณานุกรม

๑๒๖

๗
ภาคผนวก

๑๓๑

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
๑ กลุ่มตัวอย่าง	๖๐
๒ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เด็กชายไทยพุทธ	๗๒
๓ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เด็กหญิงไทยพุทธ	๗๕
๔ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เด็กชายไทยคริสต์	๗๖
๕ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เด็กหญิงไทยคริสต์	๘๑
๖ เปรียบเทียบค่าแปรของกลุ่มเด็กชายไทยพุทธกับเด็กชายไทยคริสต์	๘๕
๗ เปรียบเทียบค่าแปรของกลุ่มเด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยคริสต์	๘๗
๘ เปรียบเทียบค่าแปรของกลุ่มเด็กหญิงไทยพุทธกับเด็กชายไทยคริสต์	๘๘
๙ เปรียบเทียบค่าแปรของ เด็กหญิงไทยพุทธกับ เด็กหญิงไทยคริสต์	๙๑
๑๐ เปรียบเทียบค่าแปรของ เด็กหญิงไทยพุทธกับ เด็กหญิงไทยคริสต์	๙๓
๑๑ เปรียบเทียบค่าแปรของกลุ่มเด็กชายไทยคริสต์กับเด็กหญิงไทยคริสต์	๙๕
๑๒ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจของลูกกับความเกรงใจของแม่ ของ เด็กไทยพุทธ	๙๗
๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจของลูกกับความเกรงใจของแม่ ของ เด็กไทยคริสต์	๙๘

การวาง	หน้า
๑๔ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับสังคมประกิต	๑๑๑
๑๕ แสดงการ เปรียบเทียบขบวนการสังคมของแม่ที่นับถือศาสนาพุทธ และนับถือศาสนาคริสต์	๑๑๒

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
๑	แสดงขบวนการเกิดบุคคลิกภาพ	๓
๒	ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทสังคมประติและโครงสร้างของสังคม	๖
๓	แสดงขบวนการสังคมประติว่าเป็นขบวนการ ๒ ทาง	๑๔
๔	ผังทฤษฎี	๔๘
๕	แสดงการถ่ายทอดบุคคลิกภาพระหว่างแม่และลูก	๑๑๕

บทนำ

การพัฒนาที่สำคัญที่สุด ซึ่งสามารถจะพาประเทศก้าวไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทั้งทาง
ด้านเศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร และสังคม ได้แก่การพัฒนาตัวบุคคล (Human
Resources) เพราะประเทศชาติประกอบขึ้นด้วยบุคคลที่สามารถจะพาชาติไปสู่หิโกหรือสังคม
ชนิดใด ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลในชาติเป็นสำคัญ บุคคลในชาติถ้ามีลักษณะที่เอื้ออำนวย
ต่อการพัฒนาประเทศย่อมทำให้ประเทศชาติเจริญขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หากบุคคลในชาติมีลักษณะ
ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศแล้วย่อมไม่สามารถที่จะพาประเทศไปสู่สภาพที่พัฒนาได้
วิธีการที่จะพัฒนาตัวบุคคลให้มีประสิทธิภาพนั้น ที่สำคัญที่สุด คือ "การศึกษา" (วิริยบุต วิเชียรโชติ,
๑๙๗๖ : ๔๔) เพราะการศึกษาเป็นขบวนการจัดประสบการณ์ให้บุคคลมีความสามารถทั้งด้าน
สติปัญญา ด้านสังคม และด้านบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยามีความเชื่อว่าบุคลิกภาพของคนนั้น ก่อตัวและได้รับพัฒนาการจากขบวนการ
สังคมประกิต (Socialization Process) เช่น ฟรอยด์ (Freud อ้างจาก นวลเพ็ญ
วิเชียรโชติ ๑๙๗๖) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาคนแรกทีเน้นพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง เขาเน้นว่าการกำหนดบทบาทตอนต้นของชีวิตในวัยทารก และวัยเด็กว่ามีอิทธิพลต่อ
โครงสร้างของบุคลิกภาพของบุคคล การอบรมเลี้ยงดูหรือสังคมประกิต (Socialization)
ในช่วงระยะ ๕ ปีแรก เป็นช่วงที่ก่อบุคลิกภาพ

แอดเลอร์ (Adler, 1965) เน้นว่า เจอนไขทางจิตวิทยาในคอนตันของชีวิตมีความ
สำคัญต่อชีวิตของเด็กเป็นอันมาก เด็กที่ถูกตามใจจะหะอะไรไม่เป็นเลย ต้องอาศัยผู้อื่นอยู่ตลอด
เวลา เมื่อขาดคนช่วยเหลือเด็กจะไม่สามารถทำอะไรได้ แอดเลอร์ลงโทษพ่อแม่มากกว่าที่จะ
ลงโทษเด็ก เพราะพ่อแม่เป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูลูก ตามใจลูก จนทำให้เด็กไปสามารถ
พัฒนาแบบชีวิตของตนเอง ไม่รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง เด็กเช่นนี้สามารถนำความหายนะมาสู่สังคม

เพราะตลอดเวลาเด็กพวกนี้จะเอาความสำเร็จของคนอื่นมาเป็นของตนเอง

ซัลลิแวน (Sullivan, อ้างจาก Dinkmayer, 1965 : 194) แสดงความคิดเห็นว่า แม่เป็นบุคคลแรกที่ทำให้เด็กก่อมโนภาพของตนเองขึ้น และเขาเชื่อว่าบุคลิกภาพของคนจะเปลี่ยนไปตามวัยและประสบการณ์ที่เขาปะทะสังสรรค์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมขณะที่อยู่ในวัยทารก เด็กจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับบิดามารดา ต้องพึ่งพาอาศัยบิดามารดาเมื่อการดำรงอยู่ ทารกจะได้รับการถ่ายทอดอารมณ์จากผู้ใกล้ชิดโดยเฉพาะจากมารดาโดยตรง เช่น มารดามีภาวะวิตกกังวล ความรู้สึกนั้นจะถ่ายทอดมายังทารก ทำให้ทารกเกิดความวิตกกังวลด้วย

ดิงก์เมเยอร์ (Dinkmayer, 1965 : 185) กล่าวว่า "ตน" ของบุคคลได้รับอิทธิพลจาก ภาสณา สังคม และฐานะทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งมันเป็นแห่งแรกของประสบการณ์ที่เป็นผู้จัดค่านิยมต่าง ๆ ชั้นแรกของเด็ก

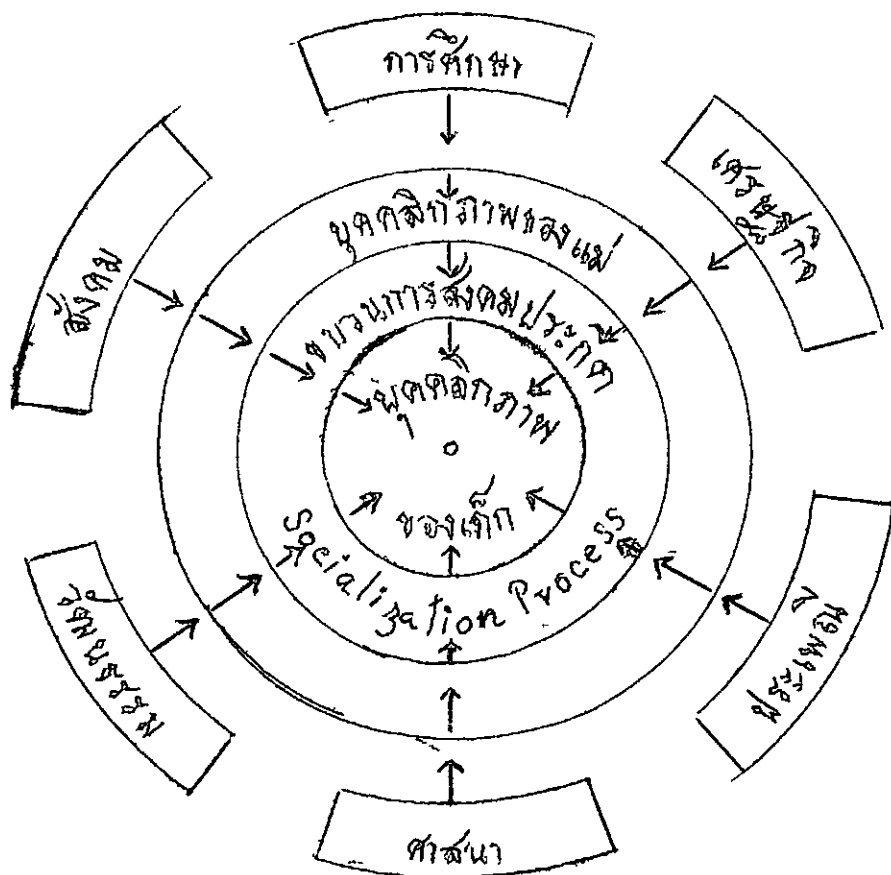
จะเห็นได้ว่าแม่เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กมากที่สุด นิสัยต่าง ๆ ของเด็กได้มาจากการอบรมบ่มนิสัย ก็คือการอบรมเลี้ยงดู การศึกษา การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (ทัพยา สายบุญ, ๑๙๙๒) วิธีการอบรมเลี้ยงดูของแม่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ประเพณี และภาสณา และสังคมที่เขาอาศัยอยู่ แม่จะเป็นผู้ถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็ก สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเชื่อเพื่อเผ่าเผ่า ซึ่งเป็นผลมาจากความอุดมสมบูรณ์ ความไม่พยายามทนทาน มีการผัดผ่อน ไม่ใช่ความรุนแรง อาจเนื่องมาจากภาสณาพุทธ หรืออาจเนื่องมาจากลักษณะของสังคมที่ยึดอยู่ในสิ่งใดหนักแน่น (ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ๑๙๙๒) คำกล่าวที่สอดคล้องกับคำกล่าวที่กล่าวมาแล้ว และเป็นการเสริมให้เห็นลักษณะของสังคมไทยเด่นชัดขึ้นอีกก็คือ การเลี้ยงดูบุตรไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง เน้นให้พึ่งผู้ใหญ่ อบรมแบบให้ความคุ้มครอง ให้ความรัก แต่ไม่เน้นเรื่องการทำเหตุผล ทำให้บุคลิกภาพของคนในสังคมเช่นนี้มีความโอบอ้อมอารี เชื่อเพื่อเผ่าเผ่า เสียสละ มีความเกรงอกเกรงใจ มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธสูง มักขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน ทำงานตามสบาย รักสนุก ขาดการวางแผนอนาคต มักขาดวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบในการทำงานไม่ค่อยสูง (วิริยพท วิเชียรโชติ, ๑๙๙๒)

ในทำนองเดียวกัน ประเสริฐ แยมกลิ่นพุ่ม (๑๙๖๓ : ๑๔) กล่าวว่า กรอบครวัไทยไม่ค่อยย่ำถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีความเป็นตัวของตัวเอง และกล่าวแสดงความ

สำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มีความเป็นตัวของตัวเอง และกล้าแสดงความคิดเห็น ทำให้เด็กขาดความเป็นตัวของตัวเอง กลายเป็นคนเกรงกลัวอำนาจ แม้ว่าอำนาจนั้นจะมีการใช้โดยไม่ชอบธรรมและขัดกับหลักเหตุผล

ละม้ายมาศ กรุฑกัณฑ์ และคณะ (๑๙๖๓ : ๘๓ - ๘๑) ได้ศึกษาอิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยวิธีสัมภาษณ์ ได้รายงานผลว่า "แม่ที่ตำบลนาป่า มุ่งหวังอย่างยิ่งที่จะให้เด็กแสดงความสามารถเพื่อหวังผู้ใหญ่ ด้วยการกระทำตามคำสั่งทุกอย่างของพ่อแม่ การขัดคำสั่งของผู้ใหญ่นับเป็นการไม่แสดงความเคารพเชื่อฟัง การอบรมเช่นนี้มีผลดีหลายประการ เช่นช่วยให้ผู้ใหญ่ได้รับความสะดวกในการอบรมเด็ก เป็นการรักษาสัมพันธภาพระหว่างเด็ก และผู้ใหญ่ ช่วยให้เด็กมีความเกรงใจต่อผู้อื่น"

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พ่อที่จะเขียนแผนผังชี้ให้เห็นกระบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) ที่ก่อผลผลิตออกมาเป็นบุคลิกภาพของเด็กดังนี้

วีรยุทธ วิเชียรโชติ (1966 : 180-184) ได้กล่าวไว้ว่า ขบวนการสังคมประกิตเป็น
ขบวนการที่บุคคลเรียนรู้แนวทางปฏิบัติของสังคมหนึ่ง หรือกลุ่มของสังคม เพื่อว่าบุคคลนั้นจะได้
สามารถปฏิบัติหน้าที่ภายในสังคมหรือกลุ่มนั้นได้ ขบวนการสังคมประกิตนอกจากจะรวมถึงการเรียนรู้
และการปลูกฝังแบบแผนของพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้ว ยังรวมถึงการปลูกฝังคุณค่าและความรู้สึกด้วย
แต่อย่างไรก็ตาม ขบวนการสังคมประกิตไม่ได้อธิให้เห็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล แต่จะเกี่ยวข้อง
กับหน่วยพื้นฐานทางโครงสร้างของสังคม เน้นเรื่องลักษณะการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การ
ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรม และสังคม

ขบวนการสังคมประกิตเกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับที่เราเกิดขึ้นมาเพราะฉะนั้นจึงถือได้ว่าครอบครัว
 เป็นแหล่งแรกที่ทำให้เรารู้หลักเบื้องต้นของบทบาทต่าง ๆ ครอบครัวเปรียบเสมือนแหล่งที่มาของ
 บทบาททางสังคมทั้งหมด

โฟ (Foa, 1966) สำนวจพบว่า บทบาทของเด็กที่แตกต่างกันเกิดขึ้นในระหว่างที่มี
 การสังเกตความแตกต่างจากคนอื่น เช่นสังเกตความแตกต่างของชายหญิง สังเกตเกี่ยวกับสถานภาพ
 ทางอายุ วัยวัยเดียวกันหรือต่างวัยกัน

เด็กจะมองบทบาทของคนในสังคมต่างกับตามวัยของเด็ก เช่นเด็กเล็กเมื่อเห็นผู้ชาย
 อาจมองว่าเป็นพ่อของคน แต่เมื่อเจริญวัยขึ้นวงสังคมของเขาขยายตัวออกไปทุกที ได้พบปะกับ
 บุคคลและสังคมมากขึ้น บทบาทของเขาก็จะแตกต่างออกไปอีก โครงสร้างบทบาทของเขาก็ยิ่ง
 ซับซ้อนยิ่งขึ้น

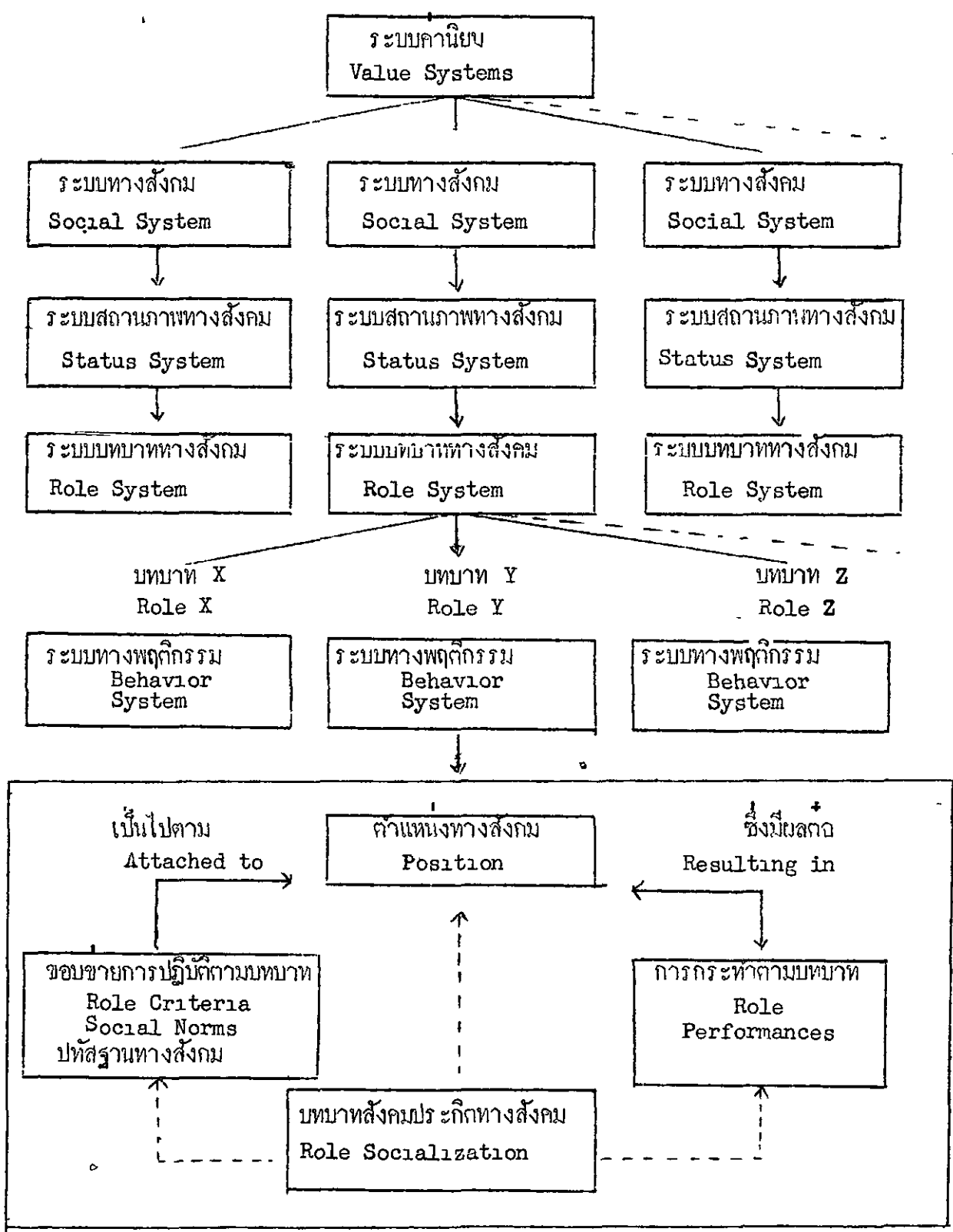
วิลสัน (Wilson) แนะนำว่า แหล่งที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำหรับทำให้บทบาทต่างกันมี
 แหล่ง ก็คือ

๑. คุณสมบัติทางชีวภาพ มีความเกี่ยวข้องกับสังคมทั้งนี้เพราะคุณสมบัติบางอย่าง เช่น
 ความเชื่องช้า และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติทางชีวภาพ
๒. ลักษณะทางสังคมที่เกิดจากครอบครัว เช่น อาชีพ ชั้นสังคม ศาสนา
๓. ลักษณะส่วนตัวที่บุคคลนั้นเข้าไปเป็นสมาชิกอยู่อย่างใกล้ชิด เช่น ลักษณะการทำงาน
 ความสำเร็จของการศึกษา หักกันคิ และคุณค่า

การจำแนกลักษณะเกณฑ์ของบทบาท (Role criteria) นี้เป็นการเปลี่ยนจากสิ่งที่
 ได้รับมาไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของตน จาก Discrete ไปสู่ Continerous และจากรูปธรรม
 ไปสู่นามธรรม แต่ผู้ที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ได้ยืนยันว่าแหล่งปฐมภูมิของ Role Criteria
 ก็คือระบบคุณค่าทางสังคม (Value system) ของโครงสร้างทางสังคมหนึ่ง ๆ นั่นเอง
 ฉะนั้น อายุ เพศ เชื้อชาติ ชั้นสังคม ผลสัมฤทธิ์ ฯลฯ จึงต่างมีความสำคัญทางสังคมต่อระบบ
 คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม หรืออาจกล่าวได้ว่า บทบาทที่แตกต่างกันนั้นกำหนดโดยโครงสร้าง
 สังคม และวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ โดยผ่านกระบวนการสังคมประกิต

วิบูลย์ วิเชียรโชติ ได้เขียนแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทสังคมประกิต
 และโครงสร้างทางสังคมไว้ดังนี้

ภาพที่ ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทสังคมประจักษ์ และโครงสร้างทางสังคม

(จากปริิณณานิพนธ์คุณุ์บัณฑิต ของ วิรุยุทธ วิเชียรโชติ หน้า ๒๒)

จากภาพ 2 ถือว่า ระบบค่านิยม (Value system) เป็นแหล่งปฐมนิของ พฤติกรรมทางสังคมทั้งหมด ระบบนี้จะมีการจัดว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก สิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี และ อะไรถูกต้องตามศีลธรรม อะไรไม่ถูกต้องตามศีลธรรม ฯลฯ ในทางตรงข้ามระบบสังคมถือว่า เป็นองค์การที่จะจัดให้มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ที่จะก่อให้เกิดการ ติดต่อกันอย่างใกล้ชิด ให้บรรลุเป้าหมาย ให้ดำรงโครงสร้างและสังคมประภค

ระบบค่านิยมที่สำคัญแต่ละอย่างถือว่าเป็นเสมือนรัฐธรรมนูญที่แฝงอยู่เพื่อควบคุมระบบสังคม นั้น ๆ การบัญญัติกฎหมายตามรัฐธรรมนูญของประเทศ ก็ถือว่าเป็นตัวอย่างของระบบค่านิยมเช่นกัน โดยทั่วไปแล้วระบบค่านิยมได้มาจาก ศาสนา ศีลธรรม และประเพณีวัฒนธรรมอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันเราถือว่า ระบบสังคมแต่ละระบบเป็นระบบทางสถานภาพ (Status system) ที่ประกอบ ขึ้นด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงต่อกันโดยที่การกำหนดสิทธิและหน้าที่ขึ้นไว้ โดยเหตุที่บทบาท (Roles) มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งต่าง ๆ (Positions) ทางสังคมในรูปของแบบแผนของ พฤติกรรมที่คาดหวัง ฉะนั้นตามลักษณะหน้าที่แล้ว บทบาทถึงแสดงถึง ลักษณะการแบ่งงาน แบ่ง หน้าที่กันทำในระบบสถานภาพทางสังคม

แต่ละระบบบทบาท (Role system) ประกอบด้วยบทบาทต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันเป็นจำนวนมาก และบทบาทแต่ละบทบาทจะถูกกำหนดโดย ระบบพฤติกรรม (Behavior system) ซึ่งเป็นอนุกรมของพฤติกรรมทางสังคม ที่มีลักษณะที่สามารถจะพยากรณ์ ได้ ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าระบบพฤติกรรมหรือบทบาท จะมีตำแหน่งเสมือนเป็น Social Slot ที่มีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และเกณฑ์ของบทบาทควบคุมอยู่ด้วย ทำให้เกิดพฤติกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยขบวนการ สังคมประภค บทบาทสังคมประภคจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีสมาชิกใหม่เข้ามารวบใน กลุ่ม และเข้ามามีตำแหน่งในโครงสร้างของกลุ่ม เช่นเด็กที่เกิดใหม่ในครอบครัว หรือสมาชิกใหม่ของ กลุ่ม ฉะนั้นกลุ่มบทบาทจึงเป็นขบวนการก่อกำเนิดทั้งระบบบทบาทและโครงสร้างสังคมทั้งหมด

ความแตกต่างกันของบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่ประกอบกันของ ทัศนูปภาพ ในขณะที่ Role differential เน้นในเรื่ององค์ประกอบด้วยความคิด ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้เน้นเรื่องพฤติกรรมบทบาทที่แสดงออกมา จะแสดงในรูปของพฤติกรรม

ระหว่างบุคคล ซึ่งสามารถพยากรณ์ได้และมีลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

ลักษณะที่เรียกว่าพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไป อาจกล่าวได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากแบบแผนของพฤติกรรมที่คาดหวังที่สัมพันธ์กับสถานการณ์นั้น แม้กระนั้นก็ตาม ปทัสฐาน หรือแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central tendencies) ภายในนิสัยของภาวะเบี่ยงเบนที่อาจเป็นไปได้ บางทีบทบาทก็นิสัยของความเบี่ยงเบน (Range of deviation) ที่กว้างกว่าบทบาทอื่น ๆ ทั้งที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน

เนื่องจากบทบาทสังคมประกิต มักจะมีคุณสมบัติเฉพาะโดยขึ้นกับระบบสังคมและการให้คำนิยาม ฉะนั้นแนวโน้มที่จะเกิดขัดแย้งกันในเรื่องของบทบาทของบุคคลในบางกลุ่มที่มาจากสังคมที่มีพื้นฐานทางสังคมแตกต่างกัน ขัดแย้งใจ ๆ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทย่อมก่อให้เกิดปัญหา ฉะนั้นความขัดแย้งระหว่างบุคคลจึงเกิดในกลุ่มที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน

ในสถานการณ์ของวัฒนธรรมต่างกัน บทบาทที่มีลักษณะอย่างเดียวกันอาจมีความหมายต่างกันในแต่ละของ พฤติกรรมที่คาดหวังและทัศนคติ สิ่งที่เกิดขึ้นถือว่าเป็นปรากฏการณ์ของการรับรู้บทบาทอย่างผิด ๆ ที่มีผลมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่ทำให้พฤติกรรมต่างกันออกไปตามสังกัดของบทบาทสังคมประกิตแล้ว บุคคลที่มีวัฒนธรรมต่างกันจะสร้างความคิดของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างกัน โดยมีลักษณะเป็นไปตามวัฒนธรรมของตน กรณีเช่นนี้สมาชิกของกลุ่มที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกันมาก ควรจะมีลักษณะรุนแรงมากกว่าในกรณีสมาชิกของกลุ่มที่มาจากวัฒนธรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาก

จากที่กล่าวมาแล้วว่าบุคลิกภาพเป็นผลผลิตจากกระบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) ไม่ว่าจะเป็นด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว กับสมาชิกอื่น ๆ ตามฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ในแต่ละสังคมก็จะมีวัฒนธรรมของตนเอง

• คลัคฮอร์น (Kluckhohn, 1949) กล่าวว่า วัฒนธรรมมักจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตของเราทุกคน ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย ถึงแม้ว่าเราจะระลึกได้หรือไม่ก็ตาม วัฒนธรรมมักจะวางกฎเกณฑ์บังคับให้เราต้องปฏิบัติตามแนวทางของพฤติกรรมซึ่งบุคคลอื่นได้สร้างสรรค์ไว้ให้เรียบร้อยแล้วสำหรับเรา

กลุ่มสมาชิกของวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาส่วนบุคคลภาพ โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ว่าอะไรที่เด็กควรได้รับการสอนในแต่ละวัฒนธรรม มักจะมีความมุ่งหวัง เป้าหมายของสมาชิกในกลุ่มให้ประพฤติตามวิถีทางที่เป็นที่ยอมรับกันในกลุ่ม โดยแต่ละวัฒนธรรมก็วางแนวทางของประสบการณ์ต่าง ๆ และสถานการณ์ที่เด็กควรมีส่วนร่วมด้วย วัฒนธรรม แต่ละวัฒนธรรมก็พยายามดำรงความเป็นปึกแผ่นและความเป็นหนึ่งของคนไว้ มีการเสริมสร้างวิถีทางดำเนินชีวิต ในทุกสังคมเด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดู แก่วิธีการของแต่ละวัฒนธรรมย่อมแตกต่างกันไป

บางวัฒนธรรมกำหนดการอบรมเลี้ยงดูว่าจะต้องใช้ความหนักแน่น แต่ในอีกหลายวัฒนธรรมมักจะใช้วิธีการรุนแรง ในสังคมอเมริกาเด็กได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้พึ่งตนเอง และความบิ้อประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการหลีกเลี่ยงความรู้สึกพึ่งพา หากเด็กประสบความล้มเหลวในกิจกรรมปฏิบัติตามที่ใ้วางไว้จะเกิดความวิตกกังวล และรู้สึกไม่ทัดเทียมกับคนอื่น ส่วนวัฒนธรรมไทยตรงกันข้าม การอบรมเลี้ยงดูไม่ไ้ยกย่องความเป็นอิสระไม่ขึ้นแก่ใคร ทำให้มีบุคลิกภาพพึ่งพาผู้อื่น

จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อกระบวนการสังคมปรกิต
แต่รากฐานของวัฒนธรรมได้แก่ ศาสนา ศาสนาแต่ละศาสนามีหลักคำสอนใหญ่ปฏิบัติตามเป็นกรณีวิธีการสอนของแต่ละศาสนาต่างกันไป เช่นศาสนาพุทธได้กำหนดการปฏิบัติระหว่างคนไว้ ๖ ประเภท ได้แก่ บิฑามารหากับบุตรธิดา กรูอาจารย์กับศิษย์ มิตรกับมิตร ภรรยาภกับสามี สมพรพราหมณ์กับชาวบ้าน และลูกจ้างกับนายจ้าง คำสอนเน้นในเรื่องความกตัญญูต่อกเวที่ก่อผู้มีพระคุณ เช่น พ่อแม่เมื่อทานแกเขาก็ก่เป็นหน้าที่ของบุตรธิดาจะต้องเลี้ยงดู เอาอกเอาใจทาน ถ้าบุตรธิดาละเลยไม่ดูแลเอาใจใส่ทาน ก็ถือว่าเป็นคนชั่ว เป็นคนอกกัญญู ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้ศาสนาพุทธยังสอนให้รู้จักการให้ทาน คือการแบ่งปันข้าวของ เงินทองของตนต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นการสอนให้รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

หลักคำสอนของศาสนาคริสต์ สอนให้เคารพนับถือบิดามารดา แต่ไม่ได้กล่าวถึงการเลี้ยงดูทานเพื่อทดแทนบุญคุณ คำสอนอีกอันหนึ่งที่แสดงให้เห็นความใจกว้างกับพวกพ้องก็คือ "ถ้าพี่น้องของเจ้ามายืมของ เจ้าอย่าได้คิดเอาดอกเบี้ย จะยืมเงินทองหรือเครื่องกระยาหาร สิ่งหนึ่งสิ่งใด ก็อย่าได้คิดเอาดอกเบี้ยจากเขา แต่คนต่างชาติยืมของของเจ้าก็คิดเอาดอกเบี้ยได้"

แต่ห้องของเจ้า อย่าคิดเอาตกเบี้ยของเขาเลย"

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า กาสนาและศาสนามีวิธีการและแนวการสอนที่ต่างกัน ซึ่งอาจจะมีผลต่อขบวนการสังคมประเพณีที่แตกต่ากันออกไปด้วย ทำให้พฤติกรรมทางสังคมแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมได้ ฉะนั้นเพื่อให้ทราบถึงขบวนการสังคมประเพณีว่ามีข้อใดบ้างที่อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ขัดแย้งทางสังคม ทำให้การอยู่ร่วมกันขาดความสุขแล้วจะได้เป็นแนวทางให้มีการเปลี่ยนแปลงจุดที่จะก่อให้เกิดปัญหานั้นเสียให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ✓

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจ ระหว่างเด็กไทยพุทธ กับเด็กไทยคริสต์
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของสังคมประเพณีระหว่างครอบครัวไทย-พุทธ กับครอบครัวไทย - คริสต์
๓. เพื่อศึกษาว่า เพศชายกับเพศหญิงนั้นได้รับการอบรมในรูปแบบของสังคมประเพณีต่างกันหรือไม่
๔. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจของบุตรกับความเกรงใจของมารดา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า ✓

๑. เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างของความเกรงใจของเด็กไทย - พุทธ กับเด็กไทย - คริสต์ เพื่อจะดูว่าค่านิยมของด้านความเกรงใจของเด็กที่มีต่อศาสนาต่างกัน จะต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงบุคลิกภาพของนักเรียน โดยการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้เด็กมีความเกรงใจพอเหมาะกับการที่เด็กจะสามารถพัฒนาตัวเองให้อยู่ได้เป็นอย่างดีในสังคม และไม่ขัดขวางความคิดสร้างสรรค์ของตนเองด้วย

๒. เพื่อทราบรูปแบบของสังคมประเพณีระหว่างครอบครัวไทย - พุทธ กับครอบครัวไทย - คริสต์ เพราะเคยทราบมาว่าการอบรมเลี้ยงดูลูกในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา โดยพ่อแม่ก็จะยึดการสอนจากสิ่งที่ตนยึดมั่นและมีประสบการณ์

ในเรื่องนั้น ๆ จึงน่าจะศึกษาว่าแบบของสังคมประกิดแบบใดบ้างที่เหมือนกันและแบบใดบ้างที่ต่างกัน ทำให้ครูผู้สอนมีโอกาสได้รู้แนวทางบุคลิกภาพของเด็กที่ได้รับการถ่ายทอดมาที่บ้าน และสามารถจะหาแนวทางจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใดให้มีพฤติกรรม และบุคลิกภาพที่จะใช้อำนวยความสะดวกการพัฒนาประเทศ

๓. เพื่อให้ทราบว่าแม่มีความนิยมอย่างไรต่อเพศของลูก แม่ให้แบบของสังคมประกิดต่อลูกหญิงต่างกับลูกชายหรือไม่ ถ้าต่างมีด้านใดบ้างเพื่อทราบพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับ และเป็นแนวทางที่จะทำให้ครูช่วยเสริมบุคลิกภาพของเด็กได้โดยมีหลักการเพิ่มขึ้น

๔. เพื่อศึกษาว่าความเกรงใจของแม่กับความเกรงใจของบุตร มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อประโยชน์การศึกษาบุคลิกภาพของเด็กว่าสามารถจะศึกษาค่านิยมของแม่ประกอบได้หรือไม่ และควาพอแม่จะมีอิทธิพลต่อลูกในเรื่องบุคลิกภาพมากน้อยเพียงไร

๕. เพื่อเป็นแนวทางให้ทราบว่าขบวนการสังคมประกิดด้านใดบ้างที่ใช้อำนวยความสะดวกการพัฒนาประเทศ และด้านใดบ้างที่ควรจะหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สมาชิกของสังคมไม่ว่าเชื้อชาติ ศาสนาใด ในฐานะประชาชนคนไทยสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข จะใคร่รวมเป็นพลังรับผิดชอบในการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

ขอบเขตของการศึกษากันว่า

๑. กลุ่มประชากร กลุ่มประชากรที่สามารถจะอ้างถึงโดยนำผลการวิจัยไปอ้างได้นั้น จะครอบคลุมเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป. ๕ - ๗) ที่นับถือศาสนาคริสต์ และที่นับถือศาสนาพุทธในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา หรือจังหวัดอื่น ๆ ที่มีลักษณะภูมิประเทศ วัฒนธรรม และประเพณีเช่นเดียวกับกลุ่มประชากรในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

๒. กลุ่มตัวอย่าง

๒.๑ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็ก เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา ๒๕๐๕ จากโรงเรียนสันติภาพ โรงเรียนเข้ตแอนด์โนห์ และโรงเรียนเข้ตหลุยส์ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น โดย

เป็นเด็กที่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๕๐ คน เป็นชาย ๒๕ คน หญิง ๒๕ คน และเป็นเด็กที่นับถือศาสนาคริสต์จำนวน ๕๐ คน เป็นชาย ๒๕ คน เป็นหญิง ๒๕ คน

๒.๒ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็น บุตรคาของ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กที่ไ้กล่าวไว้ในข้อ ๒.๑

ตัวแปร Variables ที่ใช้ศึกษา ✓

๑. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

- สังคมประกิต
- เพศ
- ศาสนา

๒. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

- ความเกรงใจ

✓ ข้อตกลงเบื้องต้น ✓

ขบวนการสังคมประกิตที่จะใช้ในการวิจัยมีด้วยกัน ๔ ด้าน

๑. ความอบอุ่น
๒. ความเป็นเจ้าของ
๓. ความเป็นประชาธิปไตย
๔. ความสามารถทางสติปัญญา
๕. ความเข้มงวด
๖. ความรุนแรงของการลงโทษ
๗. การเข้าไปก้าวกาย
๘. การปรับตัวของแม่
๙. ความเคลื่อนไหวในครอบครัว

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ความเกรงใจ หมายถึง กลวิธีทางจิตวิทยาที่บุคคลใช้เพื่อรักษามรรยาการทางสังคม (Social Atmosphere) บุคคลสัมพันธ์ (Interpersonal Relationship) ทักกันคติ การรักษาน้ำหน้า (Self - Image) ที่ป้อนให้คงสภาพเดิม หรือที่ขึ้นโดยระงับ (Inhibit) ที่จะทำความตั้งใจ หรือความต้องการนั้น หรือเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น ความเกรงใจที่เกิดขึ้น มักจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่างกัน บุคคลที่มีฐานะทางสังคมต่ำมักจะมีพฤติกรรม ที่แสดงออกถึงความเกรงใจต่อผู้ที่มีฐานะทางสังคมสูงกว่า พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกเพื่อตอบสนอง สิ่งเร้าจะไม่เป็นไปตามพฤติกรรมที่ตนอยากจะกระทำ หรือที่ต้องการจะตอบสนอง การที่แสดง พฤติกรรมในสิ่งที่ตนไม่อยากจะกระทำ หรือละเว้นการกระทำต่อสิ่งเร้า เนื่องจากกลัวว่าบุคคลอื่น จะเดี๋ยวนั้น ว่าคาบใจ หรือเสียหน้า เป็นการสนองตอบเพื่อรักษาสัมพันธภาพอันดีระหว่างบุคคล ไว้ ในสถานการณ์หนึ่งบุคคลอาจจะสนองตอบต่างกันก็ได้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้น เช่นในสิ่งเร้านี้บุคคลอาจจะสนองตอบด้วยความเกรงใจมากกว่าบุคคลหนึ่ง หรืออาจจะแสดงตอบด้วยความรู้สึกเฉย ๆ ต่ออีกบุคคลหนึ่งก็ได้

๒. ขบวนการสังคมประกิจ (Socialization Process) เป็นขบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ที่บุคคลหนึ่งบุคคลใดพยายามที่จะสร้างพฤติกรรมให้เกิดแก่อีกบุคคลหนึ่ง ให้มี พฤติกรรมตามสังคมที่เขาอยู่อาศัยได้คาดหวังไว้ เช่นการปฏิสัมพันธ์ของแม่และลูก ขบวนการนี้ ไม่เพียงแต่จะทำให้เด็กเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ จากผู้ที่อยู่รอบ ๆ เขาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงขบวนการ ที่ผู้ใหญ่ถ่ายทอดสิ่งที่ยืดยัด เพื่อให้เด็กไปปฏิบัติตามแนวที่ถูกตองเหมาะสมในการที่จะปฏิสัมพันธ์กับ บุคคลนอกกลุ่ม หรือบุคคลในสังคม หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นขบวนการถ่ายทอด วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เพื่อให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่มีระเบียบ สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และปฏิบัติตามค่านิยม อุดมคติของสังคม

ในที่นี้ขบวนการสังคมประกิจจะหมายถึงเฉพาะ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างแม่กับบุตร โดย แม่จะแสดงออกในรูปของการให้ความอบอุ่น แสดงความรักใคร่ ความเป็นเจ้าของ ความเอา ใจใส่ ความห่วงใย การให้ความช่วยเหลือทางด้านสติปัญญา รวมทั้งการกำกับเตือนดูแลควบคุม ให้ลูกปฏิบัติตามความคาดหวัง หรือตามกฎเกณฑ์ที่วางเอาไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะวัดได้ด้วยการใช้

แบบสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรม ตามแบบสอบถามที่ บาลา วิรุณานนท์ และคณะได้แปลมาจาก แบบสังเกตการ Rate พฤติกรรมของพ่อแม่ของสถาบันเฟล (Fels Parent Behavior Rating Scale)

๒.๑ ความอบอุ่น หมายถึงพฤติกรรมของแม่ที่แสดงต่อลูก โดยการแสดงความรักใคร่ ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม ยอมรับการกระทำของลูก จะทำสิ่งใดเอาลูกเป็นศูนย์กลาง อุทิศตัวเพื่อลูก ผู้ที่ไต่คะแนนความอบอุ่นสูงจะเป็นเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูหรือการปฏิบัติจากแม่ที่ให้ความรักแก่ลูก ให้ความสนิทสนม ห่มเทเพื่อลูก ทำสิ่งใดคิดถึงลูกมากกว่าตนเอง มีความเข้มแข็งในการช่วยเหลือลูก ผู้ที่ไต่รับคะแนนความอบอุ่นต่ำ จะเป็นเด็กที่ได้รับการปฏิบัติจากแม่ที่แสดงพฤติกรรมต่อทั้งลูก เป็นปรปักษ์หรือมุ่งร้ายต่อลูก เมื่อลูกทำสิ่งใดหรือคิดเห็นสิ่งใดแม่มักจะไม่ยอมรับ ปลดปล่อยละเลยให้เด็กอยู่ตามลำพัง และแม่จะทำสิ่งใดไม่เอาเด็กเป็นศูนย์กลาง มักจะทำตามใจตนเองมากกว่า

๒.๒ ความเป็นเจ้าของ หมายถึงพฤติกรรมที่แม่ปฏิบัติต่อลูกด้วยการประคบประหงมลูก กอดช่วยเหลือนะหนึ่งลูกเป็นทารก ให้ความปกป้องรักษาและห่วงใยในตัวลูก ผู้ที่ไต่คะแนนความเป็นเจ้าของสูง แสดงว่าแม่ให้ความช่วยเหลือลูกมากเกินไป ไม่ยอมให้ลูกทำสิ่งใด ๆ ด้วยตัวเองเลย จะทำสิ่งใดแม่มักจะเป็นผู้คอยทำให้อยู่ตลอดเวลา ให้ความปกป้องลูก ไม่ยอมให้ลูกเสี่ยงภัย หรือเผชิญปัญหาด้วยตัวเอง มีความวิตกกังวลอยู่เสมอกลัวลูกจะเป็นภัยอันตราย ให้การเลี้ยงดูลูกตั้งไข้อยู่ในหีน เด็กที่ไต่คะแนนความเป็นเจ้าต่ำ แสดงว่าแม่มีพฤติกรรมต่อเด็กโดยไม่ยอมให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก ปลดปล่อยให้เด็กทำอะไร ๆ ด้วยตนเอง เด็กจะต้องเผชิญภัยสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กจะทำสิ่งใดหรือขอความช่วยเหลือใด ๆ แม่จะเป็นทองไม่ร้อน ไม่มีความห่วงใยหรือวิตกกังวลต่อเด็ก

๒.๓ ความเป็นประชาธิปไตย หมายถึงพฤติกรรมหรือความรู้สึกที่แม่มีต่อเด็ก โดยเป็นผู้ที่ยอมรับฟังเหตุผลของเด็ก กฎที่จะใช้ปฏิบัติต่อเด็กเป็นหลักที่สร้างขึ้น หลักของความ เป็นประชาธิปไตย ไม่คิดว่าฉันเป็นผู้ใหญ่อบรมนำร้อนมากจน หรือมีประสบการณ์มากกว่า ฉันทำอะไรต้องถูกเสมอ ลูกจะแสดงเหตุผลไม่ได้ถือว่าเป็นการเถียง ผู้ที่ไต่คะแนนความเป็นประชาธิปไตยสูงแสดงว่า แม่ให้การยอมรับเลี้ยงดูโดยมีพฤติกรรมแสดงออกในลักษณะทำสิ่งใดต่อลูกก็ตาม

ทำด้วยเหตุผล มีประชาธิปไตย ถ้าลูกมีเหตุผลก็ยอมรับฟัง ถ้าเหตุผลลูกไม่เพียงพอก็ต้องอธิบายให้เหตุผลกับเด็กว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น เด็กที่ใดจะแนแนความเป็นประชาธิปไตยต่ำ จะเป็นเด็กที่ได้รับการกระทำจากแม่แบบเผด็จการ และแม่จะหาสิ่งใดที่ลูกมักจะทำด้วยอารมณ์ปราศจากเหตุผล

๒.๔ ความสามารถทางสติปัญญา หมายถึงแม่ที่เลี้ยงลูกโดยสามารถจะช่วยให้ลูกได้เพิ่มพูนสติปัญญา ความสามารถ มีความพร้อมที่จะอธิบายสิ่งที่ลูกซักถามเพื่อให้เขาได้เข้าใจในสิ่งที่เขาสนใจ จนเป็นที่พอใจ ผู้ที่ใดจะแนแนความสามารถทางสติปัญญาสูง หมายถึง เด็กที่แม่พยายามหาหนทางช่วยเหลือลูก ให้ลูกได้เพิ่มพูนสติปัญญา พยายามหาทางชวนหาวิธีที่จะให้ลูกได้เพิ่มพูนด้านสติปัญญา แม่ที่สนองความอยากรู้อยากเห็นของลูกอย่างถูกต้องวิธี ไม่ไปจำกัดความอยากรู้อยากเห็น ลูกซักถามสิ่งใดก็หาพอที่จะอธิบายให้ลูกเข้าใจ ไม่ปล่อยยให้ลูกเกิดความวิตกกังวล เพราะไม่ได้รับคำตอบเป็นที่พอใจ เด็กที่ใดจะแนแนความสามารถทางสติปัญญาต่ำ หมายถึง เด็กที่แม่ไม่สนใจที่จะช่วยเพิ่มพูนสติปัญญาของเด็ก มีลักษณะขัดขวางความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก เด็กถามสิ่งใดก็มักจะตอบไม่ตอบ หรือตอบแบบขอไปที หรือห้ามเด็กไม่ให้เข้ามายุ่งเกี่ยว เพราะมีความว่าความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก

๒.๕ ความเข้มงวด หมายถึงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่แม่ใช้กับลูกรวมทั้งในเรื่องของการบังคับในการให้คำแนะนำ เด็กที่ใดจะแนแนความเข้มงวดสูง จะเป็นเด็กที่แม่ให้การอบรมเลี้ยงดูโดยมีความเข้มงวดในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ตั้งไว้ และจะให้เด็กทำอะไรจะใช้วิธีการบังคับให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์นั้น เด็กที่ใดจะแนแนความเข้มงวดต่ำเป็นเด็กที่แม่ไม่มีความเข้มงวดในกฎเกณฑ์ เด็กจะหาสิ่งใดนอกกฎเกณฑ์บ้าง แม่ก็ไม่เข้มงวดหรือเมื่อแม่บอกให้ทำอะไรแล้วเด็กจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้

๒.๖ ความรุนแรงของการลงโทษ หมายถึงแม่ที่เลี้ยงลูกโดยการตั้งเงื่อนไขพร้อมที่จะบังคับให้เกิดผลและมีความเข้มงวดในการลงโทษเด็ก เด็กที่ใดจะแนแนความรุนแรงของการลงโทษสูง แม่จะเป็นคนที่จริงจัง เอาจริงเอาจังกับเงื่อนไขที่ตั้งเอาไว้ในเรื่องการลงโทษ และถ้าทำผิดซ้ำบ่อย ๆ การลงโทษจะรุนแรงสถานหนักขึ้นทุกที ๆ ไม่มีการผ่อนปรน เด็กที่ใดจะแนแนของการลงโทษต่ำ แม่จะอบรมเลี้ยงดูโดยมีความหย่อนในเรื่องของการลงโทษ แม่จะมีกฎเกณฑ์ตั้งไว้ก็ตามการลงโทษจะเบา หรืออาจจะเบากว่าที่ตั้งกฎเกณฑ์ไว้ก็ได้

๒.๓ การเข้าไปก้าวก่าย หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูของแม่ที่มีความรู้สึกหรือพฤติกรรมในทางที่พร้อมจะวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวของลูก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องที่เกี่ยวกับคนอื่นก็ตาม แม่พร้อมที่จะให้ความคิดเห็น ให้คำแนะนำแก่เด็กไปในทางที่แม่เห็นว่าถูกต้องควร เด็กที่ไต่คะแนนการเข้าไปก้าวก่ายสูงจะเป็นเด็กที่แม่มีการวิพากษ์วิจารณ์และให้คำแนะนำแก่เด็กอย่างใกล้ชิด เด็กที่ไต่คะแนนการเข้าไปก้าวก่ายต่ำ จะเป็นเด็กที่แม่ไม่ยอมนวิพากษ์วิจารณ์หรือไม่ยอมให้คำแนะนำในกรณีเด็กนำเรื่องราวของตนเอง ของเพื่อนฝูง หรือผู้อื่นมาเล่าให้ฟัง หรือมาขอความคิดเห็น

๒.๔ การปรับตัวของแม่ หมายถึงพฤติกรรมของแม่ที่มีในเรื่องการปรับตัวของตนเองในด้านความราบรื่นของครอบครัว ประสิทธิภาพของนโยบายและการวางระเบียบวินัย ถ้าคะแนนการปรับตัวของแม่สูงแสดงว่าแม่เป็นผู้สามารถปรับตัวได้ดี ภายในบ้านมีความราบรื่นสามารถผสมผสานกลมกลืนกันได้ ไม่มีความขัดแย้งกัน การวางระเบียบวินัยภายในบ้านมีความเห็นพ้องต้องกัน ผู้ที่ไต่คะแนนการปรับตัวของแม่ต่ำ จะเป็นแม่ที่ไม่สามารถปรับตนเองได้ ภายในบ้านมีความขัดแย้งกัน การวางระเบียบวินัยใด ๆ ภายในบ้านเป็นไปอย่างไม่มีความเห็นพ้องต้องกัน

๒.๕ ความเคลื่อนไหวในครอบครัว หมายถึงความที่มีชีวิตชีวาภายในบ้าน เป็นบ้านที่มีความสัมพันธ์กันภายในครอบครัว มีการพูดคุยถึงข้อถกเถียงภายในบ้าน เป็นบ้านที่อยู่กันด้วยเหตุผล มีการวางนโยบายที่จะปฏิบัติภายในบ้าน บ้านที่มีความเคลื่อนไหวในครอบครัวสูงจะเป็นบ้านที่มีชีวิตชีวา ทุกคนภายในบ้านจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มีการติดต่อพูดคุยกันเป็นเวลานานพอสมควร มีสิ่งใดก็นำมาเล่าสู่กันฟัง ทำสิ่งใดก็มีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์เป็นที่ตั้ง ทุกคนในบ้านรับรู้นโยบายภายในบ้านร่วมกัน และมีความเข้าใจในนโยบายนั้น บ้านที่มีความเคลื่อนไหวในครอบครัวต่ำจะเป็นบ้านที่ปราศจากชีวิตชีวาภายในบ้าน คนในบ้านไม่มีความสัมพันธ์กันทุกคน อาจมีความสัมพันธ์กับคนหนึ่งแต่ไม่มีความสัมพันธ์กับอีกคนหนึ่ง การทำสิ่งใดร่วมกัน หรือพูดจากันได้ไม่นาน คนในบ้านทำสิ่งใด ทำโดยไม่มีเหตุผล ทำตามที่ตนต้องการ ไม่มีความเจียมตัวในนโยบายภายในบ้าน

๓. เด็กไทย – พุทธ หมายถึงเด็กนัถือศาสนาพุทธที่มีบิดามารดาเป็นคนสัญชาติไทย
เชื้อชาติไทย และนัถือศาสนาพุทธ

๔. เด็กไทย – คริสต์ หมายถึงเด็กนัถือศาสนาคริสต์ที่มีบิดามารดาเป็นคนเชื้อชาติไทย
สัญชาติไทย และนัถือศาสนาคริสต์

ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ทฤษฎีสังคมประกิต

นักจิตวิทยาสังคมเชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลพัฒนามาจากขบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) ซึ่งซีคอร์ด และแบ็คแมน (Seccord & Backman) กล่าวว่า

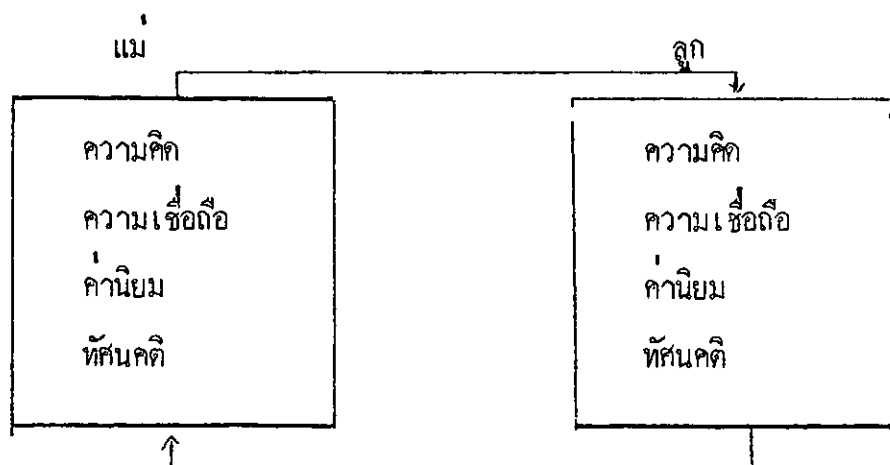
สังคมประกิต (Socialization) เป็นขบวนการปะทะสัมพันธ์ (Interaction Process) ที่เสริมแต่งพฤติกรรมของบุคคลให้เข้ากับความต้องการของสมาชิกในกลุ่มที่เขาสังกัดอยู่ ขบวนการนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้เด็กค่อย ๆ เรียนรู้วิถีทางของผู้ใหญ่ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา เท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการที่ผู้ใหญ่ยึดถือและประพฤติปฏิบัติตัวที่เหมาะสมกับความคาดหวังที่สัมพันธ์กับสภาพใหม่ ๆ ในกลุ่มหรือสังคม

อาจกล่าวได้อีกวิธีหนึ่งว่า สังคมประกิต (Socialization) นั้นเป็นวิธีการ ซึ่งทุกคนต้องเรียนรู้ในท่านความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ความประพฤติต่าง ๆ หรือแบบอย่างพฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อทำตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ในสังคมได้ และสิ่งที่เรียนรู้มานี้ ก็จะประกอบเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เป็นการยอมรับของชนบธรรมเนียม วัฒนธรรมของสังคมมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต และทำตนให้มีพฤติกรรมไปในแนวเดียวกับคนอื่น ๆ ในสังคม

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใน Socialization

๑. พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเพราะเกิดจากการเรียนรู้
๒. การเรียนรู้นั้นจะต้องเกิดจากการปะทะสังสรรค์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนรู้อยู่กับสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม หรืออาจจะเรียนรู้จากการอ่านหนังสือ การได้ยินได้ฟังจากเครื่องสื่อสารมวลชน

ขบวนการสังคมประภัตนั้น มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์และการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นอย่างมาก นั่นคือ ทำให้เห็นทฤษฎีทางชีวภาพของมนุษย์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ นั้น เปลี่ยนมาเป็นบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิด มีทัศนคติ ค่านิยม และแบบอย่างพฤติกรรมที่สมบูรณ์ รวมทั้งมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันด้วย นอกจากนั้นยังเป็นขบวนการที่ทำให้บุคคลสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบ และคุณธรรมอันเป็นผลให้สังคมมีความสงบสุข แต่อย่างไรก็ตามขบวนการสังคมประภัต มีโซ่ทำให้บุคคลในสังคมมีพฤติกรรมเหมือน ๆ กันเท่านั้น ยังทำให้บุคคลแตกต่างกันออกไปด้วย ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลหนึ่ง ๆ จะต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ มากมาย และกลุ่มต่าง ๆ นั้นก็มีความมุ่งหวังให้บุคคลที่เข้าเป็นสมาชิกใหม่มีแบบอย่างพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเราจึงอาจกล่าวได้ว่า ขบวนการสังคมประภัตมีอิทธิพลทำให้บุคคลเหมือนกัน กับทำให้บุคคลแตกต่างกัน และยังทำให้สังคมเปลี่ยนไปด้วย ทั้งนี้เพราะสังคมประภัตเป็นขบวนการ ๒ ทาง เมื่อผู้ถ่ายทอดความรู้มีการปะทะสังสรรค์กับสมาชิกใหม่นั้นก็รับความคิด ความเชื่อถือ ค่านิยม หรือทัศนคติจากสมาชิกใหม่ด้วย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมต่าง ๆ ขึ้น เช่น พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูบุตรให้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ เพื่อให้เข้ากับสังคมได้ แต่ในขณะเดียวกันพ่อแม่ก็ได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากเด็กด้วย จึงทำให้เปลี่ยนแปลงความคิด ความเชื่อ ซึ่งมีผลทำให้ขบวนการอบรมเลี้ยงดูบุตร เปลี่ยนไปยิ่งในชั้นลูกชั้นหลานต่อไป ๆ มากยิ่งขึ้น เปลี่ยนแปลงมากขึ้นทุกทีจนอาจสังเกตเห็นได้ชัด

ภาพที่ ๓ แผนภาพแสดงถึงขบวนการสังคมประภัต (Socialization Process) ซึ่งเป็นขบวนการ ๒ ทาง (2 Ways Process)

ตัวแทน (Agents) ของกระบวนการสังคมประกิต

๑. บิดามารดา หรือผู้ปกครอง เป็นบุคคลกลุ่มแรกโดยเฉพาะแม่ที่ทำหน้าที่อบรมสมาชิกใหม่ของครอบครัว

๒. กลุ่มเพื่อนเล่น (Peer groups) ได้แก่เพื่อนเล่นชั่วคราว เพื่อนร่วมโรงเรียน เพื่อนเล่นตามถนนหนทาง เด็กย่อมเรียนรู้จากเพื่อนเล่นด้วยกัน เช่น เรียนรู้การรักพวกพ้อง เรียนรู้กติกาการเล่นง่าย ๆ เป็นต้น

๓. โรงเรียน เป็นตัวแทนของสังคมที่ให้การศึกษอบรมอย่างมีแบบแผน (Formal Education) เพื่อให้เด็กเรียนวิชาการ จริยธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ของสังคม

๔. กลุ่มอาชีพ กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ก็มีระเบียบปฏิบัติเฉพาะของตน สมาชิกใหม่ของแต่ละกลุ่มอาชีพนั้น จำต้องเรียนรู้ระเบียบปฏิบัติของกลุ่มอาชีพนั้น ๆ ด้วย

๕. สื่อสารมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ในปัจจุบัน สื่อมวลชนเหล่านี้ชอบขยายงานกว้างขวางและมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการสังคมประกิตมาก

กระบวนการสังคมประกิตอาจเกิดขึ้นจากสาเหตุดังต่อไปนี้

๑. การปรุงแต่งพฤติกรรม และแรงเสริมโดยตรง (Behavioral shaping and direct reinforcement) เป็นวิธีการปรุงแต่งพฤติกรรมที่ต้องการโดยการให้รางวัล เพื่อให้เด็กปฏิบัติไปตามที่เราต้องการ เช่น เมื่อเด็กเริ่มปฏิบัติตามที่เราต้องการก็ให้รางวัล อาจจะเป็นคำชมเชยหรือของขวัญที่เป็นสิ่งของอะไรก็ตามแก่เด็ก ต่อมาเมื่อเด็กมีพฤติกรรมใกล้เคียงกับที่เราต้องการยิ่งขึ้นก็ยิ่งให้รางวัลบ่อยครั้งยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากพฤติกรรมของเด็กไม่เป็นไปตามที่ต้องการก็ลดรางวัลลงหรืออาจลงโทษบ้าง ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ ไป เด็กก็จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่เราต้องการและจะกลายเป็นนิสัยของเด็กต่อไป

๒. การเรียนรู้โดยไม่เจตนา (Incidental learning) พฤติกรรม
ที่เกิดจากการเรียนรู้ชนิดนี้ สกินเนอร์ (Skinner) เรียกว่า Superlilious behavior
เช่น เมื่อเด็กเรียนพูดคำหยาบออกมา พ่อแม่ก็รู้ว่าการพูดคำอย่างนั้นไม่ดี และไม่ต้องการให้พูด
และคิดว่ากิริยาท่าทางที่เด็กพูดออกมานั้นน่ารำคาญใจ เป็นของสนุกเมื่อเด็กเห็นพ่อแม่หัวเราะ
เช่นนั้นก็คิดว่าพ่อแม่ชอบใจที่เขาพูดคำหยาบออกมานั้น ผลที่สุดก็กลายเป็นการเสริมแรง
(Reinforcement) ให้พูดเช่นนั้นต่อไป ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่มิได้ตั้งใจจะอบรมสั่งสอนให้เด็กพูด
เช่นนั้นเลย พวกนักพัฒนาที่ถือโซคกลางต่าง ๆ ก็เป็นการเรียนรู้ชนิดนี้ด้วย

๓. Identification or Imitation a model อธิบายได้ ๓ กรณี คือ

๓.๑ Mowrer's two factor theory เป็นขบวนการเรียนแบบ โดยใช้
หลักของการเสริมแรงทุติยภูมิ (Secondary reinforcement) ที่ว่าสิ่งใดหรือบุคคลใด
ก็ตามที่เด็กหาไป Associate กับการเสริมแรงปฐมภูมิ (Primary Reinforcement)
และสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้นอำนวยความสะดวกสบายหรือทำให้เขาบรรลุผลสำเร็จตามที่ต้องการ
ต่อมาสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น จะกลายเป็นการเสริมแรงทุติยภูมิ (Secordary reinforcement)
เช่นเมื่อเด็กเกิดความหิว พ่อแม่ก็จัดหาอาหารมาให้เด็กก็จะนำเอาพ่อแม่ไป Associate
กับอาหาร ต่อมาพ่อแม่ก็จะกลายเป็น การเสริมแรงทุติยภูมิ และเด็กก็จะเชื่อฟัง เคารพ
เลือกเอาเป็นแบบอย่าง และลอกเลียนแบบพฤติกรรมของพ่อแม่ต่อไป เพราะเป็นผู้ที่ตอบสนอง
ความต้องการ ทำให้เขามีความสุขสบายอยู่เสมอ

๓.๒ Vicarious reinforcement เมื่อเราเห็นบุคคลอื่นทำสิ่งใดแล้ว
ได้รับรางวัล หรือไม่ได้รับการลงโทษ เราก็ทำตามอย่างบุคคลนั้นบ้าง ทั้งที่เราไม่รู้เลยว่า
จะได้รับรางวัลเหมือนเขาหรือเปล่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การที่เราเห็นเขาทำเช่นนั้นแล้ว
ได้รับรางวัล จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เราทำตาม โดยหวังว่าจะได้รับรางวัลด้วย หรืออาจเป็นเพราะว่า
การที่เราสังเกตเห็นว่าเขาทำอย่างนั้นแล้วได้รางวัล ทำให้เรารู้สึกว่าเหมือนกับได้รับรางวัลด้วย
เราจึงทำตามแบบอย่างบุคคลนั้น ๆ

๓.๓ Similarity theory of Identification หมายถึง การที่เราเห็นคนอื่นมีลักษณะต่าง ๆ เหมือนกับเรา ต่อมาเราเห็นบุคคลนั้นมีลักษณะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เราก็ยอมรับเอาสิ่งแปลกใหม่ขึ้นมาเป็นของเรา และปฏิบัติตามแบบอย่างพฤติกรรมของเขาต่อไป

๓.๔ Withholding of love เราเลือกเอาบุคคลอื่นมาเป็นแบบ เพราะกลัวว่าบุคคลนั้นจะไม่รักเราต่อไป

๓.๕ Avoid of punishment เราเลือกบุคคลอื่นมาเป็นแบบเพราะกลัวว่าบุคคลนั้นจะมาลงโทษหรือทำอันตรายต่อเรา

๓.๖ Social Power เราเลือกบุคคลอื่นมาเป็นแบบเพราะบุคคลนั้นมีพลังที่จะให้รางวัลเราได้ แต่เขาก็ไม่จำเป็นต้องให้รางวัลแก่เราจริง ๆ ก็ได้

๔. พัฒนาการทางศีลธรรม (Moral Development) ทฤษฎีต่าง ๆ สนับสนุนดังนี้

๔.๑ Identification Theories ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วในข้อ ๓ มาช่วยอธิบายให้เห็นถึงปัญหาการทางศีลธรรมของเด็ก โดยเฉพาะทางค่านิยมในธรรม เซียร์ (Sears, 1960) พบว่า การที่เด็กทำเหมือนกับพ่อแม่มากเกินไป ทำให้เด็กมีความยับยั้งชั่งใจ และมีนิมิตธรรมก็คือเด็กที่ทำเหมือนกับพ่อแม่บ่อย

๔.๒ Piaget's three stages of Moral development

เพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า พัฒนาการทางศีลธรรมของเด็กเป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้คือ

๑. Premoral Stage อายุตั้งแต่เกิดถึง ๑ ปี ระยะเวลาเด็กยังไม่มี ความรู้เกี่ยวกับเรื่องศีลธรรมจรรยาใด ๆ ใช้ตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) ต้องการความสุขของตนเองเท่านั้น ไม่สนใจคนอื่นมากนัก

๒. Heteronomous Stage อายุ ๑ - ๕ ปี เริ่มให้ความสนใจว่ามีบุคคลอื่นที่ตัวโตกว่าเขาและเรียกร้องให้เขาปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่ตั้งขึ้น เด็กต้องป็นใจทำตาม เพื่อมิให้ถูกลงโทษทั้ง ๆ ที่เขาไม่รู้ว่าจะต้องทำตามกฎเกณฑ์นั้นทำไม

๓. Autonomous Stage อายุ ๖ ปีขึ้นไป เด็กมีความคิดเห็นเป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ใช้หลักความยุติธรรมเป็นส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น คิดถึงความเสมอภาคในการติดต่อกับบุคคลอื่น และคิดถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

๔.๓ Kohlberg's six stages of Moral Development
แบ่งตามลำดับขั้นดังนี้

๑. Obedience and punishment orientation เด็กมีลักษณะเชื่อฟังหรือยอมตามสิ่งที่มีอิทธิพลเหนือกว่า หรือทำอะไรลงไปเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษมากกว่าอย่างอื่น

๒. Naive egoistic orientation กระทำสิ่งใดเพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ตนเอง และในทำนองเดียวกัน ก็เพื่อต้องการรางวัลจากผู้อื่นด้วย เริ่มตระหนักถึงความต้องการและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่นในการติดต่อกับสัมพันธ์กัน มีการแลกเปลี่ยนการกระทำต่อผู้อื่นบ้าง

๓. Good - boy orientation คล้อยตามความคิดเห็นหรือพฤติกรรมของบุคคลส่วนมาก (majority) ต้องการเป็นที่ยกย่องของบุคคลอื่น ไม่ทำอะไรที่คาดหวังว่าคนอื่นจะไม่เห็นก็เห็นชอบต่อการกระทำของตน

๔. Authority and Social Order Maintaining Orientation ถือเอาการปฏิบัติตามหน้าที่เป็นสำคัญ ยึดถือกฎเกณฑ์ทางสังคมไว้ว่ากลัวจะถูกลงโทษ แต่ทำเมื่อเขามีกฎเกณฑ์ไว้ให้ก็ควรกระทำตามและจะใช้เป็นประโยชน์ตอบแทนจากการกระทำตามหน้าที่นั้น

๕. Contractual Legalistic Orientation เริ่มระลึกรู้ถึงจุดเริ่มต้นในกฎเกณฑ์ของความคาดหวัง เพื่อเห็นแก่การตกลงกันหน้าที่จะกล่าวในรูปของการติดต่อกัน

๖. Conscience or principle orientation มีหลักเกณฑ์อย่างกว้าง ๆ ในการกระทำของตนเป็นที่ยึดถือ และรู้จักรับผิดชอบในการกระทำของตน

ขบวนการสังคมประจักษ์ตามทฤษฎีของ เซียร์ (Sears, 1957) แบ่งออกได้เป็น ๔ แบบ การสำรวจของเขาได้จากการสัมภาษณ์ของแม่ชาวอเมริกันเกือบ ๔๐๐ คน

๑. Action versus learning พวกนี้ในตอนที่ยังเล็ก ๆ แม่จะคอยควบคุมและระวังเรื่องความต้องการทางกาย ร่างกาย แม่จะปล่อยให้เด็กเป็นอิสระ และคอยช่วยเหลือเด็ก

ในการเรียนรู้ และทักษะเฉพาะที่จำเป็น

๒. Impelling versus directing พวกนี้แม่จะคอยกระตุ้นในสิ่งที่แม่ต้องการ การฝึกหัดขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นอยู่ในตัวเด็ก เช่น ความหิว และในเวลาเดียวกันแม่จะคอยแนะนำ ทางให้เด็ก ดังนั้นเด็กจะถูกเลี้ยงอยู่ในกรอบที่แม่ต้องการ

๓. Positive versus negative control การบังคับทางบวกคือ แม่จะใช้วิธีการลงโทษเพื่อให้เด็กทำตามที่ต้องการ

๔. Love orientation versus object orientation พวกนี้แม่จะให้รางวัล แก่เด็ก

วิรุทธ วิเชียรโชค (๒๕๑๒) ได้เสนอทฤษฎีสังคมประกิจ และลักษณะบุคลิกภาพ ของบุคคลในสังคมไมตรีสัมพันธ์ เปรียบเทียบกับสังคมประกิจ และลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลใน สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและปรับปรุงบุคคลในสังคมไทยให้มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาประเทศ ดังนี้

ทฤษฎีสังคมประกิจ

สังคมประกิจแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประกิจแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์
๑. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิดามารดา และบุตร) เป็นแบบไม่ค่อยมีเหตุผล ใช้อารมณ์เป็นใหญ่	๑. สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (บิดามารดา และบุตร) เป็นแบบมีเหตุผล ใช้หลักเกณฑ์ และหลักการเป็นใหญ่
๒. การฝึกความมีวินัย ใช้อารมณ์เขี่ยนตี คุกคามเป็นสำคัญ	๒. การฝึกความมีวินัย ใช้เหตุผล และการอบรม ด้วยวาจาที่มีหลักแน่นอน และเป็นที่ยอมรับ ของผู้ใหญ่

ทฤษฎีสังคมประกิต

สังคมประกิตแบบไมตรีสัมพันธ์	สังคมประกิตแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์
๓. ผู้เยาว์ไม่สามารถสรุปหลักเกณฑ์เพื่อยึดเป็นค่านิยมของตนเองได้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรประพฤติปฏิบัติ จึงมักไม่ค่อยเกิดวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ ๔. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะไม่ชอบเด็กชน ๕. ไม่ชอบให้ผู้เยาว์ถามเพราะรำคาญ ๖. ผู้ใหญ่ชอบทำอะไร ๆ ให้ผู้เยาว์จนโต และไม่ส่งเสริมให้เด็กช่วยตนเอง ๗. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้ใหญ่พยายามตัดสินใจให้ เพราะถือว่ามิประสบความสำเร็จมากกว่า อามน้ำร้อนมาก่อน ๘. แก้ปัญหาเด็กร้องไห้ด้วย การอุ้ม การโอบ ๙. ไม่ส่งเสริมให้ผู้เยาว์มาสังสรรค์กับผู้ใหญ่ และไม่คอยพาออกไปนอกบ้าน ๑๐. ผู้เยาว์มักมีโลกทรรศน์ แบบควบคุมตนเอง โดยอาศัยโลกภายนอก ๑๑. มีแรงจูงใจต่ำสัมพันธ์สูง และมีบุคลิกภาพแบบไมตรีสัมพันธ์	๓. ผู้เยาว์สามารถสรุปกฎเกณฑ์เมื่อขัดแย้งค่านิยมของตนเองได้ จึงเกิดควมมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบ ๔. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะถือว่าเป็นธรรมชาติของเด็กที่จะแสวงหาความรู้ ๕. ชอบให้ผู้เยาว์ถาม เพราะเป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก และทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ๖. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ทำอะไร ๆ เอง ตั้งแต่ยังเยาว์ เพื่อฝึกความเป็นอิสระและความเป็นตัวของตัวเอง ๗. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ตัดสินใจด้วยตนเอง เพื่อฝึกความเป็นเอกัตบุคคูล และความมีเอกศักดิ์ ๘. แก้ปัญหาเด็กร้องไห้ด้วยการหาเหตุแล้วแก้สาเหตุนั้น ๆ ๙. ส่งเสริมให้ผู้เยาว์ร่วมสังสรรค์กับผู้ใหญ่ และพาออกนอกบ้านตามชอบ ๑๐. ผู้เยาว์มักมีโลกทรรศน์ แบบการควบคุมตนเอง โดยอาศัยโลกภายใน ๑๑. มีแรงจูงใจสูงสัมฤทธิ์สูง และมีบุคลิกภาพแบบสัมฤทธิ์สัมพันธ์

ระบบบุคลิกภาพ

สังคมไมตรีสัมพันธ์	สังคมสัมฤทธิ์สัมพันธ์
๑. ไม่นั่นใจในตนเอง ๒. คนไม่ค่อยจะมีค่า ๓. สืบเบี้ยใกล้มือ ๔. ต้องการเพื่อนมาก ๕. เกรงใจมาก ๖. ชอบตามอย่าง ๗. ฝึกมาให้จำ	๑. มั่นใจในตนเอง ๒. คนมีค่า (เอกศักดิ์) ๓. ออกเปรี้ยวกินหวาน ๔. ต้องการความสำเร็จ ๕. เกรงใจน้อยหรือปานกลาง ๖. ชอบสร้างสรรค์ ๗. ฝึกมาให้คิด

สังคมประกิต

ขบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) หรือขบวนการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้น นักจิตวิทยาหลายท่านได้ศึกษามิติ (Dimension) ที่สำคัญระหว่างพ่อแม่ และลูก ปรากฏดังต่อไปนี้

ผู้ทำการศึกษา		มิติทางจิตวิทยา
ซิมมอนส์ (Symonds : 1945)	มิติ	การยอมรับ - ทอดทิ้ง อิสระ - ควบคุม
บัลด์วิน, คาลบอร์น และบริซ (Baldwin, Kalborn & Breeze : 1945)		ประชาธิปไตยภายในบ้าน การยอมรับเด็ก การตามใจ

ผู้ทำการศึกษา		มิติทางจิตวิทยา
บัลด์วิน, คาลบอร์น และบริซ (Baldwin, Kalborn & Breeze: 1949)	มิติ	ความอบอุ่น การปรับตัว การกำจัดขอบเขต ความแจ่มชัด การเข้าไปเกี่ยวข้อง
รุฟ (Roff : 1949)	องค์ประกอบ	การเกี่ยวข้องกับเด็ก การแนะนำแบบประชาธิปไตย การยอมรับตามใจ ความกลมเกลียวกันของพ่อแม่และเด็ก การปรับตัวทางสังคมของพ่อแม่ ความเป็นชีวิตชีวาในบ้าน ความพร้อมในการให้คำแนะนำ
ลอร์ และเจนกินส์ (Lorr & Jenkins :1953)	องค์ประกอบ	ส่งเสริมการพึ่งพาอาศัยของเด็ก ประชาธิปไตยในการฝึกเด็ก ระบบการจัดการและผลของการควบคุม

ผู้ทำการศึกษา		มิติทางจิตวิทยา
มิลตัน (Milton, 1958)	องค์ประกอบ	ความเข้มงวดของพฤติกรรมของพ่อแม่ การปรับตัวหรือปฏิกิริยาสัมพันธ์โดยทั่วไป ของครอบครัว ความอบอุ่นของความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่และเด็ก การฝึกความรับผิดชอบ ทัศนคติของพ่อแม่ต่อความก้าวร้าว และการลงโทษ
เชฟเฟอร์ (Schaefer, 1959)	มิติ	ความเป็นอิสระ - การควบคุม ความรัก - ปรักษ์

ซิมมอนด์ (Symond, 1939) ได้ศึกษาถึงวิธีการที่บิดามารดาใช้อบรมเลี้ยงดูบุตร
แบบต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเด็กสรุปได้ดังนี้

๑. บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตร โดยการปล่อยปละละเลยบุตร จะทำให้บุตรเป็นบุคคล
ที่มีบุคลิกภาพก้าวร้าว เจ้าคิดเจ้าแค้น ชอบพุกบด ชอบลักเล็กขโมยน้อย หนีโรงเรียน

๒. บิดามารดาที่ประคับประคองบุตรมากเกินไป บุตรจะมีลักษณะเป็นคนไม่ให้ความร่วมมือ
พึ่งตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ

๓. บิดามารดามีอำนาจเหนือบุตร บุตรจะมีลักษณะเป็นคนมีระเบียบเรียบร้อย
อยู่ในโอวาท สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี วานอนสอนง่าย สงบเสงี่ยม ขาดความคิดริเริ่ม

๔. บิดามารดาที่ยอมจำนนต่อบุตร เด็กจะเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ไม่อยู่ในโอวาท เห็นแก่ตัว ก็อึดิ่ง และทำอะไรตามใจชอบ

หลังจากการศึกษาในเรื่องนี้ ซิมมอนด์ (Symond) ได้แสดงให้เห็นสถานการณ์การยอมรับและการทอดทิ้งของมารดาว่า มีสถานการณ์ใดที่เป็นสถานการณ์แสดงการยอมรับ และสถานการณ์ใดเป็นสถานการณ์ที่แสดงการทอดทิ้ง

สถานการณ์ของการยอมรับ

- เข้าร่วมเล่นเกมกับเด็ก เช่นกีฬา การพาไปเที่ยวร่วมกัน
- พ่อแม่ให้การเลี้ยงดูด้วยความรักใคร่ เป็นส่วนใหญ่
- ให้ความรักความคุ้มครอง
- สนใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางโรงเรียน
- พูดกับเด็กด้วยวาจาอันไพเราะ
- เด็กมีความกล้าพอที่จะนำเพื่อนมาบ้าง
- ห่วงใยเมื่อป่วยไข้
- ให้ความเชื่อถือนและวางใจเด็ก
- วางแผนงานร่วมกับเด็ก
- ไม่หวังในตัวเด็กมากเกินไป
- ให้คำแนะนำอย่างฉลาด

สถานการณ์ของการทอดทิ้ง

- ไม่สนใจในตัวเด็ก
- ไม่ให้เวลากับเด็ก ปล่อยให้ละเลย
- ลงโทษด้วยการตำรา
- ไม่ให้ความช่วยเหลือเด็ก
- วิจารณ์และตำหนิเด็ก
- ตีเด็กอย่างโหดร้าย
- ไล่ออกหรือขู่เด็ก
- พูดจากับเด็กด้วยวาจาไม่ดี
- ไม่ต้องการให้เด็กเกิด
- สงสัยในพฤติกรรมเด็ก
- ละเลยในเรื่องสุขภาพ เลี้ยงดู และการฝึกหัดต่าง ๆ

จากลักษณะของการทอดทิ้งและการยอมรับดังกล่าวมาแล้วนั้น ซิมมอนด์ (Symonds) ได้ทำการค้นคว้าหาความแตกต่างในพฤติกรรมของเด็กที่ได้รับการยอมรับ และเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เพื่อหาสาเหตุของความแตกต่างในความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ และพฤติกรรมของพ่อแม่เอง เขาได้บันทึกไว้ว่า เด็กที่ได้รับการยอมรับจะมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม ส่วนเด็กที่ถูกทอดทิ้งจะมีพฤติกรรมไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม เด็กที่ได้รับการยอมรับจะมีอารมณ์ดี ว่าง สนใจในงาน มีความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ และอารมณ์มั่นคง ส่วนเด็กที่ได้รับการทอดทิ้ง มีพฤติกรรมในแนวโน้มที่จะเป็นอาชญากร และเป็นเด็กที่มีปัญหาในโรงเรียน

ซิมมอนด์ (Symond, 1949) ได้ทำการวิจัยต่อในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู เขาสังเกตว่า ทักษะคติของแต่ละคนที่มีต่อตัวเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับการแสดงออกของพ่อแม่ที่มีต่อตัวเด็กหรือไม่ เขาพบว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง จะมีความรู้สึกพัฒนาในค่านิยมขาดความปลอดภัย มีปมค้อย รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า เด็กจะมีความรู้สึกต่อต้านเพื่อที่จะเอาชนะพ่อแม่ พยายามทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจ ไม่ยอมพูด ไม่ยอมกิน อารมณ์ฉุนเฉียว ถ้าทำสิ่งนั้นไม่ได้ผล ทำให้เด็กกลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมอาชญากร และก้าวร้าว หรือยอมจำนน เขายังชี้ต่อไปว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้งอาจมีผลต่อการปรับตัวนอกบ้าน คือมีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และเขาได้พบอีกว่า การทอดทิ้งเด็กของแม่ อาจจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในค่านิยมเศรษฐกิจ พ่อแม่ขาดความสุข ความยากลำบากในการคลอด และการอบรมเลี้ยงดู ความนิยหวังของพ่อแม่ที่มีต่อเพศของลูก

บัลด์วิน (Baldwin, 1945) ได้แบ่งชนิดของการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น ๓ ประเภท คือ ไม่ยอมรับ ยอมรับ และบ้านที่ใช้เหตุผล จากการสำรวจของเขาพบว่า บ้านที่พ่อแม่ไม่ยอมรับจะมีประมาณ $\frac{2}{3}$ ของทั้งหมด พวกนี้พ่อแม่จะไม่ให้ความรัก ไม่ได้รับการยกย่อง มักแสดงความไม่พอใจ ทักษะคติเหล่านี้มีผลทำให้พ่อแม่ไม่มีความห่วงใยในตัวลูก ไม่ใช้ความเป็นประชาธิปไตยกับเด็ก ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มย่อยคือ กลุ่มหนึ่ง พ่อแม่ทอดทิ้ง ไม่โยก ไม่ค่อยไต่ห่วงใยลูก อีกกลุ่มหนึ่ง แสดงความเป็นปรีชาญาณอย่างเห็นได้ชัด

บ้านที่มีแบบของการยอมรับที่ บัลดวิน (Baldwin) และคณะได้สำรวจมีมากกว่า $\frac{1}{2}$ ของพ่อแม่ทั้งหมดเล็กน้อย บ้านเหล่านี้ทั่ว ๆ ไปแล้วจะยอมรับเด็กแต่ยังแบ่งย่อยออกไปเป็น ๓ กลุ่ม คือ ตามใจแต่ไม่มีประชาธิปไตย ประชาธิปไตยแต่ไม่ตามใจ ประชาธิปไตยและไม่ตามใจ บ้านที่มีลักษณะยอมรับแบบตามใจแต่ไม่ไ้ประชาธิปไตยนั้น จะมีพฤติกรรมคาบไ้และยอมรับสูง แต่ความประชาธิปไตยจะมีปานกลาง ซึ่งบ้านชนิดนี้พ่อแม่จะโอ้เค้กมากเกินไป (over protection) ส่วนบ้านที่ประชาธิปไตยแต่ไม่ตามใจจะมีการยอมรับในเค้กในขอบเขตปกติ

โดยทั่วไปแบบของการยอมรับ บัลดวิน (Baldwin) และคณะได้แบ่งออกเป็น ๓ แบบ

๑. ประชาธิปไตยเทียม แบบนี้พ่อแม่จะยอมให้เค้กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการอภิปราย แต่ในเวลาเดียวกันก็ไม่ให้สิทธิสภาพในการที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องที่สำคัญ ๆ
๒. ประชาธิปไตยแบบวิทยาศาสตร์ (Scientifically democratic) พวกนี้ถึงแม้ว่าจะรักเค้กแต่พยายามไม่แสดงออกมา เค้กจะไม่รู้สึกอบอุ่น
๓. ประชาธิปไตยแบบอบอุ่น (Warm democratic) เค้กได้รับการยอมรับในสิ่งที่ถูก และเป็นไปอย่างประชาธิปไตย ทำให้เค้กมีความรู้สึกอบอุ่น

บัลดวิน (Baldwin, 1949) ในการศึกษาครั้งแรกของบัลดวินนั้น ได้กล่าวถึงเค้กที่มีพฤติกรรมต่างกัน เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่างกัน แต่ไม่มีการยืนยันให้เห็นชัดถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และพฤติกรรมของเค้ก บัลดวิน (Baldwin) และคณะจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้า การศึกษาค้นคว้านี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อเค้ก โดยเขาให้ผู้เชี่ยวชาญในการฝึกเค้กไปสังเกตและ rate อุปนิสัยของเค้กทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียน การค้นพบของเขาในครั้งนี้ได้ผลเกี่ยวข้องกับครั้งแรก เค้กกุ่มหนึ่งที่มาจากบ้านที่ทอดทิ้ง (reject) จะเป็นคนไม่มีระเบียบถ้าถูกทอดทิ้งมาก จะมีความเห็นไม่ลงรอยกับผู้ใหญ่ คอยขัดขวางผู้ใหญ่ ถ้าถูกทอดทิ้งน้อยจะอ่อนโยนกว่าเค้กที่ถูกทอดทิ้งมาก เค้กกุ่มที่ถูกทอดทิ้งนี้ จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เขาได้พยายามทำการศึกษาให้เจาะจงมากขึ้น โดยการสำรวจเค้กที่มาจากบ้าน ๓ ชนิด คือ ประชาธิปไตย อบอุ่น และการยอมตามใจ เพื่อที่จะดูพฤติกรรมและอุปนิสัยของเค้กเหล่านี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นเค้กจากโรงเรียนอนุบาล ๕๖ โรงเรียน อายุ ๓ - ๕ ปี ผลปรากฏว่า เค้กที่มาจากพ่อแม่ที่ประชาธิปไตย มักจะเป็นบ้านที่ให้ความอบอุ่นด้วย

เด็กพวกนี้จะเข้าสังคมได้ดี มีความเป็นเพื่อน เขารวมกิจกรรมของโรงเรียนได้ดี ประสบความสำเร็จในการเข้าสังคม ส่วนเด็กที่มาจากบ้านที่พ่อแม่ยอมตามใจ จะพบวาลักษณะตรงข้ามกับเด็กที่มาจากบ้านประชาธิปไตยและอบอุ่น เด็กพวกนี้ไม่มีความมองไว ไม่มีความก้าวร้าว และประสบความสำเร็จในการเข้าสังคม

รูล์ (Roff, 1949) ได้หาเอาแบบสัมพันธภาพความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก มาหาคาสัมพันธ์ภายใน (Intercorrelation) ระหว่างคำ ๓๐ คำ ของแบบทดสอบของสแตนเฟลด์ แล้วนำมาใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบของ เทอร์สโตน (Thurstone) ได้ ๗ องค์ประกอบ คือ

๑. การกาวภายในเด็ก
๒. การแนะนำอย่างประชาธิปไตย
๓. การตามใจเด็ก
๔. ความกลมเกลียวระหว่างแม่และเด็ก
๕. การปรับตัวทางสังคมของพ่อแม่
๖. ความมีชีวิตชีวาของบ้าน
๗. ความพร้อมในการให้คำแนะนำ

จะเห็นว่า ๕ องค์ประกอบแรก แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ส่วน ๒ องค์ประกอบหลัง แสดงถึงอุปนิสัยของพ่อแม่โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง จากผลการศึกษา รูล์ ได้พบว่า ๔ องค์ประกอบแรก มีสหสัมพันธ์ภายในสูง ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่ระหว่างการปฏิบัติของพ่อแม่และอุปนิสัยของพ่อแม่ เป็นสาเหตุทำให้ รูล์ (Roff) สรุปได้ว่า การวัดบุคลิกภาพของพ่อแม่โดยตรงจะเป็นตัวชี้ถึงบุคลิกภาพของเด็กได้ดีที่สุด

ลอร์ และ เจมกินส์ (Lorr & Jenkins, 1953) ได้ศึกษาต่อจาก รูล์ (Roff) โดยวิเคราะห์องค์ประกอบหาคาสัมพันธ์ภายใน Intercorrelation จากสเกลของ เฟลด์ อีก เขาสรุปได้ว่าสเกลของ เฟลด์ สามารถแสดงถึงความสัมพันธ์ต่อไปได้อย่างมีนัยสำคัญ

๑. สนับสนุนหรือคัดค้านที่จะให้อิสระแก่เด็ก
๒. ฝึกให้เด็กมีแนวโน้มไปในทางประชาธิปไตยหรืออัตตาธิปไตย

๓. เชมงวดหรือหยอนยานในกฎข้อบังคับต่าง ๆ

มิเลอร์ และ สเวนสัน (Miller & Swanson, 1958) ได้ทำการศึกษากฎให้การอบรมเลี้ยงดูของแม่ในเขตเมืองชิคาโกจำนวน ๖๐๐ ครอบครัว เขาพบว่าพฤติกรรมของแม่มีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก และแม่จะให้ความอบอุ่น การยอมรับเด็ก และคำนึงถึงต่าง ๆ ตามที่แม่มีอยู่

เชเฟอร์ และ เบย์เลย์ (Schaefer & Bayley, 1963 : 373) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมิติที่แม่แสดงต่อลูกหลาน ความรัก - ปรปักษ์ พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของเด็กชายอายุ ๑๒ ขวบ และมีความสัมพันธ์ทางลบกับมิติเป็นตัวของตัวเอง - ความคุม

แรดคี (Radke, อ้างจาก Dinkmeyer, 1967 : 323) ได้รวบรวมการศึกษาความสัมพันธ์ของบรรยากาศภายในบ้านกับพฤติกรรมของเด็ก จากนักจิตวิทยาที่ศึกษาในเรื่องนี้ และสรุปรวบรวมไว้ดังนี้

ชนิดของบ้าน	พฤติกรรมของเด็ก
- ทอดทิ้ง	- ยอมจำนน ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้ รู้สึกไม่ปลอดภัย โรคประสาท ซ้ำซาก
- โอ้เด็กเกินไป	- ยอมจำนน ขี้อาย ก้าวร้าว รู้สึกไม่ปลอดภัย
- พ่อแม่	- ฟังพยานอื่น ซ้ำซาก สุภาพ ทะเลาะ ไม่ให้ความร่วมมือ อารมณ์ตึงเครียด
- ไม่มีความกลมเกลียว	- ก้าวร้าว โรคจิต วิตกกังวล กระทำผิด
- บทพร่องในระเบียบวินัย	- ปรับตัวไม่ได้ ก้าวร้าว วิตกกังวล
- มีความเป็นหนึ่ง กลมเกลียวกัน	- ปรับตัวได้ดี ให้ความร่วมมือ มีความเป็นอิสระ
- ยอมรับเด็ก	- เป็นที่ยอมรับของสังคม
- พ่อแม่เล่นกับเด็ก	- มีความรู้สึกปลอดภัย ฟังตนเองได้
- เชมงวดในกฎเกณฑ์	- ปรับตัวดี
- มีการใช้เหตุผล	- ฟังตนเองได้ ให้ความร่วมมือ มีความรับผิดชอบ

เซียร์ แม็คโคบี และ เลวิน (Sears, Maccoby & Levin) ใช้แบบฟอร์มการ
ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของ มิลตัน (Milton, 1958) ไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ ใดตัวประกอบ
ใหญ่ ๆ ได้ ๕ ตัวประกอบ คือ

๑. การตามใจ ความเข้มงวด
๒. การปรับตัวของครอบครัว
๓. ความอบอุ่นที่เกิดจากแม่และเด็ก
๔. การฝึกเด็กให้มีความรับผิดชอบ
๕. ความก้าวร้าวและการลงโทษ

จากการศึกษาครั้งนี้ เขาพบว่าเด็กที่ขาดความอบอุ่นจากแม่จะทำให้เด็กแสดงอาการก้าวร้าว
องค์ประกอบการลงโทษและการตามใจจะเกี่ยวข้องกับทุก ๆ องค์ประกอบ เด็กที่ถูกลงโทษอย่าง
เข้มงวดจะก้าวร้าวกว่าเด็กที่ถูกลงโทษเพียงเล็กน้อย การพยายามให้เด็กแสดงอาการก้าวร้าว
จะทำให้เด็กมีความก้าวร้าวเพิ่มขึ้นอีก

แรดคี (Radke, 1946) ได้เอาแบบแผนของการอบรมเลี้ยงดูมาหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
ของเด็กพร้อมกับมารดา เด็กที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน ๔๓ คน อายุระหว่าง ๓ - ๔ ขวบ
โดยใช้แบบสอบถามไปสัมภาษณ์พ่อแม่เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวินัย ความมีอำนาจในครอบครัว
ขอความในการตามนั้นแบ่งออกได้เป็น

๑. ปรัชญาของความมีอำนาจ เริ่มจากอัตตาริไทย จนถึงประชาธิปไตย
๒. ความเข้มงวดของพ่อแม่ ตั้งแต่เข้มงวดมากที่สุดจนถึงไม่มีความเข้มงวดเลย
๓. ความรุนแรงของการลงโทษ ตั้งแต่รุนแรงมากจนถึงไม่มีการลงโทษเลย
๔. ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูกตั้งแต่มากจนถึงน้อยมาก

ผลการศึกษาของเขาพบว่าเด็กที่มาจากบ้านที่เป็นอัตตาริไทย เด็กมักจะไม่ใช่ผู้
กว้างขวางในหมู่เด็กอื่น ชอบการทะเลาะวิวาท และต่อสู้ มีอารมณ์ไม่แน่นอน ไม่มีการยกย่อง
หรือคำชมอื่น เขาอธิบายว่าเด็กเหล่านี้มาจากบ้านที่ต่างกัน จึงมีประสบการณ์ต่างกัน เด็กเคย
อยู่ในบ้านที่เป็นอัตตาริไทย เมื่อมาอยู่ในหมู่เพื่อนที่มีอำนาจน้อยกว่าพ่อแม่ของเขา เขาจะ
แสดงพฤติกรรมของพ่อแม่ของเขาต่อเด็กอื่น ๆ โดยไม่ต้องคิดหรือพิจารณาสิ่งใด ทำให้ไม่เป็นที่

ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพราะกลัวว่าจะนำความผิดหวังมาสู่ตนเอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงแสดงพฤติกรรมไม่ตรงกับจุดประสงค์ของตนเอง เพียงเพื่อรักษาความสัมพันธ์เอาไว้ เขา กล่าวอีกว่า คนไทยมีลักษณะความเกรงใจสูง พยายามทำตนไม่ให้คนอื่นยุ่งยาก มักใช้คำว่า "ไม่เป็นไร" เพื่อรักษามิตรภาพ

ประสิทธิ์ บัวคลี่ (๒๕๑๔ : ๘๒ - ๘๓) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไทยในต่างจังหวัด ในกรุงเทพฯ และ นักเรียนนานาชาติ ปีการศึกษา ๒๕๑๓ จำนวน ๔๑๖ คน พบว่า

๑. ความวิตกกังวล และความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่เป็นนัยสำคัญทาง สถิติ

๒. นักเรียนนานาชาติมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนไทย แต่มีความเกรงใจ และความวิตกกังวลน้อยกว่านักเรียนไทย

๓. กลุ่มนักเรียนนานาชาติหญิง มีความวิตกกังวลมากกว่านักเรียนชาย

๔. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเกรงใจไม่แตกต่างกัน

วีราพร เพ็ชรระพงค์ (๒๕๑๔ : ๑๓๐ - ๑๔๑) ได้ศึกษาความเกรงใจกับการแก้ปัญหา ในกลุ่มโดยแยกศึกษาตามเพศ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจ กับค่านิยมไม่ตรี สัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปีที่ ๓ วิทยาลัย วิชาการศึกษาศาสตร์ ประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๑๓ จำนวน ๕๓๒ คน เป็นชาย ๓๔๔ คน หญิง ๑๘๘ คน พบว่าความเกรงใจมีความสัมพันธ์แบบเส้นตรงในทางบวกกับค่านิยมไม่ตรีสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์ และไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะผู้นำ และได้ผลดีกว่าความเกรงใจของเด็กชาย ทำดีกว่าเด็กหญิง

จุฬพล พูลภัทรชีวิน (๒๕๑๔ : ๗๓ - ๗๕) ได้ศึกษา มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดนครปฐม จำนวน ๑๘๘ คน ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้นำทั้งหมด มีความเกรงใจไม่ต่างไปจากผู้นำทั้งหมด
๒. ผู้นำชาย มีความเกรงใจไม่ต่างไปจากผู้นำหญิง
๓. ผู้ตามชาย มีความเกรงใจมากกว่าผู้ตามหญิง
๔. ผู้นำชายและผู้ตามชายมีความเกรงใจพอ ๆ กัน
๕. ผู้นำหญิงและผู้ตามหญิงมีความเกรงใจพอ ๆ กัน
๖. มโนภาพแห่งตนของผู้นำสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
๗. ความวิตกกังวลของผู้นำ และผู้ตาม มีความสัมพันธ์ทางลบกับเกรงใจ
๘. ความวิตกกังวลของผู้นำชาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกรงใจ แต่ตรงข้ามกับ

ความวิตกกังวลของผู้นำหญิงมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ

สุจินต์ ปริษามารถ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีพฤติกรรมคล้อยตามและขัดกับสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมคล้อยตามสังคม ๑๐๐ คน และพฤติกรรมขัดต่อสังคม ๑๐๐ คน ผลการศึกษาพบว่า

๑. ความคิดสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มนักเรียนทั้งหมด และนักเรียนหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคม แต่ไม่พบความสัมพันธ์ในนักเรียนที่ประพฤติขัดสังคม และนักเรียนชายที่ประพฤติคล้อยตามสังคม

๒. ลักษณะผู้นำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจ ในนักเรียนหญิงที่มีพฤติกรรมคล้อยตามสังคม

๓. นักเรียนที่มีพฤติกรรมคล้อยตามสังคม มีความเกรงใจ และมีลักษณะความเป็นผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับนักเรียนที่พฤติกรรมขัดกับสังคม นักเรียนชายที่ประพฤติขัดกับสังคม มีความเกรงใจสูงกว่า นักเรียนหญิงที่ประพฤติคล้อยตามสังคม และประพฤติขัดต่อสังคม

ในการศึกษาความเกรงใจกับความคิดสร้างสรรค์ นิคม ตั้งกะพิกพ (๒๕๑๕) ได้ศึกษาระหว่างเด็กไทยกับเด็กจีน ผลปรากฏว่า

๑. กลุ่มวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวไทย ความเกรงใจและความคิดสร้างสรรค์
ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๒. กลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวไทย ความเกรงใจและความคิดสร้างสรรค์
ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

๓. กลุ่มวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวจีน ความเกรงใจและความคิดสร้างสรรค์
(คะแนนจำนวน) มีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคิดสร้างสรรค์
(คะแนนเอกลักษณ์) ไม่มีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ

๔. กลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวจีน ความเกรงใจและความคิดสร้างสรรค์ไม่มี
ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว จะทำให้ทราบได้ว่า ความเกรงใจ มีความสัมพันธ์กับความ
เป็นผู้นำ ความวิตกกังวลและความคิดสร้างสรรค์ และความสัมพันธ์เหล่านี้จะมีความแตกต่างกัน
ไปในแต่ละเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม เด็กนานาชาติ เด็กจีน และเด็กไทย มีความ
เกรงใจแตกต่างกัน และความวิตกกังวลแตกต่างกัน ผลของความแตกต่างนี้ทำให้คิดได้ว่าอาจ
จะเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) ที่แตกต่างกันไปตาม
วัฒนธรรมของตน

เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องในทางสังคมประกิต ✓

วัตสัน (Watson, 1959 : 115) ได้ให้ความหมายของกระบวนการสังคมประกิต
(Socialization Process) ว่าเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นไปตามค่านิยม
ของสังคมที่เขาอยู่โดยวิธีรับประสบการณ์ที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามค่านิยม
ของสังคม ภายใต้ขอบเขตที่สังคมยอมรับ เด็กจะเติบโตขึ้นมาโดยต้องอาศัยผู้ใหญ่คอยช่วยเหลือ
ในการที่จะประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เด็กจะได้เรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม และขนบธรรมเนียม
ของครอบครัว เพื่อนบ้าน ชุมชน ในสังคมนรอบตัวเขาโดยมีครอบครัวเป็นผู้นำสมาชิกใหม่เข้า
สังคม คอยการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคม จากการอบรมสั่งสอน และจากสิ่งแวดล้อม โดยคอย ๆ
รับเขาไปทีละน้อย ๆ จนกลายเป็นความเคยชินและนิสัย ในสังคมที่ต่างกัน ความเชื่อวัฒนธรรม

ก็ต่างกันออกไป ซึ่งเป็นผลต่อขบวนการสังคมประติของครอบครัวในสังคมนั้นด้วย

โรเซน (Rosen, 1962 : 623) ได้ทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ ที เอ ที (TAT) เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของชาวอเมริกันกับชาวบราซิล ปรากฏว่าวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กในแต่ละวัฒนธรรมแตกต่างกันไป

เกอกล ทาลิธี (๒๕๑๓) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสังคมประติ และบุคลิกภาพของบุคคล จากครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจและสังคมต่างกัน พบว่า

๑. ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์สูง บุตรจะเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว ระวัง กระทบหรือสนใจ มีความเกรงใจต่ำ

๒. ครอบครัวที่มีความคาดหวังในบุตรสูง เด็กจะสุภาพอยู่ในโอวาท ในระดับกลาง บุตรจะขาดความอบอุ่น ต้องการความสนใจเพิ่มขึ้น

๓. ครอบครัวที่ให้อิสระแก่บุตรสูง บุตรจะสนใจเรื่อง กระทบหรือสนใจ มีความเกรงใจต่ำ ในระดับสูงเด็กจะไม่กระทบหรือสนใจ ในระดับต่ำเด็กจะมีจิตใจเข้มแข็ง

๔. ครอบครัวที่มีความเข้มงวดสูง เด็กจะมีความเป็นตัวของตัวเอง ก้าวร้าว

๕. ครอบครัวที่กระเปียบวินัยสูง บุตรจะชอบฝ่าฝืนกฎ ละเลยหน้าที่ มีความเกรงใจสูง ในระดับกลางบุตรจะมีจิตใจเข้มแข็ง ในระดับต่ำจะไม่กระทบหรือสนใจ

ชยาภล (๑๙๗๐ : ๑๕๐) ได้ศึกษาในด้านการปรับตัวของเด็กในกรุงเทพฯ กับเด็กต่างจังหวัดพบว่าเด็กต่างจังหวัดมีความมั่นคงในอารมณ์น้อยกว่าเด็กกรุงเทพฯ ซึ่งอาจจะเป็นผลจากการอบรมเลี้ยงดู เด็กในกรุงเทพฯ ได้รับการส่งเสริมในเรื่องความเป็นอิสระ ฝึกในเรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าแม่ในต่างจังหวัด

จะเห็นได้ว่าการให้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีวัฒนธรรมต่างกัน มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก พฤติกรรมของแม่มีอิทธิพลต่อเด็กมากเพราะแม่เป็นคนที่ใกล้ชิดลูก สามารถที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ใ้กับเด็ก

โรเซน (Rosen, 1964) กล่าวว่าพ่อแม่ถ่ายทอดคุณค่าให้แก่เด็กหลายทาง เช่น การแสดงออกมาโดยการสั่งสอน การบังคับเด็กให้ตอบสนองตามที่พ่อแม่ต้องการ บางครอบครัวเด็กจะได้รับการถ่ายทอดเหมือนกับพ่อแม่ แต่ในบางครอบครัวเด็กก็ได้รับการถ่ายทอดให้แตกต่างไปจากพ่อแม่

คอกซ์ และลีเพอร์ (Cox & Leaper, 1961) ได้ตั้งเงื่อนไขสำหรับความสัมพันธ์ของมารดาและบุตร โดยให้คำจำกัดความของความรักของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรว่า คือความเอาใจใส่ของพ่อแม่ ซึ่งแสดงกับเด็กมีความสัมพันธ์ในรูปช่วยพัฒนาการ ให้ความไว้วางใจเด็ก มีการตอบสนองความต้องการของเด็กอย่างจริงจัง

ผลของการที่พ่อแม่รักเด็กมากเกินไป จะเป็นของเสียต่อความมีนิสัยการเป็นผู้นำ และการฝึกความเป็นอิสระของเด็ก บรอนเฟนเบนเนอร์ (Bronfenbrenner, 1961) พบว่า ในการเลี้ยงดูเด็ก เด็กที่ได้รับการตามใจมากเกินไป จะก่อให้เกิดปัญหาอย่างมากในการที่จะกำหนดขอบเขตให้เด็ก หรือการบังคับเด็ก เด็กพวกนี้จะมีความกลัว ไม่กล้าเสี่ยง ขาดแรงจูงใจ พ่อแม่ที่โอ้อวดมากเกินไปจะมีลักษณะเช่นเดียวกัน

เซียร์ และคณะ (Sears, Maecoby & Levin, 1957) ได้กล่าวว่า มารดาที่ให้ความอบอุ่นจะสละเวลาให้กับเด็ก ใช้เทคนิคในการพูดกับเด็ก มีการให้คำแนะนำกับเด็ก ทำให้ความรักของมารดาและบุตรเพิ่มมากขึ้น และมีแรงจูงใจให้บุตรรู้ว่าพ่อแม่ต้องการให้เขาเป็นอย่างไร จากผลการวิจัยพบว่า มารดาที่ให้ความอบอุ่นแก่เด็กจะมีความเจริญทางวิชาการ และเข้าใจพฤติกรรมทางสังคมของเด็กมากกว่ามารดาที่มีความเย็นชา

ไฮน์สไตน์ (Heinstein, 1963) ได้พบว่า ทักษะของแม่ที่มีต่อเด็กด้านความเย็นชา และความอบอุ่น มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก เด็กทั้งชายและหญิงที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น จะมีการปรับตัวได้ดี ส่วนเด็กที่ได้รับการความเย็นชาจะเป็นเด็กที่มีปัญหามากที่สุด

มัสเสน และคองเกอร์ (Mussen & Konger, 1956) ได้พบว่าเด็กที่พ่อแม่ยอมรับจะมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับกลุ่ม แสดงความเป็นมิตร จงรักภักดี ซื่อตรง อารมณ์มั่นคง เยือกเย็น รอบคอบ สุขุม กระตือรือร้น และร่าเริง ส่วนกลุ่มของเด็กที่ถูกทอดทิ้ง จะมีอารมณ์ไม่มั่นคง หงุดหงิด แสดงท่ามากเกินไป มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเคียดแค้น ไม่พอใจกับการใช้อำนาจ ชอบฝ่าฝืนกฎของสังคม และมีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรม

กล่าวในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เด็กที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นกันเอง มีการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กเหล่านี้จะไม่ค่อยฉุนเฉียว และรู้จักสภาพที่เป็นจริง มีการวางแผนงานที่รอบคอบ และมีความพยายาม เด็กเหล่านี้มักทำเรื่องและทำสิ่งต่าง ๆ ไปได้สำเร็จตามปรารถนา

ในทางตรงข้ามเด็กที่ถูกทอดทิ้ง จะรู้สึกไม่ปลอดภัยไม่มั่นคง มีความไม่พอใจ จะมีความวุ่นวายในการวางแผนอนาคต กลายเป็นเด็กชอบประจบประแจงเพื่อเรียกร้องความสนใจ

จากผลการวิจัยและการค้นคว้าดังกล่าวจะเห็นได้ชัดว่า การทอดทิ้ง การยอมรับมีผลต่อบุคลิกภาพ และการปรับตัวของเด็กอย่างมาก เด็กที่ถูกทอดทิ้งจะมีการปรับตัวไม่ดี รู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มีความสุข ยิ่งไปกว่านั้น superego จะมีพัฒนาไปได้น้อย ไม่ค่อยยอมรับอำนาจจากผู้อื่น และพฤติกรรมทางศีลธรรมเสื่อม จึงลงความเห็นได้ว่า พ่อแม่ที่ทอดทิ้งเด็ก ไม่ได้สร้างความสัมพันธ์กับเด็ก ไม่ได้สร้างแบบแผนที่ดีให้กับเด็ก ด้วยเหตุนี้เด็กจึงไม่ได้มีการเรียนรู้ให้มีวุฒิภาวะ ให้มีพฤติกรรมที่แน่นอนมั่นคง และพฤติกรรมที่ยอมรับของสังคม

ขบวนการสังคมประติต นอกจากด้านการให้ความอบอุ่น การให้ความเป็นเจ้าของแล้ว นักจิตวิทยายังได้ทำการศึกษารับรองการสังคมประติต ด้วยการลงโทษด้วยว่ามีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กทางด้านใดบ้าง ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ไวท์คิง (Whiting, 1953) ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่า การทำโทษที่เบาเมื่อเด็กแสดงความก้าวร้าว จะเป็นแรงกระตุ้นในเด็กมีความก้าวร้าวมากขึ้น ส่วนการลงโทษที่หนักจะเป็นเครื่องช่วยยับยั้งการก้าวร้าว หรือกล่าวได้ว่า เด็กที่ได้รับการลงโทษอย่างหนัก จะรู้สึกว่ามีความวิตกกังวล

จากสมมุติฐานของ ไวท์คิง (Whiting) ดังกล่าว เซียร์ (Sears) ได้เสนอข้อมูลที่เขาได้ทำการสังเกตการแสดงความก้าวร้าวของนักเรียนอนุบาล ๓ กลุ่ม โดยให้เด็กเล่นอย่างอิสระในสถานการณ์ต่าง ๆ กลุ่มแรกมารดาไม่เคยลงโทษเลย กลุ่มที่ ๒ เคยถูกทำโทษอย่างเบา กลุ่มที่ ๓ มารดาลงโทษลงโทษอย่างหนัก ผลการสังเกตปรากฏว่า กลุ่มที่ ๒ ที่มารดาลงโทษอย่างเบามักแสดงการตอบสนองอย่างก้าวร้าวเห็นได้ชัด

เซียร์ (Sears, 1953) พบว่า ผลของการทำโทษมีนัยสำคัญกับความวิตกกังวล (Anxiety) ถ้ามีการทำโทษซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งตั้งแต่วัยเด็ก เด็กจะถูกกระตุ้นให้เพิ่มความก้าวร้าวและกลายเป็นความวิตกกังวล เด็กจะพยายามหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เด็กจะสาปแช่งพ่อแม่ของตนเอง การทำโทษไม่ไ้ระงับพฤติกรรม แรงกระตุ้นความก้าวร้าวไม่ไ้ลดลง แต่ความก้าวร้าวอย่างเปิดเผยจะแสดงออกมามากขึ้น จนในที่สุดกลายเป็นความข้องคับใจ

(frustration)

มารดาบางคนให้การเลี้ยงดูบุตรด้วยการตามใจบุตรในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้เด็กเกิดความก้าวร้าวไ้มากกว่ามารดาที่ไม่ปล่อยตามใจเด็ก จากการวิจัยไ้พบว่า การตามใจ (permissive) และการลงโทษ (punishment) มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ $-.66$ นั่นคือ มารดาที่ตามใจบุตรเท่าใดก็ยิ่งมีการลงโทษน้อยลงเท่านั้น และผลการวิจัยไ้แสดงอีกว่า การลงโทษและการก้าวร้าว (Aggressive) มีสหสัมพันธ์กับ $+ .96$ ซึ่งแม้จะมีค่าน้อยแต่ก็มีความสำคัญทางสถิติ

กลุค (Glucks, 1950) ไ้ชี้ให้เห็นความรุนแรงของการลงโทษทางร่างกายว่าเป็นองค์ประกอบ (faction) หนึ่งในจำนวน ๕ องค์ประกอบของการก่ออาชญากรรม เขาพบว่ามารดาที่ลงโทษเด็กที่ก้าวร้าวรุนแรงนั้น นั่นคือการลงโทษทางกายมีสหสัมพันธ์กับความก้าวร้าว $+ .64$ และความรุนแรงของการลงโทษ มีความสัมพันธ์ทางบวก $.67$ กับความก้าวร้าว นั่นคือถ้าเด็กไ้รับความรุนแรงของการลงโทษเมื่อแสดงความก้าวร้าว ก็จะได้รับ การลงโทษเมื่อแสดงความก้าวร้าว ก็ไ้ได้รับการลงโทษที่รุนแรงทางกาย

จากการศึกษาในด้านกาให้ความอบอุ่นของมารดากับการลงโทษทางร่างกายนั้น ผลปรากฏว่า ความรัก ความอบอุ่น มีความสัมพันธ์กับการลงโทษทางกาย และความรุนแรงของการลงโทษ คือความอบอุ่นมีความสัมพันธ์กับการลงโทษทางกาย $-.66$ ซึ่งหมายความว่า มารดาที่มีการลงโทษทางกายต่อเด็กนั้น จะมีแนวโน้มที่จะแสดงความเย็นชาต่อกับเด็กมากกว่า และนอกจากนี้ความอบอุ่นยังมีสหสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.22$) กับความรุนแรงของการลงโทษด้วย นั่นคือ แม่ที่

มีความเย็นชากับบุตร จะมีความรุนแรงในการลงโทษ ถ้าบุตรแสดงความก้าวร้าว

ในค่านความเข้มงวด (Restriction) มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับความก้าวร้าว แต่ตามสามัญสำนึกพอจะเชื่อได้ว่าความเข้มงวดกับเด็กวัยรุ่นอาจทำให้เด็กกระเบิดอารมณ์ออกมา กิจกรรมต่าง ๆ ที่มารดาเป็นผู้ตั้งกฎขึ้น เพื่อความเข้มงวดกับเด็ก เช่น ไม่ส่งเสียงรบกวน ไม่รับประทานอาหารหยาบมือ ไม่ขัดจังหวะเวลาพูดคุยกับผู้อื่น ไม่ขีดเขียนตามฝาผนัง ความเข้มงวดเพื่อให้มีพฤติกรรมเรียบร้อย

ความก้าวร้าวกับความเข้มงวด (Restriction) มีสหสัมพันธ์ .๓๐ แสดงว่ามารดาที่เข้มงวดมากจะไม่ยอมปล่อยให้ลูกแสดงความก้าวร้าว และพบอีกว่า มารดาที่เข้มงวดมากเด็กจะมีความก้าวร้าวต่ำ แต่อย่างไรก็ดี ระดับ (degree) ของความเข้มงวดมีส่วนช่วยสนับสนุนให้เด็กแสดงความก้าวร้าว

คลัทสกิน (Klatskin, 1956) ได้ตั้งสมมุติฐานว่า เด็กที่พ่อแม่โอ้อเกินไปกับเด็กที่พ่อแม่ตามใจอย่างไหนจะทำให้เด็กเกิดปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นมารดาและบุตร ๕๐ คน ที่พ่อแม่อาชีพเป็นแพทย์ ผู้จัดการ และเสมียน เด็กกลุ่มตัวอย่างอายุตั้งแต่ ๑ - ๓ ปี พฤติกรรมที่ rate เกี่ยวข้องกับการให้อาหาร ขบวนการขับถ่าย และขบวนการอบรมเลี้ยงดู การ rate ใช้ rate จากจำนวนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก นอกจากนั้นการปรับตัวทางอารมณ์ พฤติกรรมของแม่มองออกมาในรูปของความเข้มงวด และตามใจว่ามากน้อยเพียงใด

ในการวิเคราะห์ครั้งแรกจากการเปรียบเทียบพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างพ่อแม่ที่เข้มงวดและพ่อแม่ที่ตามใจเกินไป และพบว่า การเข้มงวดเกินไป และการตามใจมากเกินไปจะเป็นอันตรายแก่เด็กทั้งคู่

ต่อมาเขาได้ทำการวิเคราะห์ครั้งสุดท้าย โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างของแม่ออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเข้มงวดมากเกินไป และตามใจเกินไป อีกกลุ่มหนึ่งเป็นพวกกลาง ๆ คราวนี้พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในปีแรก (เด็ก ๑ ขวบ) เขาพบว่า ถ้าเข้มงวดหรือตามใจในเรื่องนอนมากไปจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแก่เด็ก แต่ในเรื่องอาหาร การถ่าย และการอบรมเลี้ยงดูยังไม่พบว่าทำให้เกิดปัญหา เมื่อเด็กอายุ ๒ - ๓ ขวบ เขาพบว่าถ้าเข้มงวด

เกินไปหรือความใจเกินไป ทั้งในเรื่อง การนอน การกินอาหาร การถ่าย และการอบรมเลี้ยงดู จะทำให้เด็กเกิดปัญหาทั้งสิ้น และทำให้เด็กปรับตัวทางอารมณ์ไม่ได้

วัตสัน (Watson,) กล่าวว่า บรรยายากศัพท์ต่างๆ ไปภายในบ้าน ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และระเบียบวินัยของครอบครัว จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งลูกคนโต ประสพการณ์ของเด็กเมื่ออยู่กับพ่อแม่จะมีส่วนเสริมสร้างบุคลิกภาพของลูก อาจจะพูดได้ว่า บุคลิกภาพของลูกจะเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงแบบแผนของครอบครัว

จากการศึกษาเรื่องนี้ทำให้เห็นถึงความพอใจ ความไม่พอใจของแม่ ความอิสระในการใช้ความสามารถทางสติปัญญาและแสดงอารมณ์ การควบคุมความวิตกกังวล ความวิตกกังวลของแม่และลูก ทศนคติของพ่อแม่ และสิ่งที่รบกวนทางอารมณ์ของลูก

อัลท์แมน (Altman, 1958) ศึกษาเรื่องความพอใจและความไม่พอใจของแม่ของเด็ก อายุ ๔ - ๑๐ ขวบ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอุปนิสัยใจคอของเด็ก การวัดแม่แต่ละคนใช้นักจิตวิทยาเป็นคน rate ความพอใจของแม่ต่อลูกของตนกับความพอใจในการแต่งงานของแม่ โดยใช้หยดหมึกของ รอสชาร์ช (Rorschach Ink blot) มาดัดแปลงใช้วัดความคิดริเริ่ม การปรับตัว ความอิสระทางอารมณ์ และการควบคุมความวิตกกังวล ความซอซังใจ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เด็กที่มีความพอใจ จะมีสติปัญญาสูงกว่า มีอิสระทางอารมณ์มากกว่า และมีการควบคุมความวิตกกังวลได้มากกว่า

อดัมส์ และ ซาราสัน (Adams & Sarason, 1963) ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลของพ่อแม่และของลูก โดยใช้แบบทดสอบวัดความวิตกกังวล ๔ แบบ ไปทดสอบกับเด็ก high school และพ่อแม่ของเด็ก ผลปรากฏว่า เด็กหญิงมีความสัมพันธ์กับแม่ทางบวก ทั้ง ๔ สเกล แต่เด็กชายมีความสัมพันธ์ต่ำ ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงมีความสัมพันธ์กับแม่มากกว่าพ่อ และแม่เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ในบ้านมากกว่าพ่อ

บีกเกอร์ และปีเตอร์สัน (Becken & Petersen, 1960) ให้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของลูกกับทัศนคติของพ่อแม่ พบว่า พ่อ มีส่วนในการปรับตัวของเด็กน้อยกว่าแม่ และพบอีกว่า ทัศนคติของพ่อจะมีส่วนช่วยให้เด็กปรับตัวได้ไม่ดีกว่าแม่

จะเห็นได้ว่าแม่เป็นผู้มีอิทธิพลจะถ่ายทอดทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิดภาพให้กับเด็กได้ แม้พลังในการจัดสภาพแวดล้อม จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็ก ในขณะเดียวกันเด็กจะเป็นผู้ที่คอยเลียนแบบและเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ของตนไปสู่แม่ได้ แต่ไม่มีอิทธิพลเท่ากับที่แม่ถ่ายทอดให้กับลูก ฉะนั้นลักษณะของแม่ที่ปรับตัวได้ดี จะทำให้เด็กปรับตัวได้ก็ด้วย และทำนองเดียวกันมารดาที่มีความเกรงใจยอมจะถ่ายทอดความเกรงใจสู่เด็กเพื่อให้เด็กสามารถอยู่ในสังคมได้ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม พ่อที่จะทำให้เชื่อได้ว่าความเกรงใจของแม่และของลูกนั้นจะมีความสัมพันธ์กัน

สังคมประกิดกับศาสนา ✓

ได้กล่าวมาแล้วว่ากระบวนการสังคมประกิด (Socialization Process) เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ซึ่งบุคคลหนึ่งพยายามสร้างพฤติกรรมให้เกิดกับอีกบุคคลหนึ่ง ให้มีพฤติกรรมตามสังคมที่เขาอยู่อาศัยได้คาดหวังไว้ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอด วัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา

แม็คเคลแลนด์ และคณะ (Mc Clelland, 1955 : 389 - 396) ศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับทัศนคติของพ่อแม่และศาสนาที่มีต่อการฝึกให้ฟังตนเองของลูกไทยเปรียบเทียบระหว่างนิยายโปรเตสแตนต์ กับนิยายคาทอลิก พบว่า กลุ่มโปรเตสแตนต์ ฝึกให้ลูกฟังตนเองตั้งแต่อายุน้อยกว่ากลุ่มคาทอลิก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โรเซน (Rosen, 1962 : 623) ได้ใช้แบบสอบถาม ที เอ ที (T A T) เปรียบเทียบแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของชาวอเมริกันกับชาวบราซิล ปรากฏว่า วัฒนธรรมที่ต่างกัน ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันไป

สลิลลา อรรถติลจวิทยา (๒๕๑๑) ศึกษาทัศนคติของนิสิตจุฬาฯ ที่มีต่อศาสนา โดยใช้ประชากรเป็นนิสิตปีสุดท้ายของ ๕ คณะ ผลปรากฏว่า ทัศนคติของหญิงและชายต่างกัน ที่ระดับ .๐๕ กลุ่มหญิงมีทัศนคติเห็นชอบด้วยกับศาสนามากกว่าชาย เห็นความจำเป็นและประโยชน์มากกว่าชาย

เมลิเคียน (Melikian, 1959) ได้ทำการสำรวจความยอมรับเกี่ยวกับอัตตาธิปไตยในประเทศตะวันออกกลาง ซึ่งมีวัฒนธรรมเป็นอัตตาธิปไตย กับประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีวัฒนธรรมไม่เป็นอัตตาธิปไตย โดยใช้ (California F - Scale สรุปผลได้ดังนี้

กลุ่ม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเฉลี่ย
<u>สหรัฐอเมริกา</u>		
ชาย โปเตสแตนท์	๖๖๗	๕๕.๘
หญิง โปเตสแตนท์	๖๗๓	๕๗.๒
ชาย คาทอลิก	๒๒๑	๕๔.๑
หญิง คาทอลิก	๔๔	๕๔.๘
<u>อียิปต์</u>		
ชาย มุสลิม	๔๔๓	๖๔.๒
หญิง มุสลิม	๓๐๑	๖๗.๖
ชาย คริสเตียน	๑๔๓	๖๗.๐
หญิง คริสเตียน	๗๕	๖๕.๒

ผลสรุปได้ว่า กลุ่มมุสลิม และคริสเตียน ของตะวันออกกลางมีคะแนนจาก F - Scale สูงกว่ากลุ่มในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือทัศนคติของแต่ละบุคคลสะท้อนจากอิทธิพลของวัฒนธรรมที่เขาอาศัยอยู่

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ^{พบว่า} ศาสนา และวัฒนธรรม ได้เข้ามามีอิทธิพล
ในกระบวนการสังคมประกิต และวัฒนธรรมทางกันก็ทำให้กระบวนการสังคมประกิต (Socialization
Process) แตกต่างกันไปด้วย

คำอธิบายถึงทฤษฎีและเหตุผลในการตั้งสมมติฐาน

ความสัมพันธ์ระหว่างความอบอุ่นกับความเกรงใจ

ตามปกติแล้วธรรมชาติของเด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่จากบิดามารดา ถ้าพ่อแม่แสดงอาการทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ หรือปล่อยให้อยู่ในความดูแลของคนอื่น หรือแสดงอาการให้เด็กเห็นว่าพ่อแม่เห็นเด็กคนอื่นดีกว่าตนตลอดเวลา เด็กเหล่านี้จะกลายเป็นคนขี้อิจฉา ต้องการความสนใจจากผู้อื่นตลอดเวลา หากมีเพื่อนก็แสดงอาการชิงไหวชิงพริบไม่ต้องการให้ไปคบหาสมาคมกับคนอื่น เป็นเด็กที่อยู่ไม่สุข เพี้ยวรอบกวนคนอื่นอยู่ไม่ได้ขาด หรือบางคนอาจจะแยกตัวออกจากสังคมโดยสิ้นเชิง ส่วนเด็กที่พ่อแม่โอ้อเกินไป (overprotection) ใ้รับการตามใจจากพ่อแม่จนเคยตัว อยากทำอะไรเป็นต้องได้ เอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ เด็กพวกนี้จะมีความเห็นแก่ตัว ก้าวร้าว ไม่มีความรับผิดชอบ ขาดความสุภาพ ขาดการอบรม หรือฝึกฝนให้รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคม

เลวี (Levy, 1943) ได้ทำการศึกษากับเด็ก ๒๐ คน เป็นชาย ๑๕ คน หญิง ๕ คน ในเรื่องประทับประคองบุตรมากเกินไป ผลปรากฏว่าเด็กที่ถูกทอดทิ้งจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษานี้ตรงกับการศึกษาของ ไนท์ (Knight, 1933) และไซมอนด์ (Symonds, 1938) ที่ว่าเด็กที่รู้ตัวว่าแม่ไม่ยอมรับ บางครั้งจะนำเอาพฤติกรรมของพ่อแม่ไปแสดงออกกับเพื่อน เขามักจะไม่ค่อยยอมเชื่อฟัง ชอบทำเสียงดัง และมักจะเร่ร่อนยุ่งเหยิงต่าง ๆ ไร้ทิศทาง

นอกจากนี้ บัลด์วินและคณะ (Baldwin, Kalhorn & Breeze, 1945) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับพฤติกรรมของลูก พบว่าแม่ที่ไม่ยอมรับลูก (reject) จะทำให้เด็กไม่ลงรอยกับผู้อื่น แสดงความขัดแย้งต่อสิ่งแวดล้อม มีลักษณะก้าวร้าว ตรงกันข้ามกับเด็กที่พ่อแม่ยอมรับ (accept) จะมีอารมณ์เย็น มั่นคง เข้าสังคมได้ มีความเป็นมิตรต่อผู้อื่น

วีราพร เทพวิระพงศ์ (๒๕๑๔ : ๑๙๕) ได้ศึกษาพบว่าบุคคลที่มีความเกรงใจสูง จะแสดงพฤติกรรมไม่ก้าวร้าว มีอารมณ์เย็น มีความสงวนขี้นิยมเรียบร้อยในการวางตัว

ซึ่งพฤติกรรมนี้ตรงกับพฤติกรรมของเด็กที่พ่อแม่ยอมรับ (accept) ส่วนบุคคลที่มีความเกรงใจน้อยมักจะแสดงความก้าวร้าว มีความมั่นใจในตนเอง แสดงความเค่น

จากเหตุผลและผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้เขียนตั้งสมมุติฐานว่า ความอบอุ่นน่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเจ้าของกับความเกรงใจ

สังคมไทยนิยมการเลี้ยงดูบุตรด้วยการ ปรึกษาปรึกษาช่วยเหลือในทุกสิ่งทุกอย่างพยายามปกป้องรักษาและให้ความห่วงใย ไม่ว่าลูกจะทำอะไรแม่จะมีความวิตกกังวลไม่ค่อยยอมให้เด็กทำอะไรด้วยตนเอง เช่นเด็กโกหกที่จะใส่เสื้อผ้าตัวเอง ป้อนข้าวตัวเองแล้ว แม่ก็จะไม่ยอมให้ลูกทำ แต่จะเป็นฝ่ายทำให้เสียเอง ทำให้เด็กขาดความรับผิดชอบไม่สามารถจะพึ่งพาตนเองได้ ต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ

การศึกษาเรื่องนี้ Земlick และวัตสัน (Zemlick & Watson, 1953) พบว่าการยอมรับของแม่ กับความห่วงใยของแม่ จะมีความสัมพันธ์กันทางบวก แม่ที่ยอมรับการเกิดของลูกย่อมจะมีความรักในตัวของลูกมาก จึงย่อมมีความห่วงใยในตัวของลูกมากด้วย

บัลดวิน (Baldwin, 1945) ได้ศึกษาพฤติกรรมของแม่ที่ไม่ยอมรับลูก พบว่าแม่ประเภทนี้จะไม่ค่อยแสดงความรักลูก ไม่มีความห่วงใยในลูกอย่างแท้จริง การไม่ยอมรับของแม่แบ่งออกเป็น ๒ แบบ คือทอดทิ้ง ไม่ให้ความเอาใจใส่ อีกพวกหนึ่งคือ แสดงอาการเกลียดชังอย่างเห็นได้ชัด

ฉะนั้น ความเป็นเจ้าของน่าจะมีสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นประชาธิปไตยกับความเกรงใจ

จากการศึกษาของแรดกี (Radke, 1946) เด็กที่มาจากบ้านที่เป็นอัตตาธิปไตย (autocratic) เด็กมักจะไม่ใช่ผู้กว้างขวางในหมู่เด็กอื่น ชอบการทะเลาะวิวาทและการต่อสู้ มีอารมณ์ไม่แน่นอน มีความกล้า ไม่มีการยกย่องหรือตำหนิผู้อื่น มีลักษณะก้าวร้าว

ส่วนเด็กที่มาจากบ้านที่เป็นประชาธิปไตย จะเป็นเด็กกว้างขวางในหมู่เพื่อนฝูง ไม่ชอบการทะเลาะวิวาท อารมณ์คงที่ ทัศนคติความคิดเห็นของผู้อื่น บัลควินได้ทำการศึกษา

บัลควินและคณะ (Baldwin, Kalhorn & Breeze, 1945) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของพ่อแม่กับพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก การวิจัยสรุปว่าการฝึกประชาธิปไตยในบ้านมีผลกับพฤติกรรมของเด็กในโรงเรียน เด็กที่มาจากบ้านที่ฝึกประชาธิปไตยจะเป็นเด็กที่มีความไว้วางใจ มีความอยากรู้อยากเห็นและมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่า

ชยากุล (Chayakul, 1970 : 190) ได้ศึกษาในด้านการปรับตัวของเด็กในกรุงเทพฯ กับเด็กต่างจังหวัด พบว่าเด็กต่างจังหวัดมีความมั่นคงในอารมณ์ต่ำกว่าเด็กในกรุงเทพฯ ซึ่งอาจจะเป็นผลเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูเด็กในกรุงเทพฯ ได้รับการส่งเสริมในเรื่องความเป็นอิสระ ผิดในเรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าแม่ในต่างจังหวัด

สมาคมเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีบรรยากาศประชาธิปไตย บิดามารดาจะให้อิสระแก่บุตรในการแสดงความคิดเห็น ได้รู้จักหัดคิดตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ มีความรับผิดชอบ ซึ่งทำให้บุตรมีความกระตือรือร้น ชอบเข้าสังคม ชอบการแข่งขัน มีความคิดริเริ่ม รู้จักรับผิดชอบ ตัดสินใจด้วยตนเอง ต่างกับครอบครัวที่ประชาธิปไตย บิดามารดาไม่มีความเข้มงวดในพฤติกรรมของบุตร มีความเอาใจใส่ต่อกันน้อย บิดามารดาไม่แสดงให้เห็นว่ารักบุตร ทำให้บุตรขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นคงปลอดภัย ขาดความคิดริเริ่มอยู่ในโอวาท

จากผลการวิจัย ทำให้คิดว่าความเป็นประชาธิปไตยน่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางสติปัญญากับความเกรงใจ

การเลี้ยงดูของมารดาเมื่อทารกพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กอย่างมาก ในวัยทารกเด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็นเพื่อสำรวจสิ่งใหม่ ๆ ด้วยการนำตัวเข้าไปใกล้สิ่งนั้น พยายามจะจับต้องโดยไม่รู้ว่าอันตรายหรือไม่ ต้องการซักถาม ซึ่งจะทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง มีความเฉลียวฉลาด พ่อแม่ไทยมีทัศนคติต่อการเห็นเด็กของตนมีความเรียบร้อย ไม่ชอบเด็กซน เมื่อเด็กจะเล่นสิ่งใด จึงมักจะถูกลำห้ามปราม หรือคอยจำกัดขอบเขต โดยหารู้ไม่ว่าเป็นวิธีการซึ่งขัดขวางความอยากรู้อยากเห็น และการเดินทางสติปัญญาของเด็ก

เด็กพอเขาสู่วัยเด็ก (๒-๕ ขวบ) เด็กจะแสดงความอยากรู้อยากเห็นด้วยการซักถาม ถ้าพ่อแม่สามารถตอบคำถามของเด็กอย่างกระจ่างชัด เป็นการช่วยพัฒนาสติปัญญาในตัวเด็ก ทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และเด็กไม่เกิดความขงขี้ใจ และวิธีนี้เป็นวิธีการนำไปสู่การเรียนรู้และการรับรู้ที่ดีต่อไป ถ้าคำถามของเด็กไม่มีผู้ใดตอบ หรือเด็กไม่ได้รับคำตอบที่ถูกต้องแล้ว เด็กจะมีความอยากรู้อยากเห็นน้อยลง เป็นผลให้ความอยากรู้อยากเห็นของเด็กถูกจำกัดลง และเกิดความคอยกว่าเด็กอื่นในวัยเดียวกัน

การเลี้ยงดูในสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะจำกัดความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก เพราะมักจะคิดว่าเด็กถามโดยไม่ต้องการคำตอบ หรือตอบเด็กแบบขอไปทีด้วยการโกหก ไม่ตอบให้กระจ่าง หรือดูว่าเด็กเพราะรำคาญในการช่างซักของ เด็ก อันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ ไม่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเป็นการสร้างความวิตกกังวลในตัวเด็กอีกด้วย การที่เด็กทั้งคำถามแล้วไม่มีใครตอบ หรือถูกดูว่า ทำให้เด็กกลายเป็นคนไม่กล้าซักถาม อันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของความเกรงใจ

ฉะนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า ความสามารถทางสติปัญญา น่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของการลงโทษกับความเกรงใจ

ไวทิง (Whiting, 1953 : 74) ได้วิจัยพบว่า การลงโทษเพียงเล็กน้อย เมื่อเด็กแสดงความก้าวร้าว จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กแสดงความก้าวร้าวมากขึ้น การลงโทษหนักเด็กจะรู้สึกกลัว มีความวิตกกังวล และมีความผูกพันกับการตอบสนองก้าวร้าวมากขึ้น

ซีบาร์ (Sears, 1953 : 74) ได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสมมุติฐานของไวทิง (Whiting) เขาได้สังเกตการตอบสนองโดยการก้าวร้าวของนักเรียนอนุบาล ๓ กลุ่ม โดยให้เด็กเล่นอย่างอิสระในสถานการณ์ต่าง ๆ กลุ่มแรกมารดาไม่เคยทำโทษ กลุ่มที่ ๒ มารดาทำโทษเบา กลุ่มที่ ๓ มารดาลงโทษหนัก ผลปรากฏว่ากลุ่มที่ ๒ ที่มารดาทำโทษเบาจะมีการก้าวร้าวมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กลุ่มที่ ๓ ที่ถูกลงโทษรุนแรงจะมีระแวกก้าวร้าวบ้าง

วัตสัน (Watson, 1959) พบว่าความก้าวร้าวของเด็กที่เขาสำรวจเมื่ออายุ ๑๒ ปี เป็นผลเนื่องมาจากพ่อแม่ลงโทษมากเกินไป หรือน้อยเกินไป เมื่ออายุก่อน ๙ ขวบ เกิดจากการตามใจมากเกินไปเมื่ออายุ ๓ ขวบ และลงโทษน้อยเกินไปเมื่อตอนเด็ก ๆ ในตอนเล็ก ๆ การลงโทษเป็นการสร้างให้เกิดความก้าวร้าว แต่เมื่อโตขึ้นการลงโทษกลับเป็นการห้ามการตามใจมากเกินไปและลงโทษหนักจะทำให้เกิดนิสัยความไม่ชอบความก้าวร้าว แต่การตามใจมากเกินไปและลงโทษน้อยจะทำให้เด็กมีความก้าวร้าวมาก เขาพบอีกว่าความเข้มงวดของการลงโทษ (ลงโทษทุกครั้งที่เกิด) ในเรื่องที่เกิดความก้าวร้าวในวัยเด็กตอนต้น จะมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลที่จะแสดงความก้าวร้าวของเด็กหญิงเมื่อโตขึ้น และไม่พบความสัมพันธ์ในเด็กผู้ชาย

โนวลิส (Nowlis, 1952) พบว่าบางคนชอบใช้วิธีการลงโทษ

มัสเซน (Mussen, 1951) ศึกษาพบว่าบ้านที่ลงโทษบุตรมากเกินไป บุตรจะไม่รู้จักโต ไม่กล้าสู่ความจริง ชอบทำอะไรเพื่อความรักหรือสิ่งตอบแทน ควบคุมตนเองไม่ได้ ซึ่งการศึกษานี้ได้ผลตรงข้ามกับเกอฏูล ทาลิธี (๒๕๑๓) ที่ว่าครอบครัวที่มีความเข้มงวดสูง เด็กจะมีความคิดเชิงรูปธรรม เป็นตัวของตัวเองและแสดงอาการก้าวร้าว

เซียร์และคณะ (Sears, Maccoby และ Levin, 1957 : 257) พบว่า แม่ที่มีการลงโทษไม่คงเส้นคงวาในการปฏิบัติต่อบุตร จะทำให้เด็กเกิดความก้าวร้าวมากขึ้น และยังทำให้เกิดความวิตกกังวล และความขงขี้ใจแก่เด็ก และในการที่แม่ยอมให้เด็กแสดง ความก้าวร้าวไม่ลงโทษนั้นเป็นการทำให้เด็กก้าวร้าวมากขึ้นเช่นเดียวกัน เขาพบว่าวิธีการที่จะ ให้อพแม่เลี้ยงลูกไม่ให้เป็นเด็กก้าวร้าว คือพ่อแม่ต้องแสดงความไม่พอใจ เมื่อเด็กแสดงการ ก้าวร้าว พร้อมทั้งยุติการก้าวร้าวที่เกิดขึ้นแก่โดยดี เชื่อบการลงโทษเป็นอันขาด แม่ว่าการ- ลงโทษจะเป็นวิธียุติความก้าวร้าวได้ทันทีทันใด แต่จะก่อให้เกิดความมึนงงมากขึ้น และทำให้ ความก้าวร้าวแสดงออกมาในเวลาและสถานการณ์อื่น

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความเข้มงวดและความรุนแรงของการลงโทษมีผลต่อ การก้าวร้าวของเด็กมาก ทำให้เป็นแนวทางที่พอจะตั้งสมมุติฐานว่า ความเข้มงวดและความ รุนแรงของการลงโทษน่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของแม่กับความเกรงใจ

ผมเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับลูกที่สุด เป็นบุคคลแรกที่ให้ขบวนการสังคมประเทิกแก่เด็ก การแสดงออกของแม่จะถ่ายทอดไปยังลูก อีริกสัน (Erikson) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ ระหว่างมารดาและทารกว่า เป็นพื้นฐานการพัฒนารู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งต่าง ๆ ใน โลก หากเด็กมีประสบการณ์ว่าตนใคร่บร้างวัด หรือใคร่บผลสำเร็จตามความประสงค์ เนื่องจากมารดาของตนเองแล้ว จะทำให้เด็กเกิดความไว้นือเชื่อใจมารดา และผลพลอยได้ ก็คือการไว้วางใจผู้อื่นด้วย ในทางตรงข้าม หากมารดาไม่ช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องกับ การกระทำที่ก่อให้เกิดความพอใจของเด็กแล้ว เด็กจะ กิดความไม่ไว้วางใจผู้อื่นและมารดา มารดาที่สามารถปรับตัวได้ จะไม่มีความวิตกกังวล การเลี้ยงดูมลูเด็กจะให้การ หนุนน้อมอย่างดี ทำให้เด็กใคร่บความอบอุ่น มีทัศนคติที่ดีกับแม่และผู้อื่น ในเรื่องนี้ มุสเสน คองเกอร์ และคาแกน (Mussen, Conger & Kagan) ได้กล่าวไว้ว่าหากมารดาที่มีความ-

วิตกกังวลจนว้าวใจ มักจะอึดอัดอยู่ในลักษณะที่เคอะเขิน ซึ่งทำให้เด็กเกิดความไม่สบาย หรือหากมารดามีความเกลียดชัง ไม่ต้องการลูกก็อาจจะละเลย หรือเื้อหนายในการอุ้มชู และเลี้ยงดูด้วยการ กระแทกกระทั้น ทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะตอบสนองโดยการหลีกเลี่ยงมากกว่าการเข้าหามารดา และเด็กมักจะหลีกเลี่ยงจากบุคคลอื่น ๆ ในขณะที่ตนเองต้องการความช่วยเหลือหรือมีปัญา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้เชื่อว่า การปรับตัวของแม่น่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ

ความสัมพันธ์ระหว่างความเคลื่อนไหวในครอบครัวกับความเกรงใจ

เฮเธอริงตันและแฟรงกี (Hetherington & Frankie, 1967) ศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีปัญหามาก บิดามารดาให้ความอบอุ่นแก่บุตรน้อย บุตรมักจะถือตนตามอย่างผู้มีอำนาจในครอบครัว และเลียนแบบความก้าวร้าวจากบิดามารดาด้วย

พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ (๒๕๑๐) ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวตามทัศนะของเด็กที่กระทำผิด และเด็กที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย ได้ผลว่า บรรดาภาคีในครอบครัวที่กระทำผิดกฎหมาย มีความตึงเครียดและขัดแย้งอย่างรุนแรง ระหว่างบิดามารดาบ่อยครั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรมีน้อย บุตรได้รับสิทธิจากบิดามารดา น้อย

บุคลิกภาพของเด็กจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับแบบแผนพฤติกรรมของกลุ่มสมาชิกในครอบครัว หากสมาชิกภายในบ้านขาดความร่วมมือ หรือมาตรฐานของพฤติกรรมส่วนบุคคลไม่ได้กำหนดไว้แน่ชัดแล้ว หรือเด็กไม่ได้ถูกมุ่งหวังว่าจะต้องพยายามแสวงหาลักษณะนิสัยของพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับในสังคม ทำให้เด็กเกิดความซอซอซอ มีความวิตกกังวล ไม่สามารถจะปรับตัวได้ อาจทำให้มีบุคลิกภาพที่เป็นปัญหาของสังคม ถ้าบุคคลในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี ยึดถือนโยบายการปฏิบัติเป็นไปในแนวเดียวกัน บ้านก็จะเป็นบ้านที่มีความอบอุ่น เด็กจะมีความมั่นคงในอารมณ์ สามารถปรับตัวได้ดี

ฉะนั้นจะสรุปทั้งสมมุติฐานได้ว่า ความเคลื่อนไหวในครอบครัวน่าจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจ

สมมุติฐานเป็นกลาง (Null Hypothesis)

๑. เปรียบเทียบความแตกต่างความเกรงใจ

๑. เด็กชายไทย-พุทธ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับเด็กชายไทย-คริสต์
๒. เด็กหญิงไทย-พุทธ มีความเกรงใจไม่ต่างกับเด็กหญิงไทย-คริสต์
๓. เด็กชายไทยพุทธ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับเด็กหญิงไทย-คริสต์
๔. เด็กหญิงไทย-พุทธ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับเด็กชายไทย-คริสต์
๕. เด็กชายไทย-พุทธ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับเด็กหญิงไทย-พุทธ
๖. เด็กชายไทย-คริสต์ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับเด็กหญิงไทย-คริสต์
๗. มารดาของเด็กไทย-พุทธ มีความเกรงใจไม่แตกต่างกับมารดาเด็กไทย-คริสต์

๒. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดู

เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์ ไม่มีความแตกต่างในกระบวนการสังคมประเพณี (Socialization Process) ทั้ง ๕ ด้าน คือ ความอบอุ่น ความเป็นเจ้าของ ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา ความเข้มงวด ความหนักเบาของการลงโทษ การเข้าไปก้าวกาย การรับตัวของแม่ และความเคลื่อนไหวในครอบครัว

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสังคมประเพณี (Socialization Process)

กับความเกรงใจ

ความเกรงใจไม่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสังคมประเพณีทั้ง ๕ ด้าน คือ ความอบอุ่น ความเป็นเจ้าของ ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา ความเข้มงวด ความหนักเบาของการลงโทษ การเข้าไปก้าวกาย การรับตัวของแม่ และความเคลื่อนไหวในครอบครัว

สมมุติฐานที่ใช้ในการค้นคว้า

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องจะเป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

๑. ในการเปรียบเทียบความแตกต่างความเกรงใจ

- ๑.๑ เด็กชายไทย-พุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทย-คริสต์
- ๑.๒ เด็กหญิงไทย-พุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทย-คริสต์
- ๑.๓ เด็กชายไทยพุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทย-คริสต์
- ๑.๔ เด็กหญิงไทย-พุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทย-คริสต์
- ๑.๕ เด็กชายไทย-พุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทย-พุทธ
- ๑.๖ เด็กชายไทย-คริสต์ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทย-คริสต์
- ๑.๗ มารดาเด็กไทย-พุทธ มีความเกรงใจสูงกว่ามารดาเด็กไทย-คริสต์

๒. เปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดู

เด็กไทย-พุทธและเด็กไทย-คริสต์ น่าจะมีความแตกต่างในชบวนการสังคมประกิต ทั้ง ๕ ด้าน คือ ความอบอุ่น ความเป็นเจ้าของ ความเป็นประชาธิปไตย การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา ความเข้มงวด ความหนักเบาของการลงโทษ การเข้าไปก้าวก่าย การปรับตัวของแม่ และความเคลื่อนไหวในครอบครัว

๓. ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างชบวนการสังคมประกิตกับความเกรงใจ

- ๓.๑ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่น
- ๓.๒ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเจ้าของ
- ๓.๓ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นประชาธิปไตย
- ๓.๔ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการส่งเสริมความสามารถทาง-
สติปัญญา
- ๓.๕ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวด

- ๓.๖ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษ
- ๓.๗ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเข้าไปก้าวกาย
- ๓.๘ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่
- ๓.๙ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวในครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร

มวลประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีคุณลักษณะดังนี้คือ

๑. เด็กไทย-พุทธ หมายถึงเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

(ป.๕-ป.๗) ปีการศึกษา ๒๕๑๕ ของโรงเรียนสันติภาพ โรงเรียนเซ็นต์หลุยส์ และโรงเรียนเซ็นต์แอนโทนี ที่มีบิดามารดาเป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

๒. เด็กไทย-คริสต์ หมายถึงเด็กที่กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย

(ป.๕-ป.๗) ปีการศึกษา ๒๕๑๕ ของโรงเรียนสันติภาพ โรงเรียนเซ็นต์หลุยส์ และโรงเรียนเซ็นต์แอนโทนี ที่มีบิดามารดาเป็นคนที่มีสัญชาติไทย นับถือศาสนาคริสต์ มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

๓. มารดาของเด็กไทย-พุทธ ได้แก่มารดาของเด็กไทย-พุทธที่มีสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ อยู่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

๔. มารดาของเด็กไทย-คริสต์ ได้แก่มารดาของเด็กไทย-คริสต์ ที่มีสัญชาติไทย นับถือศาสนาคริสต์ อยู่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เด็กไทย-พุทธ และเด็กไทย-คริสต์ที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา ๒๕๑๕ จากโรงเรียนสันติภาพ โรงเรียนเซ็นต์หลุยส์ และโรงเรียนเซ็นต์แอนโทนี จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน ๑๐๐ คน ซึ่งแยกเพศ ศาสนา ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแยกตามเพศและศาสนา

ชื่อโรงเรียน	เด็กไทย-พุทธ		เด็กไทย-คริสต์		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
สันติภาพ	๑๓	๑๐	๑๐	๑๒	
เทินท์หลุยส์	๑๒	-	๑๕	-	
เทินท์แอนโทนี	-	๑๓	-	๑๓	
รวม	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๑๐๐

เกณฑ์ในการ เลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการ เลือกโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาลังนี้

๑. เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย
๒. เป็นโรงเรียนที่ไม่ห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร เพื่อความสะดวกในการไป

สัมภาษณ์อาจารย์ของกลุ่มตัวอย่าง

๓. เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตจังหวัดที่มีประชากรนับถือศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์
อยู่เป็นจำนวนมากพอที่จะเลือกกลุ่มตัวอย่างได้

๔. โรงเรียนนั้นต้องมีเด็กที่นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธเรียนอยู่

๕. เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตที่วัฒนธรรม และศาสนายังมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่

ของประชากร

เกณฑ์ในการ เลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถจะใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่าที่ต้องการได้ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการสุ่มจำนวนห้องเรียน แล้วนำแบบทดสอบวัดความเกรงใจไปสอบเด็กทั้งห้องเรียนของแต่ละโรงเรียน นำมาคัดเลือกเฉพาะเด็กที่มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ คือ

๑. เด็กไทย-พุทธ คือ เด็กที่นับถือศาสนาพุทธ มีบิดามารดาเป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ

๒. เด็กไทย-คริสต์ คือ เด็กที่นับถือศาสนาคริสต์ มีบิดามารดาเป็นคนเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาคริสต์

นำจำนวนเด็กที่คัดเลือกได้วิธีดังกล่าวมาทำการสุ่มตัวอย่าง (Random sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างศาสนาละ ๕๐ คน เป็นชายศาสนาละ ๒๕ คน และเป็นหญิงศาสนาละ ๒๕ คน รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๑๐๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการ รวบรวมข้อมูล

๑. เครื่องมือวัดความเกรงใจ

๑.๑ แบบทดสอบวัดความเกรงใจเป็นแบบทดสอบที่วีรยุทธ ได้สร้างขึ้นจากผลงานการวิจัยของวีรยุทธ วิเชียรโชติ ที่ได้ศึกษาในเรื่องของความเกรงใจ โดยสร้าง "โครงข่ายบุคคลสัมพันธ์" ขึ้น จากโครงข่ายนี้ได้สร้างเป็นแบบทดสอบวัดความเกรงใจแบบ Role differential Scale แต่ละข้อมีข้อความแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในฐานต่าง ๆ กัน คือฐานที่เป็นศิษย์กับครูอาจารย์ ฐานที่เป็นเพื่อนกับเพื่อนสนิท ฐานที่เป็นเพื่อนกับเพื่อนไม่สนิท ฐานเป็นบุตร กับบิดามารดา ฐานที่ตัวท่านกับผู้มีบุญคุณ ฐานที่เพื่อนกับเพื่อนบ้านที่สนิท ฐานที่เพื่อนกับเพื่อนบ้านที่ไม่สนิท ฐานที่ท่านเป็นรุ่นน้องกับพี่ที่อาวุโส

ตัวอย่างเช่น

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดา

(๐) เมื่อมีความทุกข์ขอให้ช่วย

ขอความช่วยเหลือ ๑ | ๒ | ๓ | ๔ | ๕ | ๖ | ๗ ไม่ขอความช่วยเหลือ

(๐๐) คิดค้นความเห็น ไม่ยอมเชื่อฟัง

กลัว ๑ | ๒ | ๓ | ๔ | ๕ | ๖ | ๗ ไม่กลัว

๑.๒ การทราวจึงจะแนบ ข้อความในการแสดงพฤติกรรมเมื่ออยู่ด้วยกัน ๒ ลักษณะ คือ

๑.๒.๑ ข้อความที่ตอบรับตามพฤติกรรมแสดงถึงความไม่เกรงใจ กรณีเช่นนี้ถ้าผู้ใดทำเครื่องหมายลงบนเลข ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ หรือ ๗ จะได้คะแนนของความเกรงใจเป็น ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ หรือ ๗ ตามลำดับ

๑.๒.๒ ข้อความที่ตอบรับตามพฤติกรรมแสดงถึงความเกรงใจ กรณีเช่นนี้ถ้าผู้ใดทำเครื่องหมายลงบนเลข ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ หรือ ๗ จะได้คะแนนของความเกรงใจเป็น ๗, ๖, ๕, ๔, ๓, ๒ หรือ ๑ ตามลำดับ

ผลของคะแนนรวมทั้งหมดยกของบุคคลหนึ่ง ๆ จะแสดงถึงความเกรงใจของบุคคลนั้น ๆ ถ้าได้คะแนนรวมสูง จะแสดงว่าเป็นคนที่มีความเกรงใจสูง ถ้าคะแนนรวมต่ำจะแสดงว่าเป็นคนที่มีความเกรงใจต่ำ

๑.๓ คุณสมบัติของแบบทดสอบ แบบทดสอบฉบับนี้ได้มีการนำไปใช้ในการศึกษา-
กว้างขวางมาก วีราพร เทพวิระพงศ์ (๑๙๙๖) ศึกษาคำความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธี
แบ่งข้อคู่ (Split-half) และใช้สูตรแกของสเปียร์แมนบราวน์ (Spearman Brown)
เท่ากับ .๘๐๓๖ ($N = ๒๒๕$)

๒. แบบทดสอบวัดกระบวนการสังคมประเพณี (Socialization Process)

แบบทดสอบวัดกระบวนการสังคมประเพณีที่เขียนนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบทดสอบที่นาลา วิสุทนต์ (๑๙๙๑) และคณะได้แปลมาจากแบบทดสอบที่ใช้ rate ความสัมพันธ์ของพ่อแม่และเด็ก รวมทั้งบรรยายกาภายในบ้านของสถาบันเฟลส์ (Fels Parents Behavior Rating Scale)

๒.๑ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำที่เกี่ยวข้องถึงการแสดงออกของพ่อแม่ที่ถูกต้อง และความสัมพันธ์ภายในบ้านจำนวน ๓๐ คำ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นเรื่องย่อย ๆ ได้ ๕ เรื่อง

๒.๑.๑ ความอบอุ่น

๒.๑.๒ ความเป็นเจ้าของ

๒.๑.๓ ความเป็นประชาธิปไตย

๒.๑.๔ การส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญา

๒.๑.๕ ความเข้มงวด

๒.๑.๖ ความรุนแรงของการลงโทษ

๒.๑.๗ การเข้าไปก้าวก่ายในเรื่องของลูก

๒.๑.๘ การปรับตัวของแม่

๒.๑.๙ ความเคลื่อนไหวในครอบครัว

ในแต่ละคำของแบบการสัมภาษณ์ จะมีข้อสำหรับให้ rate พฤติกรรมได้ ๕ ระดับ

ตัวอย่าง

ความเป็นเจ้าของ		๑	๒	๓	๔	๕	
ช่วยเหลือหนึ่งลูกเป็นทหาร ก	ไม่ช่วย						ช่วยมากไป
การปกครองรักษา	โทษจูงสิ่งต่าง ๆ						ให้ความปกป้อง
ความหวงใย	ทำเป็นทองไม่รู้ร้อน						วิตกกังวล

๒.๒ การตรวจให้คะแนน

ขอความที่แสดงพฤติกรรมความสัมพันธ์ของแม่กับเด็ก จะมีเป็น ๒ ทาง ทางหนึ่งของมิติจะแสดงพฤติกรรมของแม่ที่ปฏิบัติต่อกับลูก ตามขอความที่กำหนดมากที่สุด ส่วนอีกทางหนึ่งของมิติจะแสดงว่าแม่ปฏิบัติต่อกับลูกตรงข้ามกับพฤติกรรมที่กำหนดให้ เช่น พฤติกรรมแสดงบทบาทความเป็นเจ้าของที่แม่ปฏิบัติต่อกับลูก จะมีตัวแปรย่อยที่จะแสดงพฤติกรรมนี้ ๓ พฤติกรรม พฤติกรรมหนึ่งคือ "ช่วยเหลือหนึ่งลูกเป็นทหาร ก" พฤติกรรมอื่นที่มีมิติแสดงการช่วยเหลือลูกหนึ่งทาง ๒ ทางคือ "ช่วยมากเกินไป" ซึ่งหมายถึงว่าแม่ได้แสดงพฤติกรรมในการช่วยเหลือลูกมากที่สุด และอีกทางหนึ่งคือ "ไม่ช่วย" ซึ่งหมายถึงว่าแม่ได้แสดงบทบาทความเป็นเจ้าของในตัวลูกน้อยที่สุด ในการให้คะแนนจะให้คะแนนสูงสุดในพฤติกรรมย่อยแต่ละพฤติกรรมเป็น ๕ คะแนน และคะแนนต่ำสุดในพฤติกรรมย่อยแต่ละพฤติกรรมเป็น ๑ คะแนน

เนื่องจากฟอร์มของการ rate เป็นไปทางด้านเดียวกัน นั่นคือ ทางด้านขวามือของสเกลจะแสดงพฤติกรรมสูงสุด และทางด้านซ้ายมือของสเกลจะแสดงพฤติกรรมต่ำสุด ฉะนั้นถ้าบทบาทของแม่ที่แสดงกับลูก ตรงกับของเลข ๕ จะได้ ๕ คะแนนตรงกับของเลข ๔, ๓, ๒, หรือ ๑ จะได้คะแนน ๔, ๓, ๒ หรือ ๑ ตามลำดับ คะแนนรวมจากตัวแปรย่อยของแต่ละบทบาทของพฤติกรรม จะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของแม่ที่มีต่อกับลูกในพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามากน้อยเพียงใดคะแนนการ rate ในบทบาทการแสดงความเป็นเจ้าของสูงแสดงว่าแม่ได้แสดงความเป็นเจ้าของในตัวลูกสูง ถ้าคะแนนความเป็นเจ้าของต่ำ แสดงว่าแม่ได้แสดงความเป็นเจ้าของในตัวลูกต่ำ สำหรับตัวแปรอื่น ๆ อีก ๔ ตัว จะมีวิธีการให้คะแนนด้วยวิธีการเดียวกัน

๒.๓ คุณสมบัติของแบบทดสอบ

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นของสถาบันเฟลส์ (Fels Parents Behavior Rating Scale) ซึ่งแชมเนย์ (Chamney) เป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อปี ๑๙๓๑ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เขามีความเห็นว่าการที่ผู้ใหญ่ที่มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาเอาไปฝึก แล้วให้ไปสังเกตตามบ้านจะสะท้อนให้เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็กและพ่อแม่ และสิ่งที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและการปรับตัวของเด็ก

บัลวิน, คัลฮอร์น และบริซ (Balwin, Kalhorn & Breeze, 1945, 1949) ได้นำแบบสัมภาษณ์นี้ไปสำรวจหารูปแบบของตัวแปรทั้ง ๓๐ นี้ โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกัน (intercorrelation) โดยเขาใช้กลุ่มตัวอย่างจากครอบครัว ๒๕ ครอบครัว ผลจากการทดลองอันนี้เขาพบว่า แบบฟอร์มการ rate อันนี้จะครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะแสดงถึงความสัมพันธ์และความเป็นอยู่ของครอบครัวได้ และเขาสามารถนำไปใช้หาสาเหตุและตีความหมายของคนไข้โรคจิตได้

แบบทดสอบนี้ผู้เขียนได้ใช้ในการสัมภาษณ์และการสังเกตความสัมพันธ์ของแม่ที่มีต่อลูกและบรรยากาศภายในบ้าน ก่อนที่จะได้ออกสัมภาษณ์จริง ผู้เขียนได้ทำการศึกษาในเรื่องนี้ตามหลักจิตวิทยาว่าด้วยการอบรมเลี้ยงดู ว่าเลี้ยงดูอย่างไร ควรจะมีพฤติกรรมแสดงออกมาในรูปแบบใด จากนั้นจึงได้ไปเรียนขอคำแนะนำถึงวิธีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมจาก อาจารย์ ดร. นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และยิ่งไปกว่านั้นท่านได้ให้ความกรุณาออกไปสาธิตวิธีการสัมภาษณ์และการ rate ให้ผู้เขียนได้ดูเป็นตัวอย่างที่หมู่บ้านอำเภอมโนบุรี และขณะเดียวกันผู้เขียนและคณะนิสิตปริญญาโทอีก ๒ ท่าน ที่ทำการศึกษารื่องสังคมพฤติกรรมเดียวกันได้ทำการ rate พร้อมกันไปด้วย จากผลที่ได้ได้นำมาวิพากษ์วิจารณ์กัน เพื่อดูว่าการ rate แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด ถ้าในกรณีที่ผลการ rate แตกต่างกันมากก็จะมีกรวิพากษ์วิจารณ์เสนอเหตุผลจนได้ข้อยุติ ผลของการ rate ปรากฏว่าส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน และได้ยึดหลักการ rate แบบเดียวกัน ทำให้เชื่อมั่นได้ว่า การ rate มีความเชื่อมั่นสูง

การดำเนินการสอบ

การดำเนินการสอบผู้เขียนได้กระทำเป็น ๒ ตอนด้วยกัน คือ

๑. ดำเนินการสอบกลุ่มตัวอย่าง ในการดำเนินการสอบกลุ่มตัวอย่าง ผู้เขียนได้ใช้แบบทดสอบวัดความเกรงใจ ซึ่งเป็นแบบ Role differential scale ไปสอบกับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสันติภาพ โรงเรียนเซนต์หลุยส์ โรงเรียนเซนต์แอนโทนี ผู้เขียนได้ดำเนินการสอบด้วยตนเองโดยอธิบายวิธีการ rate ความเกรงใจในบทบาทต่าง ๆ กัน ยกตัวอย่างแสดงวิธีการ rate จนกลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในวิธีการทำ แล้วจึงให้เด็กลงมือ rate ความเกรงใจโดยไม่จำกัดเวลา

๒. วิธีดำเนินการทดสอบความเกรงใจของมารดา กลุ่มตัวอย่าง ผู้เขียนจะไปเก็บข้อมูลจากบ้านของกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายจุดประสงค์และประโยชน์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจและเล็งเห็นประโยชน์ เพื่อจะได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แล้วจึงเริ่มสนธิบายถึงวิธีการทำแบบทดสอบความเกรงใจ และอ่านข้อทดสอบให้ฟังทีละข้อ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงพฤติกรรม ตอบสนองข้อความนั้นว่ามีลักษณะความเกรงใจในบทบาทนั้นมากน้อยเพียงใด โดยผู้เขียนจะเป็นผู้ rate เอง

๓. วิธีดำเนินการสัมภาษณ์กระบวนการสังคมประเพณี (Socialization Process)

ผู้เขียนและนิสิตปริญญาโท ๒ คนที่ทำการศึกษากระบวนการสังคมประเพณี ได้ไปสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมที่แม่ปฏิบัติต่อกับลูก พร้อมทั้งบรรยายสภาพภายในบ้าน ผู้เขียนพยายามสร้างบรรยากาศให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกเป็นกันเอง และกล่าวที่จะแสดงพฤติกรรมที่เคยปฏิบัติอยู่ตามปกติ แล้วจึงชวนคุยถึงวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างได้ปฏิบัติต่อกับลูก รวมทั้งสังเกตบรรยากาศทั่ว ๆ ไปในบ้านตามหัวข้อที่อยู่ในแบบสัมภาษณ์ โดยผู้เขียนได้ rate พฤติกรรมร่วมกับคณะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สูตรดังนี้ (Garrett, 1966 : 143)

$$r = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนในตัวแปรทั้งสอง

$\sum X, \sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนนของตัวแปรแต่ละตัว

$\sum X^2, \sum Y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของตัวแปรแต่ละตัว

๒. หารายเฉลี่ยของคะแนนในแต่ละตัวแปรในกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการคำนวณค่าสถิติอื่น ๆ ใช้สูตรดังนี้ (Guildford, 1950 : 44)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๓. หาคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson, 1966 ; 67)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S แทน คะแนนความเรียงแบบมาตรฐาน

ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

ΣX^2 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๔. การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Edwards, 1950 : 589)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละกลุ่ม

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยในแต่ละกลุ่ม

N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจโดยตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
S.D	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
S^2	แทน	ความแปรปรวน (Variance)
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่ม
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation)
df	แทน	Degree of Freedom
Km	แทน	ความเกรงใจของแม่
Kc	แทน	ความเกรงใจของลูก
Wa	แทน	ความอบอุ่น (Warmth)
Po	แทน	ความเป็นเจ้าของ
Dem	แทน	ความเป็นประชาธิปไตย
Int	แทน	การเสริมความสามารถทางสติปัญญา
Res	แทน	ความเข้มงวด
Sev	แทน	ความรุนแรงของการลงโทษ
Inf	แทน	การเข้าไปก้าวกาย
Adj	แทน	การปรับตัวของแม่
Act	แทน	ความเคลื่อนไหวในครอบครัว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูลจะเสนอตามลำดับชั้นต่อไปนี้

๑. การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของขบวนการสังคมประกิตกับความเกรงใจจากกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

๑.๑ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กชายไทยพุทธ

๑.๒ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กหญิงไทยพุทธ

๑.๓ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กชายไทยคริสต์

๑.๔ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กหญิงไทยคริสต์

๒. การศึกษาเปรียบเทียบความเกรงใจกับตัวแปรต่าง ๆ ของขบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) ระหว่างกลุ่มต่อไปนี้

๒.๑ กลุ่มตัวอย่าง เด็กชายไทยพุทธ กับเด็กชายไทยอิสลาม

๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง เด็กหญิงไทยพุทธกับเด็กหญิงอิสลาม

๒.๓ กลุ่มตัวอย่าง เด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยพุทธ

๒.๔ กลุ่มตัวอย่าง เด็กชายไทยคริสต์กับเด็กหญิงไทยคริสต์

๒.๕ กลุ่มตัวอย่าง เด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยคริสต์

๒.๖ กลุ่มตัวอย่าง เด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยคริสต์

๓. การศึกษาความสัมพันธ์ของความเกรงใจของแม่และความเกรงใจของลูกในกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

๓.๑ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กไทยพุทธ

๓.๒ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กไทยคริสต์

๔. การศึกษาความสัมพันธ์ของความเกรงใจกับตัวแปรต่าง ๆ ของขบวนการสังคมประกิต (Socialization Process)

๑. การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของกระบวนการสังคมประภค
(Socialization Process) กับความเกรงใจ

สมมติฐานเป็นกลาง (Null Hypothesis)

ความเกรงใจไม่มีความสัมพันธ์กับ ความอ่อน ความเป็นเจ้าของ การเสริม
ความสามารถทางสติปัญญา ความเป็นประชาธิปไตย ความเข้มงวด ความรุนแรงของการลงโทษ
การเข้าไปก้าวก่าย การปรับตัวของแม่ และความเคลื่อนไหวภายในบ้าน

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

๑. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอ่อน
๒. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเจ้าของ
๓. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นประชาธิปไตย
๔. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสริมความสามารถทางสติปัญญา
๕. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวด
๖. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษ
๗. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเข้าไปก้าวก่ายของแม่
๘. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่
๙. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน

จากตาราง ๒ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ได้ศึกษามาจากกลุ่ม
เด็กชายไทย - พุทธ แสดงให้เห็นว่า

๑. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
แสดงว่าแม่ที่ให้ความอบอุ่นมากจะมีความเกรงใจสูงด้วย

๒. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
แสดงว่าแม่ที่มีความเข้มงวดมาก จะทำให้เด็กมีความเกรงใจต่ำ

๓. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ลงโทษลูกอย่างร้ายแรง ทำให้ลูกมีความเกรงใจต่ำ

๔. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่มีการปรับตัวให้ดีขึ้น จะทำให้ลูกมีความเกรงใจต่ำ

๕. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑
แสดงว่า แม่ที่เข้มงวดทางระเบียบวินัยมาก ทำให้ลูกมีความอบอุ่นต่ำ

๖. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
แสดงว่าเด็กที่ได้รับความอบอุ่นสูง แม่จะเข้าไปก้าวร้าวน้อย

๗. ความเป็นประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางสติปัญญา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่า แม่ที่เสริมความสามารถทางสติปัญญาแก่ลูก
จะให้ความเป็นประชาธิปไตยแก่ลูกด้วย

๘. ความเป็นประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่มีการปรับตัวให้ดีขึ้น จะให้ความเป็นประชาธิปไตย
แก่ลูกมาก

๙. ความเป็นประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยสูงจะมาจากบ้านที่
มีความเคลื่อนไหวภายในบ้านสูง

ตาราง ๒ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเด็กชายไทย - พุทธ

ตัวแปร	Kc	Wa	Po	Dem	Int	Res	Sev	Inf	Adj	Act
Kc		** 661	138	127	282	-566	** -761	** -353	* -493	-339
Wa			-087	258	113	** -594	-318	* -489	-205	-026
Po				-212	-069	-116	-307	-154	-307	-223
Dem					* 451	-070	175	154	** 505	** 623
Int						-330	-079	-139	312	** 398
Res							** 764	** 574	** 579	325
Sev								* 402	220	351
Inf									* 432	** 540
Adj										** 896
Act										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๑๐. ความเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรุนแรงของการลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่ามารดาที่เข้มงวดมาก จะลงโทษลูกอย่างรุนแรง

๑๑. ความสามารถทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าบ้านที่มีความเคลื่อนไหวภายในบ้านมาก แม่จะเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้แก่มาก

๑๒. ความเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวก่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดมาก จะเข้าไปก้าวก่ายในตัวลูกมาก

๑๓. ความเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่มีความเข้มงวดสามารถปรับตัวได้ดี

๑๔. ความรุนแรงของการลงโทษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวก่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่ลงโทษลูกรุนแรงจะเข้าไปก้าวก่ายในเรื่องของลูกมาก

๑๕. การเข้าไปก้าวก่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่า แม่ที่ปรับตัวได้ดีจะเข้าไปก้าวก่ายในตัวลูกมาก

๑๖. การเข้าไปก้าวก่าย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบ้านที่มีความเคลื่อนไหวภายในบ้านสูง แม่จะเข้าไปก้าวก่ายในลูกมาก

๑๗. การปรับตัวของแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบ้านที่มีความเคลื่อนไหวภายในบ้านสูง จะทำให้แม่สามารถในการปรับตัวได้ดี

ตาราง ๓ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กหญิงไทย - พุทธ

N = 25

ตัวแปร	Kc	Wa	Po	Dem	Int	Res	Sev	Inf	Adj	Act
Kc		** 704	** 645	036	* -485	** -543	** -645	-365	** -505	-323
Wa			** 643	-058	-381	* -480	** -548	** -700	-275	-250
Po				-096	* -461	-201	* -473	* 444	-287	-253
Dem					356	-076	-129	-058	134	297
Int						328	289	272	** 601	387
Res							** 638	* 745	* 453	326
Sev								* 448	213	377
Inf									* 647	** 675
Adj										** 835
Act										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๓ เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ได้ศึกษาจากกลุ่มเด็กหญิงไทย - พุทธ แสดงให้เห็นว่า

๑. ความเกรงใจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า เด็กที่มีความเกรงใจสูง แม่ให้ความอบอุ่นสูง

๒. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า แม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของมาก จะทำให้ลูกมีความเกรงใจสูง

๓. ความเกรงใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสริมความสามารถทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่า เด็กที่มีความเกรงใจสูง จะได้รับความช่วยเหลือเพื่อเพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญาน้อย

๔. ความเกรงใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า เด็กที่มีความเกรงใจสูง เป็นเด็กที่แม่มีความเข้มงวดน้อย

๕. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า เด็กที่ถูกแม่ลงโทษอย่างรุนแรง จะทำให้มีความเกรงใจต่ำ

๖. ความเกรงใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า แม่ที่มีการปรับตัว ทำให้เด็กมีความเกรงใจต่ำ

๗. ความอบอุ่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า เด็กที่ได้รับความอบอุ่นสูง จะเป็นเด็กที่แม่แสดงความเป็นเจ้าของสูง

๘. ความอบอุ่น มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่า แม่ที่เข้มงวด เด็กจะได้รับความอบอุ่นน้อย

๙. ความอบอุ่น มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า เด็กที่ได้รับความอบอุ่นมาก แม่จะลงโทษไม่รุนแรง

๑๐. ความอบอุ่น มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเข้าไปก้าวกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า เด็กที่แม่เข้าไปก้าวกายมาก จะทำให้เด็กได้รับความอบอุ่นน้อย

๑๑. ความเป็นเจ้าของ มีความสัมพันธ์ทางลบกับการเสริมความสามารถทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่า แม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของสูง จะได้รับการเสริมความสามารถทางสติปัญญาน้อย

๑๒. ความเป็นเจ้าของ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของสูง จะลงโทษลูกน้อย

๑๓. ความเป็นเจ้าของ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของในตักลูกสูง จะเข้าไปก้าวกายในเรื่องของลูกสูงควย

๑๔. การเสริมความสามารถทางสติปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่มีการปรับตัวดี จะช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้ลูกมาก

๑๕. ความเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดกับลูกสูง จะลงโทษลูกอย่างรุนแรง

๑๖. ความเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดสูง จะเข้าไปก้าวกายในเรื่องของลูกสูงควย

๑๗. ความเข้มงวด มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่มีการปรับตัวได้ดี จะมีความเข้มงวดกับลูกสูง

๑๘. ความรุนแรงของการลงโทษ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่เข้าไปก้าวกายในตักลูกมากจะลงโทษลูกรุนแรง

๑๙. การเข้าไปก้าวกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่มีการปรับตัวได้ดี จะเข้าไปก้าวกายในเรื่องของลูกสูง

๒๐. การเข้าไปก้าวกายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบ้านที่มีความเคลื่อนไหวภายในบ้านสูงแม่จะเข้าไปก้าวกายในตักลูกมากควย

๒๑. การปรับตัวของแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบ้านที่มีความเคลื่อนไหวภายในบ้านดีจะทำให้แม่ปรับตัวได้ดี

ตาราง ๔ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเด็กชายไทย - คริสต์

N = 25

ตัวแปร	Kc	Wa	Po	Dem	Int	Res	Sev	Inf	Adj	Act
Kc		.550**	.319	.290	.470*	-.539**	-.506**	-.496**	.068	-.213
Wa			.448*	.424*	.139	-.673**	-.666**	-.307	.066	-.166
Po				.323	.199	-.638**	-.504**	-.314	.340	.089
Dem					.524**	-.377	.029	-.012	.659**	.419*
Int						-.291	-.180	-.070	.310	.308
Res							.499**	.556**	.130	.323
Sev								.356	.329	.445*
Inf									.325	.434*
Adj										.714**
Act										

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๑

จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่า

๑. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .๐๑ คือแม่ที่ให้ความอบอุ่นแก่ลูกมาก จะทำให้ลูกมีความเกรงใจสูง
๒. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ คือแม่ที่ช่วยเสริมสติปัญญาของลูกมากทำให้ลูกมีความเกรงใจสูง
๓. ความเกรงใจสูงมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ คือแม่ที่เข้มงวดลูกมากทำให้ลูกมีความเกรงใจต่ำ
๔. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ คือแม่ที่ลงโทษลูกอย่างรุนแรง ทำให้ลูกมีความเกรงใจต่ำ
๕. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ คือแม่ที่เข้าไปก้าวกายลูกมากทำให้ลูกมีความเกรงใจต่ำ
๖. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ คือแม่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมาก จะให้ความอบอุ่นกับลูกมาก
๗. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ คือแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยแก่ลูกมากจะให้ความอบอุ่นแก่ลูกมากด้วย
๘. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ คือแม่ที่เข้มงวดกับลูกมากจะให้ความอบอุ่นกับลูกน้อย
๙. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ คือแม่ที่ให้ความอบอุ่นกับลูกมากจะมีการลงโทษลูกน้อย
๑๐. ความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมากจะเข้มงวดกับลูกน้อย
๑๑. ความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของมากจะลงโทษลูกน้อย

๑๒. ความเป็นประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ให้ประชาธิปไตยแก่ลูกจะเสริมความสามารถทางสถิติ

๑๓. ความเป็นประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของแม่อายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ปรับตัวได้ดีจะให้เป็นประชาธิปไตยแก่ลูกมาก

๑๔. ความเป็นประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าบ้านที่มีการติดต่อกันภายในบ้านดี แม่จะให้เป็นประชาธิปไตยแก่ลูกสูง

๑๕. ความเข้มงวดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดลูกมากจะลงโทษลูกอย่างรุนแรงด้วย

๑๖. ความเข้มงวดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวก่ายของแม่อายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดลูกมากจะเข้าไปก้าวก่ายในเรื่องของลูกมากด้วย

๑๗. ความรุนแรงของการลงโทษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่ลงโทษลูกรุนแรงมาจากบ้านที่มีความสัมพันธ์ภายในบ้านมาก

๑๘. การเข้าไปก้าวก่ายของแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าบ้านที่มีการติดต่อกันภายในบ้านอย่างดี แม่จะเข้าไปก้าวก่ายในตัวลูกสูง

๑๙. การปรับตัวของแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าบ้านที่มีการติดต่อกันภายในบ้านอย่างดีทำให้แม่มีการปรับตัวที่ดี

ตาราง ๕ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเก็กหญิงไทย - คริสต์

N = 25

ตัวแปร	Kc	Wa	Po	Dem	Int	Res	Sev	Inf	Adj	Act
Kc		** 505	** 532	217	251	-369	** -634	-198	** -641	-225
Wa			387	245	190	** -769	** -593	-131	** -490	-044
Po				199	208	** -612	** -570	** 615	-252	008
Dem					082	-046	-092	-333	-113	-025
Int						-370	-278	-158	031	228
Res							** 769	** 576	* 480	087
Sev								** 571	253	226
Inf									** 581	346
Adj										** 631
Act										

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่า

๑. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ให้ความอบอุ่นแก่ลูกมากจะทำให้ลูกมีความเกรงใจมาก
๒. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมากจะทำให้มีความเกรงใจมาก
๓. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ลงโทษลูกอย่างรุนแรงจะทำให้ลูกมีความเกรงใจสูง
๔. ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ปรับตัวได้ดี
๕. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ให้ความอบอุ่นมากจะมีความเข้มงวดน้อย
๖. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ให้ความอบอุ่นมากจะลงโทษลูกน้อย
๗. ความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่ปรับตัวไม่ดีจะให้ความอบอุ่นกับลูกมาก
๘. ความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่แสดงความเป็นเจ้าของมากจะมีความเข้มงวดมาก
๙. ความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของมาก จะลงโทษลูกอย่างรุนแรง
๑๐. ความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ทางลบกับการเข้าไปก้าวก่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของจะเข้าไปก้าวก่ายในลูกมาก
๑๑. ความเข้มงวดสัมพันธ์ทางบวกกับความรุนแรงของการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดมากจะลงโทษรุนแรงมาก

๑๒. ความเข้มงวดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวก่ายของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่เข้มงวดมากจะเข้าไปก้าวก่ายลูกมาก

๑๓. ความเข้มงวดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ปรับตัวได้ดีจะเข้มงวดกับลูกมาก

๑๔. ความรุนแรงของการลงโทษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเข้าไปก้าวก่ายของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ก้าวก่ายในเรื่องของลูกมากจะลงโทษลูกอย่างรุนแรง

๑๕. การเข้าไปก้าวก่ายของแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่ที่ปรับตัวได้ดีจะเข้าไปก้าวก่ายลูกมาก

๑๖. การปรับตัวของแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าแม่จะปรับตัวได้ดีถ้าภายในบ้านมีการติดต่อสัมพันธ์กลมเกลียวกัน

๒. การเปรียบเทียบความเกรงใจกับตัวแปรต่าง ๆ ของขบวนการสังคมประกิต

สมมติฐานเป็นกลาง (Null Hypothesis)

๑. ความเกรงใจของแม่เด็กไทยพุทธ กับเด็กไทยคริสต์ ไม่แตกต่างกัน

๒. ความเกรงใจของเด็กไทยพุทธและความเกรงใจของเด็กไทยคริสต์ ไม่แตกต่างกัน

๓. เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์ได้รับขบวนการสังคมประกิตไม่แตกต่างกันในทั้ง ๔ ด้าน

คือ ความอบอุ่น ความเป็นเจ้าของ ความเป็นประชาธิปไตย การเสริมความสามารถทางสติปัญญา ความเข้มงวด ความรุนแรงของการลงโทษ การเข้าไปก้าวก่าย การปรับตัวของแม่ และความเคลื่อนไหวภายในบ้าน

สมมติฐานการวิจัย (Reserch Hypothesis)

๑. ความเกรงใจของแม่เด็กไทยพุทธสูงกว่าความเกรงใจของแม่เด็กไทยคริสต์
๒. ความเกรงใจของเด็กไทยพุทธสูงกว่าความเกรงใจของเด็กไทยคริสต์
๓. เด็กไทยพุทธได้รับความอบอุ่นสูงกว่าเด็กไทยคริสต์
๔. แม่เด็กไทยพุทธแสดงความเป็นเจ้าของลูกมากกว่าแม่เด็กไทยคริสต์
๕. แม่เด็กไทยพุทธให้ประชาธิปไตยน้อยกว่าแม่เด็กไทยคริสต์
๖. แม่เด็กไทยพุทธส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเด็กไทยคริสต์
๗. แม่เด็กไทยพุทธเข้มงวดมากกว่าแม่เด็กไทยคริสต์
๘. แม่เด็กไทยพุทธลงโทษรุนแรงมากกว่าแม่เด็กไทยคริสต์
๙. แม่เด็กไทยพุทธเข้าไปก้าวก่ายลูกมากกว่าแม่เด็กไทยคริสต์
๑๐. แม่เด็กไทยพุทธปรับตัว ได้ดีกว่าแม่เด็กไทยคริสต์
๑๑. บ้านเด็กไทยพุทธมีความเคลื่อนไหวภายในบ้านน้อยกว่าบ้านเด็กไทยคริสต์

ตาราง ๒ เปรียบเทียบตัวแปรของกลุ่มชายไทย - พุทธกับชายไทยคริสต์

N = 25   df = 48

ตัวแปร	เด็กชายไทย-พุทธ		เด็กชายไทย-คริสต์		t - test
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
Km	233.920	466.953	227.480	470.089	1.8308*
Kc	266.880	1812.585	275.040	1173.718	0.731
Wa	23.480	5.049	23.840	4.614	0.567
Po	13.000	4.600	11.960	1.958	2.059*
Dem	8.000	1.040	8.520	1.209	0.261
Int	13.400	1.280	12.920	2.553	1.201
Res	7.160	1.814	6.640	1.190	1.469
Sev	7.000	0.800	6.800	0.560	0.840
Inf	7.000	1.040	6.800	1.440	0.622
Adj	17.040	2.038	16.800	3.040	0.695
Act	19.640	6.470	20.680	2.217	1.566

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๒ แสดงให้เห็นว่า

๑. แม่เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.830, p = .05$)

๒. แม่เด็กชายไทยพุทธแสดงความเป็นเจ้าของลูกมากกว่าแม่เด็กไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.059, p = .05$)

สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ตาราง ๗ เปรียบเทียบตัวแปรของกลุ่มเด็กชายไทย - พุทธ กับเด็กหญิงไทย - คริสต์

N = 25   df = 48

ตัวแปร	เด็กชายไทย-พุทธ		เด็กหญิงไทย-คริสต์		t - test
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
Km	233.920	466.953	233.600	319.200	0.055
Kc	266.880	1812.585	294.360	1417.830	2.368*
Wa	23.480	5.049	24.920	6.393	2.085*
Po	13.000	4.160	12.320	1.897	1.353
Dem	8.000	1.040	8.440	1.046	0.542
Int	13.400	1.280	13.920	5.3536	0.913
Res	7.160	1.814	6.760	1.302	1.110
Sev	7.000	0.800	6.080	0.633	3.764**
Inf	7.000	1.040	7.240	1.862	0.690
Adj	17.040	2.038	16.840	2.134	0.479
Act	19.640	6.470	20.560	3.046	1.461

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๗ แสดงให้เห็นว่า

๑. เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 2.368$, $p = .05$)

๒. เด็กหญิงไทยคริสต์ได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่าเด็กชายไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.085$, $p = .05$)

๓. เด็กชายไทยพุทธถูกลงโทษรุนแรงกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 3.764$, $p = .01$)

นอกจากนี้ไม่พบว่ามี ความแตกต่างทางสถิติ

ตาราง ๔ เปรียบเทียบตัวแปรของกลุ่มเด็กหญิงไทย - พุทธ กับชายไทย - คริสต์

ตัวแปร	เด็กหญิงไทย-พุทธ		เด็กชายไทย-คริสต์		t - test
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
Km	238.360	789.430	227.480	470.089	0.845
Kc	318.080	1446.553	275.040	1173.718	4.1191 **
Wa	26.520	2.660	23.840	4.614	4.871 **
Po	13.560	0.966	11.960	1.958	4.583 **
Dem	9.000	0.720	8.520	1.209	1.692 *
Int	13.320	1.417	12.920	2.553	-1.503
Res	6.960	1.558	6.640	1.190	0.9455
Sev	5.760	6.502	6.800	0.560	1.917 *
Inf	6.280	2.681	6.800	1.440	1.254
Adj	17.760	6.102	16.800	3.040	0.320
Act	19.680	6.457	20.680	2.217	0.179

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๔ แสดงให้เห็นว่า

๑. เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($t = 4.1191$, $p = .01$)

๒. เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่าเด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.871$, $p = .01$)

๓. แม่เด็กหญิงไทยพุทธแสดงความเป็นเจ้าของมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.583$, $p = .01$)

๔. แม่เด็กหญิงไทยพุทธให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.692$, $p = .05$)

๕. แม่เด็กชายไทยคริสต์ลงโทษรุนแรงกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.917$, $p = .01$)

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ตาราง ๕ เปรียบเทียบตัวแปรของ เกื้อหญิงไทย-พุทธ กับ เกื้อหญิงไทย-คริสต์

ตัวแปร	เกื้อหญิงไทย-พุทธ		เกื้อหญิงไทย-คริสต์		t - test
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
Km	238.360	789.430	233.600	319.200	2.1717*
Kc	319.080	1446.553	294.360	1417.830	2.1712*
Wa	26.520	2.649	24.920	6.393	2.606**
Po	13.560	0.966	12.320	1.897	3.589**
Dem	9.000	0.720	8.440	1.046	2.04*
Int	13.320	1.417	13.920	5.3536	-0.753
Res	6.960	1.558	6.7600	1.302	0.579
Sev	5.760	6.502	6.0800	0.633	0.586
Inf	6.280	2.681	7.240	1.862	2.206*
Adj	17.160	6.102	16.840	2.134	1.843*
Act	19.680	6.457	20.560	3.046	1.398

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๕ แสดงให้เห็นว่า

๑. แม่เด็กหญิงไทยพุทธเกรงใจสูงกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($t = 2.171$, $p = .05$)

๒. เด็กหญิงไทยพุทธเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

($t = 2.171$, $p = .05$)

๓. เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.606$, $p = .01$)

๔. แม่เด็กหญิงไทยพุทธแสดงความเป็นเจ้าของมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.589$, $p = .01$)

๕. แม่เด็กหญิงไทยพุทธให้ประชาธิปไตยกับลูกมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.066$, $p = .05$)

๖. แม่เด็กหญิงไทยคริสต์กักก่ายลูกมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.206$, $p = .05$)

๗. แม่เด็กหญิงไทยพุทธปรับตัวได้ดีกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.843$, $p = .05$)

นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ตาราง ๑๐ เปรียบเทียบตัวแปรของกลุ่มเด็กชายไทยพุทธ กับเด็กหญิงไทยพุทธ

N = 25   df = 48

ตัวแปร	เด็กชายไทย-พุทธ		เด็กหญิงไทย-พุทธ		t - test
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
Km	233.920	466.953	238.36	789.430	1.4958
Kc	266.880	1812.585	318.080	1446.553	4.393 **
Wa	23.480	5.049	26.520	2.649	5.3673 **
Po	13.000	4.600	13.560	0.966	1.2117
Dem	8.600	1.040	9.000	0.720	1.4771
Int	13.400	1.280	13.320	1.417	0.2386
Res	7.160	1.814	6.960	1.558	0.5335
Sev	7.000	0.800	5.760	6.502	2.2480 *
Inf	7.000	1.040	6.280	2.681	1.828 *
Adj	17.040	2.038	17.760	6.102	-0.010
Act	19.640	6.470	19.680	6.457	0.0545

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๑๐ แสดงให้เห็นว่า

๑. เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 4.393$, $p = .01$)

๒. เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่าเด็กชายไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 5.367$, $p = .01$)

๓. แม่เด็กชายไทยพุทธลงโทษลูกรุนแรงกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 2.248$, $p = .05$)

๔. แม่เด็กชายไทยพุทธกักตักมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 1.828$, $p = .01$)

นอกนั้นไม่พบความแตกต่างทางสถิติ

ตาราง ๑๑ ตารางเปรียบเทียบค่าแปรของกลุ่มชายไทย - คริสต์ กับหญิงไทย - คริสต์

N = 25   df = 48

ตัวแปร	ชายไทย-คริสต์		หญิงไทย-คริสต์		t - test
	$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
Km	227.480	470.089	233.600	319.200	-1.550
Kc	275.040	1173.718	294.360	1417.830	-1.997*
Wa	23.840	4.614	24.920	6.393	1.627
Po	11.960	1.958	12.320	1.897	0.916
Dem	8.520	1.209	8.440	1.046	-0.2664
Int	12.920	2.553	13.920	5.3536	-1.666
Res	6.640	1.190	6.7600	1.3024	.3801
Sev	6.800	0.5600	6.0800	0.6336	-3.2967*
Inf	6.800	1.440	7.240	1.862	1.211
Adj	16.800	3.040	16.840	2.134	1.298
Act	20.680	2.217	20.560	3.046	0.232

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๑๑ แสดงให้เห็นว่า

๑. เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($t = 1.997$, $p = .01$)

๒. แม่เด็กชายไทยคริสต์ลงโทษลูกรุนแรงกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ($t = 3.296$, $p = .01$)

นอกจากนี้ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ

ตาราง ๑๒ แสดงความสัมพันธ์ของความเกรงใจลูก กับความเกรงใจของแม่เด็กไทย - พุทธ

ตัวแปร \ ศาสติติ	ΣX	ΣX^2	r
เด็กชายไทยพุทธ			
ความเกรงใจของลูก	6672	1825938	
ความเกรงใจของแม่	5484	1401892	.748
เด็กหญิงไทยพุทธ			
ความเกรงใจของลูก	7952	2632936	
ความเกรงใจของแม่	6209	1561803	.766

จากตาราง ๑๒ แสดงให้เห็นว่า

๑. ความเกรงใจของลูก กับความเกรงใจของแม่ ของเด็กชายไทยพุทธ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าแม่ที่มีความเกรงใจสูงจะให้ขอบข่ายการสังคมประกิต (Socialization Process) แก่เด็ก ทำให้เด็กมีความเกรงใจสูงด้วย
๒. ความเกรงใจของลูกกับความเกรงใจของแม่ ของเด็กหญิงไทยพุทธ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า ความเกรงใจของลูกเป็นไปตามความเกรงใจของแม่ แม่ที่มีความเกรงใจสูงจะให้ขอบข่ายการสังคมประกิต (Socialization Process) ที่ทำให้เด็กมีความเกรงใจสูงด้วย

ตาราง ๑๓ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจของลูก (Kc) กับความเกรงใจของแม่ (Km) ของเด็กไทยคริสต์

ตัวแปร \ คาสติ	ΣX	ΣX^2	r
เด็กชายไทยคริสต์			
ความเกรงใจลูก (Kc)	๖๘๗๖	๑,๙๒๐,๕๑๘	.๖๓๑**
ความเกรงใจแม่ (Km)	๕๕๖๒	๑,๒๔๘,๑๘๖	
เด็กหญิงไทยคริสต์			
ความเกรงใจลูก (Kc)	๙๓๕๘	๒,๒๐๑,๖๔๑	.๔๑๑*
ความเกรงใจแม่ (Km)	๕๘๔๐	๑,๓๓๖,๒๐๘	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตาราง ๑๓ แสดงให้เห็นว่า

๑. ความเกรงใจของลูก (Kc) กับความเกรงใจของแม่ (Km) ของเด็กชายไทยคริสต์ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าความเกรงใจของแม่และความเกรงใจของลูกเป็นไปตามกัน แม่ที่มีความเกรงใจสูงจะทำให้กระบวนการสังคมประกิต (Socialization Process) ทำให้เด็กมีความเกรงใจสูง

๒. ความเกรงใจของลูก (Kc) กับความเกรงใจของแม่ (Km) ของเด็กหญิงไทยคริสต์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แสดงว่าแม่ที่มีความเกรงใจลูก จะทำให้ลูกมีความเกรงใจสูงด้วย

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย

เพื่อที่จะศึกษาความเกรงใจซึ่งเป็นค่านิยมหนึ่งของคนไทยว่า ความเกรงใจของแม่ และของลูกมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และศึกษาว่าความเกรงใจมีสาเหตุปัจจัยมาจากกระบวนการสังคมประเพณี Socialization Process ในรูปใด ตลอดจนต้องการทราบว่า ศาสนาต่างกันจะทำให้รูปแบบของกระบวนการสังคมประเพณีเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรบ้าง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.๕ - ๗) ที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์ จากโรงเรียน สันติภาพ เซนต์หลุยส์ และเซนต์แอนโทนี อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยวิธีสุ่ม เป็นชายศาสนาละ ๒๕ คน และเป็นหญิงศาสนาละ ๒๕ คน รวม ๑๐๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

๑. แบบทดสอบวัดความเกรงใจ
๒. แบบสัมภาษณ์กระบวนการสังคมประเพณี

ตัวแปรที่ศึกษา

๑. ตัวแปรอิสระ
  - ๑.๑ ขบวนการสังคมประเพณี
    - ความอบอุ่น
    - ความเป็นเจ้าของ

- ความเป็นประชาธิปไตย
- การเสริมความสามารถทางสติปัญญา
- ความเข้มงวด
- ความรุนแรงของการลงโทษ
- การเข้าไปก้าวก่าย
- การปรับตัวของแม่
- ความเคลื่อนไหวภายในบ้าน

๑.๒ เพศ

๑.๓ ศาสนา

๒. ตัวแปรตาม

- ความเกรงใจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

๑.๑๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับความอบอุ่น

๑.๑๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .661$, $p < .01$)

๑.๑๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .704$, $p < .01$)

๑.๑๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .550$, $p < .01$)

๑.๑๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความอบอุ่น
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .505$, $p < .01$)

๑.๒๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับความเป็นเจ้าของ

๑.๒๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงความเป็นเจ้าของอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .138$)

๑.๒๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .640, p < .01$)

๑.๒๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงความเป็นเจ้าของอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .319$)

๑.๒๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการแสดงความเป็นเจ้าของอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .532, p < .01$)

๑.๓๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับความเป็นประชาธิปไตย

๑.๓๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .127$)

๑.๓๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .036$)

๑.๓๓ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .290$)

๑.๓๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นประชาธิปไตยอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .217$)

๑.๔๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับการส่งเสริมทางสถิติัญญา

๑.๔๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมทางสถิติัญญาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .282$)

๑.๔๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการส่งเสริมทางสถิติัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.485, p < .01$)

๑.๔๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .470$, $p < .05$)

๑.๔๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมทางสติปัญญาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .251$)

๑.๕๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับความเข้มงวด

๑.๕๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.566$, $p < .01$)

๑.๕๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .543$, $p < .01$)

๑.๕๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.539$, $p < .01$)

๑.๕๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเข้มงวดของแม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.369$)

๑.๖๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับความรุนแรงของการลงโทษ

๑.๖๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการลงโทษรุนแรงของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.761$, $p < .01$)

๑.๖๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการลงโทษรุนแรงของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.645$, $p < .01$)

๑.๖๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการลงโทษรุนแรงของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.506$, $p < .01$)

๑.๖๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการลงโทษรุนแรงของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.634$, $p < .01$)

๑.๓๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับการเข้าไปก้าวก่ายของแม่

๑.๓๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการก้าวก่ายของแม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.353$)

๑.๓๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการก้าวก่ายของแม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.365$)

๑.๓๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการก้าวก่ายของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.496, p < .01$)

๑.๓๔ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการก้าวก่ายของแม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.198$)

๑.๔๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับการปรับตัวของแม่

๑.๔๑ เด็กชายพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.493, p < .01$)

๑.๔๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.493, p < .01$)

๑.๔๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของแม่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .068$)

๑.๔๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับการปรับตัวของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.641, p < .01$)

๑.๕๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับความเคลื่อนไหวภายในบ้าน

๑.๕๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.339$)

๑.๕๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.323$)

๑.๘๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.213$)

๑.๘๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางลบกับความเคลื่อนไหวภายในบ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.225$)

๑.๑๐.๐ ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจของลูกและความเกรงใจของแม่

๑.๑๐.๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .562$, $p < .01$)

๑.๑๐.๒ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .509$, $p < .01$)

๑.๑๐.๓ เด็กชายไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .631$, $p < .01$)

๑.๑๐.๔ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจของแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .411$, $p < .05$)

๒. การเปรียบเทียบขบวนการสังคมประจักษ์ของ เด็กไทยพุทธและ เด็กไทยคริสต์ แยกศึกษาตามเพศ

๒.๑๐ เปรียบเทียบความอบอุ่นของ เด็กไทยพุทธและ เด็กไทยคริสต์

๒.๑๑ ไม่พบว่าเด็กชายไทยพุทธและเด็กชายคริสต์ได้รับความอบอุ่นแตกต่างกัน ($t = .567$, $p = .01$)

๒.๑๒ เด็กชายไทยพุทธได้รับความอบอุ่นน้อยกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = -2.085$)

๒.๑๓ เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 2.609$)

๒.๑๔ เด็กหญิงไทยได้รับความอบอุ่นจากแม่มากกว่าเด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.871$)

๒.๑๕ เด็กชายไทยพุทธได้รับความอบอุ่นจากแม่น้อยกว่าเด็กหญิงไทยพุทธ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 4.871$)

๒.๑๖ เด็กชายไทยคริสต์ได้รับความอบอุ่นจากแม่น้อยกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.627$)

๒.๒๐ เปรียบเทียบความเป็นเจ้าของ ของเด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๒.๒๑ แม่เด็กชายไทยพุทธแสดงความเป็นเจ้าของมากกว่าแม่เด็กชาย ไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 2.059$)

๒.๒๒ เด็กชายไทยพุทธมีแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของมากกว่าแม่ของ เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.353$)

๒.๒๓ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ ที่แสดงความเป็นเจ้าของมากกว่าแม่ของ เด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 4.543$)

๒.๒๔ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของมากกว่าแม่ ของ เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ($t = 3.589$)

๒.๒๕ เด็กชายไทยพุทธมีแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของน้อยกว่าแม่ของ เด็กหญิงไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.211$)

๒.๒๖ เด็กชายไทยคริสต์มีแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของน้อยกว่าแม่ของ เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.916$)

๒.๓๐ เปรียบเทียบความเป็นประชาธิปไตยของ เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๒.๓๑ เด็กชายไทยคริสต์มีแม่ ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า แม่ของ เด็กชายไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.261$)

๒.๓๒ เด็กหญิงไทยคริสต์มีแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า แม่ของ เด็กชายไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.542$)

๒.๓๓ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า
แม่ของเด็กชายไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.692$)

๒.๓๔ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า
แม่ของเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.064$)

๒.๓๕ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า
แม่ของเด็กชายไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.477$)

๒.๓๖ เด็กชายไทยคริสต์มีแม่ที่ให้ความเป็นประชาธิปไตยมากกว่า
แม่ของเด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.266$)

๒.๔๐ เปรียบเทียบการเสริมความสามารถทางสติปัญญาของเด็กไทยพุทธ
และเด็กไทยคริสต์

๒.๔๑ เด็กชายไทยคริสต์มีแม่ที่ช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญา
มากกว่าแม่เด็กชายไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.201$)

๒.๔๒ เด็กชายไทยพุทธมีแม่ที่ช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญา
มากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.918$)

๒.๔๓ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่ช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญา
มากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.503$)

๒.๔๔ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่ช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญา
มากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.753$)

๒.๔๕ เด็กชายไทยพุทธมีแม่ที่ช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญา
มากกว่าเด็กหญิงไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.238$)

๒.๔๖ เด็กหญิงไทยคริสต์มีแม่ที่ช่วยเสริมความสามารถทางสติปัญญา
มากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.666$)

๒.๕๐ การเปรียบเทียบความเข้มงวดของแม่เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๒.๕๑ เด็กชายไทยพุทธมีแม่เข้มงวดมากกว่าเด็กชายไทยคริสต์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.469$)

๒.๕๒ เด็กชายไทยพุทธมีแม่เข้มงวดมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.110$)

๒.๕๓ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่เข้มงวดมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.945$)

๒.๕๔ เด็กหญิงไทยพุทธมีแม่ที่เข้มงวดกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.579$)

๒.๕๕ เด็กชายไทยพุทธมีแม่ที่เข้มงวดมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธ

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.533$)

๒.๕๖ เด็กหญิงไทยคริสต์มีแม่ที่เข้มงวดมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.030$)

๒.๖๐ การเปรียบเทียบความรุนแรงของการลงโทษของแม่เด็กไทยและเด็กไทยคริสต์

๒.๖๑ แม่เด็กชายไทยพุทธลงโทษรุนแรงมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.840$)

๒.๖๒ แม่เด็กชายไทยพุทธลงโทษรุนแรงมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.764, p < .01$)

๒.๖๓ แม่เด็กชายไทยคริสต์ลงโทษรุนแรงกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธ

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.917, p < .05$)

๒.๖๔ แม่เด็กหญิงไทยพุทธลงโทษรุนแรงกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.586$)

๒.๖๕ แม่เด็กชายไทยคริสต์ลงโทษรุนแรงกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.248, p < .05$)

๒.๓๐ เปรียบเทียบการก้าว่ายของแม่เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๒.๓๑ แม่เด็กชายไทยพุทธก้าว่ายเร็วกว่าลูกมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.622$)

๒.๓๒ แม่เด็กชายไทยพุทธก้าว่ายลูกมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.090$)

๒.๓๓ แม่เด็กชายไทยคริสต์ก้าว่ายลูกมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.254$)

๒.๓๔ แม่เด็กหญิงไทยคริสต์ก้าว่ายลูกมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.206$, $p < .05$)

๒.๓๕ แม่เด็กชายไทยพุทธก้าว่ายลูกมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.828$, $p < .05$)

๒.๓๖ แม่เด็กหญิงไทยคริสต์ก้าว่ายลูกมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.211$)

๒.๔๐ เปรียบเทียบการปรับตัวของแม่เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๒.๔๑ แม่เด็กชายไทยพุทธปรับตัวได้ดีกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.695$, $p < .05$)

๒.๔๒ แม่เด็กชายไทยพุทธปรับตัวได้ดีกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.479$)

๒.๔๓ แม่เด็กหญิงไทยพุทธปรับตัวได้ดีกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.220$)

๒.๔๔ แม่เด็กหญิงไทยพุทธปรับตัวได้ดีกว่าแม่ของ เด็กหญิงไทยคริสต์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.843$; $p < .01$)

๒.๔๕ แม่เด็กหญิงไทยพุทธและเด็กชายไทยพุทธมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ($t = 0.010$)

๒.๔๖ แม่เด็กหญิงไทยคริสต์ปรับตัวได้ดีกว่าเด็กชายไทยคริสต์
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.298$)

๒.๔๗ เปรียบเทียบความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๒.๔๘ ความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กชายไทยพุทธและเด็กชายไทยคริสต์
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.026$)

๒.๔๙ ความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กชายไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยคริสต์
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.461$)

๒.๕๐ ความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กหญิงไทยพุทธกับเด็กชายไทยคริสต์
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.179$)

๒.๕๑ ความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กหญิงไทยพุทธกับเด็กหญิงไทยคริสต์
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.398$)

๒.๕๒ ความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กชายพุทธกับเด็กหญิงไทยพุทธ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.054$)

๒.๕๓ ความเคลื่อนไหวภายในบ้านเด็กชายไทยคริสต์กับเด็กหญิงไทยคริสต์
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.232$)

๓. เปรียบเทียบความเกรงใจ

๓.๑๐ เปรียบเทียบความเกรงใจของแม่เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๓.๑๑ แม่เด็กชายไทยพุทธเกรงใจมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.830$, $p < .05$)

๓.๑๒ แม่เด็กชายไทยพุทธเกรงใจแตกต่างกับแม่เด็กหญิงไทยคริสต์
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.055$)

๓.๑๓ แม่เด็กหญิงไทยพุทธ เกรงใจแตกต่างกับแม่เด็กชายไทยคริสต์
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.845$)

๓.๑๔ แม่เด็กหญิงไทยพุทธ เกรงใจมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.171, p < .05$)

๓.๑๕ แม่เด็กชายไทยพุทธ เกรงใจน้อยกว่าแม่เด็กหญิงไทยพุทธ
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.495$)

๓.๑๖ แม่เด็กหญิงไทยคริสต์ เกรงใจมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.550$)

๓.๒๐ เปรียบเทียบความเกรงใจของแม่เด็กไทยพุทธและเด็กไทยคริสต์

๓.๒๑ เด็กชายไทยพุทธมีความเกรงใจแตกต่างกับเด็กชายไทยคริสต์
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 0.73$)

๓.๒๒ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจมากกว่าเด็กชายไทยพุทธ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.318, p < .05$)

๓.๒๓ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยคริสต์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.119, p < .01$)

๓.๒๔ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.171, p < .05$)

๓.๒๕ เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยพุทธ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.393, p < .05$)

๓.๒๖ เด็กหญิงไทยคริสต์มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยคริสต์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.997, p < .01$)

ตาราง ๑๕ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจกับสังคมประภิต

	ความเกรงใจ			
	เด็กชายไทย พุทธ	เด็กหญิงไทย พุทธ	เด็กชายไทย คริสต์	เด็กหญิงไทย คริสต์
Wa	๖๖๑	๗๐๔	๕๕๐	๕๐๕
Po	๑๓๘	๖๔๕	๓๑๕	๕๓๖
Dem	๑๒๗	๐๓๖	๒๔๐	๒๑๗
Int	๒๔๒	- ๔๘๕	๘๗๐	๒๕๑
Res	- ๕๖๖	- ๘๔๓	๘๓๕	- ๓๖๕
Sev	- ๗๖๑	- ๖๔๕	๕๐๖	- ๖๓๘
Inf	- ๓๕๓	- ๓๖๕	๔๕๖	- ๑๕๘
Adj	- ๔๗๕	- ๕๐๕	๐๖๘	- ๖๔๑
Act	- ๓๓๕	- ๓๒๓	๒๑๓	- ๒๒๕

ตาราง ๑๖ แสดงการเปรียบเทียบของขบวนการสังคมนิยม ของศาสนาพุทธกับศาสนาคริสต์

.	ชายพุทธ ชายคริสต์	หญิงพุทธ หญิงคริสต์	ชายพุทธ ชายคริสต์	หญิงพุทธ หญิงคริสต์	ชายพุทธ ชายคริสต์	หญิงพุทธ หญิงคริสต์
Km	๑.๘๓๐	๒.๑๓๑	- ๑.๕๕๔	- ๑.๕๕๐	๐.๗๕๕	๐.๘๔๕
Kc	- ๐.๙๓๑	๒.๑๓๑	- ๕.๓๔๓	- ๑.๔๔๓	- ๒.๓๒๘	๔.๑๑๔
Wa	- ๐.๕๐๓	๒.๖๐๔	- ๕.๓๖๓	- ๑.๖๒๓	- ๒.๐๘๕	๔.๕๘๓
Po	๒.๐๕๔	๓.๕๘๔	- ๑.๒๑๑	- ๐.๔๑๖	๑.๓๕๓	๔.๕๘๓
Dem	๐.๒๒๑	๒.๐๖๔	- ๑.๔๓๓	๐.๒๖๖	- ๐.๕๔๒	๑.๖๔๒
Int	- ๑.๒๐๖	๐.๙๕๓	๐.๒๓๘	- ๑.๖๖๖	๐.๔๑๓	- ๑.๕๐๓
Res	๑.๕๖๔	๐.๕๓๔	๐.๕๖๓	- ๐.๓๘๖	๑.๑๑๐	๐.๕๔๔
Sev	๐.๘๔๐	- ๐.๕๘๖	๒.๒๔๘	๓.๒๔๖	๓.๙๖๔	- ๑.๔๑๓
Inf	๐.๖๒๒	- ๒.๒๐๖	๑.๘๒๘	- ๑.๖๑๑	- ๐.๐๔๐	- ๑.๖๕๔
Adj	๐.๖๔๕	๑.๘๔๓	- ๐.๐๑๐	- ๑.๒๔๘	๐.๔๓๔	๐.๖๖๐
Act	- ๑.๕๖๖	- ๑.๓๔๘	- ๐.๐๕๔	๑.๒๓๖	- ๑.๕๖๑	- ๐.๑๓๔

อภิปรายผล

ตอนที่ ๑ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบ
สอบถามพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

๑. แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง เพราะผลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏ
ความสัมพันธ์ระหว่างความเกรงใจและขบวนการสั่งสมประสิทธิ ๕ ด้าน สามารถแยกออก
ไปได้ ๓ องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องขบวนการสั่งสมประสิทธิของ ลอร์ และ
เจนกินส์ (Lorr & Jenkins, 1953) ซึ่งแบ่งได้ ๓ องค์ประกอบเช่นกัน คือ

๑.๑ การศึกษานี้ได้ค้นคว้าความอบอุ่นและการแสดงความเป็นเจ้าของ มีความ
สัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกับองค์ประกอบส่งเสริมการ
พึ่งพาอาศัยของเด็ก การที่แม่ให้ความอบอุ่นให้ความรัก ความห่วงใย ให้การปกป้องรักษาไม่ให้
ลูกเผชิญในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นการแสดงถึงการส่งเสริมให้เด็กพึ่งพาผู้อื่นทั้งสิ้น

๑.๒ องค์ประกอบประชาธิปไตยในการฝึกเด็กของ ลอร์ และเจนกินส์ (Lorr &
Jenkins) ตรงกับตัวแปรด้านความเป็นประชาธิปไตย และการส่งเสริมด้านสติปัญญา ซึ่งม
ีความสัมพันธ์กับความเกรงใจอย่างไม่มีนัยสำคัญ

๑.๓ องค์ประกอบระบบการจัดการและผลของการควบคุมสอดคล้องกับตัวแปร
ที่ใช้ศึกษานี้ คือ ความเข้มงวด ความรุนแรงของการลงโทษ การกวดขันของแม่ การ
ปรับตัวของแม่ และความเคลื่อนไหวภายในบ้าน ซึ่งทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางลบกับความ
เกรงใจ

๒. ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอีกประการหนึ่งคือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็นไป
ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. จากความสัมพันธ์ที่ได้ แสดงให้เห็นความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง คือ

๓.๑ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์กับความอบอุ่นทางบวก และเกรงใจมีความ
สัมพันธ์ทางบวกกับการที่แม่แสดงความเป็นเจ้าของด้วย ($r = .550$, $r = .3191$) ฉะนั้นถ้า
การวัดความอบอุ่นและการแสดงความเป็นเจ้าของของแม่มีความเที่ยงตรงแล้ว การวัดความ
สัมพันธ์ของ ๒ ตัวแปรนี้เป็นมาก ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบว่าความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ

การที่แม่แสดงความเป็นเจ้าของจริง ($r = .448$)

๓.๒ พบว่าความเข้มงวดและความรุนแรงของการลงโทษมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .499$) และพบว่าทั้งสองตัวแปรนี้สัมพันธ์ทางลบกับความอบอุ่น ($r = -.673$, $r = -.666$) สัมพันธ์ทางลบกับการแสดงความเป็นเจ้าของ ($r = -.638$, $r = -.504$) และสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจด้วย ($r = -.539$, $r = -.504$) ซึ่ง ผลให้การสนับสนุนเพียงพอที่จะเชื่อได้ว่าแบบสัมภาษณ์ที่มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ตอนที่ ๒ ความเกรงใจ ✓

๑. ความเกรงใจของลูก

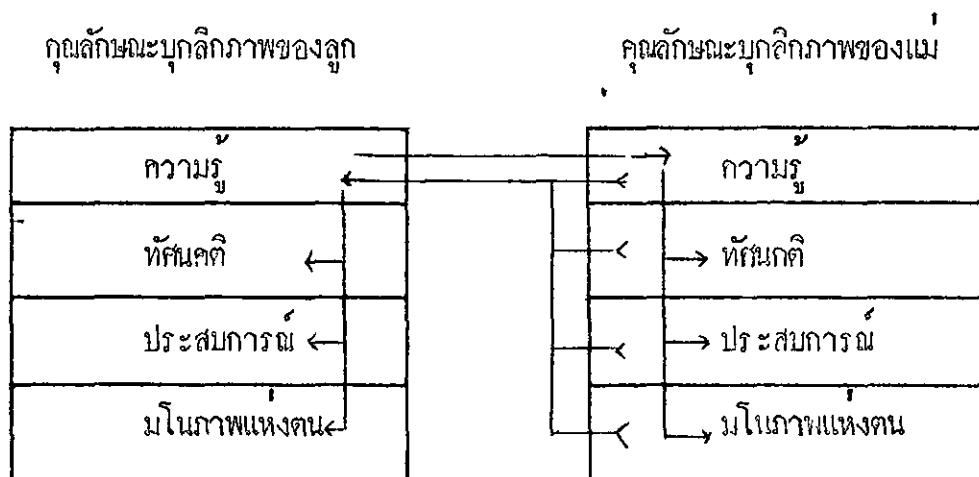
ผลการวิจัยปรากฏว่า ความเกรงใจของเด็กหญิงพุทธสูงกว่าเด็กชายไทยพุทธ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 4.393$, $p < .01$) และเด็กหญิงพุทธมีความเกรงใจสูงกว่า เด็กชายไทยคริสต์ด้วย ($t = 1.997$, $p < .01$) จะเห็นได้ว่าเด็กหญิงมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชาย เมื่อเปรียบเทียบเพศเดียวกันแล้ว จะพบว่าเด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์ ($t = 2.171$) และเด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยคริสต์ ($t = 4.119$) ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าเด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจมากกว่าอีก ๓ กลุ่ม ซึ่งตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับของวีราพร (๒๕๔) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬพล (๒๕๔) เพราะในกลุ่มผู้ตาม แต่ในกลุ่มผู้นำเขาพบว่าความเกรงใจของชายไม่ต่างไปจากความเกรงใจของหญิง

๒. ความสัมพันธ์ของความเกรงใจลูกกับความเกรงใจแม่

ผลการศึกษาค้นพบว่าความเกรงใจของแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจของลูก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .631$, $r = .911$, $r = .562$, $r = .509$) ซึ่งแสดงว่าแม่มีความเกรงใจมากจะทำให้ลูกมีความเกรงใจมากด้วย

จากการเปรียบเทียบความเกรงใจของแม่เด็กไทยพุทธ และเด็กไทยคริสต์ พบว่าแม่เด็กชายไทยพุทธ มีความเกรงใจมากกว่าแม่เด็กชายไทยคริสต์ ($t = 1.830$) และแม่เด็กหญิงไทยพุทธมีความเกรงใจมากกว่าแม่เด็กหญิงไทยคริสต์ นี่ก็อ้อมแม่ของเด็กไทยพุทธมีความเกรงใจมากกว่าแม่เด็กไทยคริสต์

จากที่ศึกษาพบว่า ความเกรงใจแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจลูกนั้น พ่อที่จะทำการถ่ายทอดบุคลิกภาพของ การ์ดเนอร์ (Gardner) มาอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่   แสดงการถ่ายทอดบุคลิกภาพระหว่างแม่และลูก

(จาก Gardner,

หน้า ๓๑๑)

แม่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดลูก เมื่อแม่มีความรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติ และมโนภาพของกนอย่างไร แม่ก็จะถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับลูก การแสดงออกของแม่เด็กจะทำให้เด็กวามโนภาพของแม่ ถ้าแม่มีมโนภาพแห่งตนในทางที่ดี ก็จะทำให้ลูกสร้างมโนภาพที่ดีด้วย

แม่ที่มีความเกรงใจจะถ่ายทอดทัศนคติให้แก่อลูกรูว่าความเกรงใจเป็นสิ่งที่ดี เป็นที่ยอมรับของสังคม เมื่อเด็กอยู่ในสังคมจึงควรที่จะมีความเกรงใจ ส่วนเด็กที่แม่ไม่มีความเกรงใจ เด็กจะได้รับการปฏิบัติไปปฏิบัติผู้อื่น และมองไม่เห็นว่าการเกรงใจเป็นอย่างไร

ตอนที่ ๓   เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของขบวนการสังคมประกิดกับความเกรงใจ

๑. ความอบอุ่น

ผลการวิจัยพบว่า ไม่ว่าจะเป็นเด็กชายไทยพุทธ เด็กหญิงไทยพุทธ หรือเด็กชายไทยคริสต์ เด็กหญิงไทยคริสต์ ก็ตาม ได้ผลทำนองเดียวกันหมด คือ ความอบอุ่นที่เด็กเหล่านี้ได้รับจากแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจ ($r = .661$, $r = .704$, $r = .550$, $r = .505$) แสดงว่าถ้าแม่ให้ความอบอุ่นแก่ลูกมากแล้วจะทำให้ลูกมีความเกรงใจสูงด้วย

ฉะนั้นจึงได้มาพิจารณาเปรียบเทียบความอบอุ่นที่เด็กได้รับว่าแตกต่างกันหรือไม่ ปรากฏว่า เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นมากกว่าเด็กชายไทยพุทธ ($t = 4.393, p < .01$) และ เด็กหญิงไทยคริสต์ได้รับความอบอุ่นมากกว่าเด็กชายไทยคริสต์ ($t = 1.997, p < .01$) สรุปได้ว่า เด็กหญิงได้รับความอบอุ่นจากแม่สูงกว่าเด็กชาย เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบต่อไป ถึงเด็กเพศเดียวกันแต่ต่างศาสนา จะพบว่าเด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นมากกว่าเด็กหญิงไทยคริสต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.609, p < .01$) ส่วนเด็กชายพุทธและเด็กไทยชายคริสต์ ไม่พบมีความแตกต่างกันทางสถิติ ($t = 0.731$) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ ได้พบว่าเด็กหญิงไทยพุทธ มีความเกรงใจสูงกว่าเด็กชายไทยคริสต์ด้วย ($t = 4.871, p < .01$) สรุปผลทั้งหมดได้ว่า เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นสูงสุด ทำให้คาดว่าความอบอุ่นที่ได้รับมากเกินไปจะเป็นสาเหตุปัจจัยที่ทำให้เด็กมีความเกรงใจสูงสุด เพราะเด็กหญิงไทยพุทธได้รับความเกรงใจสูงสุด และได้รับความอบอุ่นมากที่สุดด้วย

ความอบอุ่นที่แม่ให้แก่เด็กด้วยการให้ความรักแก่ลูก ห่มห่อหรืออุ้มตัวเมื่อลูก ให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับลูก เด็กต้องการสิ่งใดก็จะสนองความต้องการอยู่เสมอ ถ้าแม่ให้สิ่งเหล่านั้นแก่ลูกมากไปน้อย ๆ เข้าทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล กลัวว่าแม่จะไปให้ความรักความเอาใจใส่คนอื่นหมดไป จึงพยายามเอาใจแม่ด้วย คอยทำตามใจแม่ ไม่กล้าขัดใจแม่ แม้ว่าจะไม่เห็นด้วย เพื่อเรียกร้องให้แม่เอาใจใส่รักใคร่ตนตลอดเวลา ความกลัวที่จะถูกทอดทิ้งนี้เอง ทำให้เด็กจะทำสิ่งใดก็นึกถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างตนกับผู้อื่นตลอดเวลา ลักษณะนี้เป็นลักษณะของ บุคคลในสังคมแบบไตร่ตรองซึ่งมีความเกรงใจสูง

แม่ให้ความอบอุ่นเด็กชายน้อยกว่าเด็กหญิง และเด็กชายไปโรงเรียนมีความวิตกกังวลมากกว่าที่จะเรียกร้องความสนใจ ความเอาใจใส่จากแม่มากเกินไป บางครั้งถึงกลัวที่จะขัดใจแม่บ้าง เด็กชายจึงมีความเกรงใจต่ำกว่าเด็กหญิง ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๒. การแสดงความเป็นเจ้าของ

สัญชาตญาณของความเป็นแม่ แม่จะต้องทำหน้าที่ปกป้องรักษาลูก เกรงภัยอันตรายต่าง ๆ ที่จะมาถึงลูก มีความห่วงใยลูก วิตกกังวล เมื่อลูกเล่นสนุกกลัวลูกจะได้รับอันตราย คอยให้ความช่วยเหลือลูกตลอดเวลา ประหนึ่งลูกยังเป็นทารก ไม่สามารถทำอะไรได้ด้วย

ตนเอง จะไปเที่ยวเล่นนอกบ้านกับเพื่อนก็กลัวว่าลูกจะถูกรังแก กลัวจะไม่สบาย จะกินข้าว
ด้วยตนเองก็กลัวจะทำให้สกปรก เด็กจะเป็นฝ่ายเล่นบ้าง หรือสำรวจสิ่งต่าง ๆ ด้วยความ
อยากรู้อยากเห็น แม้ก็มักจะห้ามไม่ให้เล่น ไม่ให้ชน โดยหารู้ไม่ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นการขัดขวาง
ความอยากรู้อยากเห็น เป็นการเลี้ยงที่ ทำให้เด็กพึ่งตนเองไม่ได้ กอปรที่จะพึ่งพาอาศัยผู้อื่น
ตลอดเวลา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าการแสดงความเป็นเจ้าของของแม่ เด็กไทยคริสต์
และแม่เด็กไทยพุทธ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .532$,
 $r = .645$) ตรงตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แสดงว่าถ้าแม่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมาก
แล้ว ลูกจะมีความเกรงใจมาก ถ้าลูกทำสิ่งใดหากแม่ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือตลอดเวลา เด็กก็จะ
มีความเกรงใจแม่ ไม่กล้าขัดขืนแม่ ไม่กล้าขัดขืนความต้องการของแม่ จะเล่นสิ่งใดถ้าแม่ห้าม
ก็จะเกิดความเกรงใจไม่กล้าเล่น ไม่กล้าขัดใจ เกรงจะเป็นการทำให้แม่ ไม่พอใจ ผลสุดท้าย
เด็กจะรับผิดชอบตนเองไม่ได้ ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นตลอดเวลา และพฤติกรรมนี้จะติดตัวไปใน
สังคมด้วย เช่นถ้ามีผู้ใดมาแสดงความทวงโยททนา หรือคอยให้ความคุ้มครองแก่ตนแล้วจะทำ
ให้เด็กเกิดความเกรงใจในผู้นั้นด้วย ซึ่งเป็นผลเสียอย่างยิ่งเพราะถ้าผู้นั้นแสดงพฤติกรรมที่ผิด
เขาก็จะไม่กล้าตักเตือน

สำหรับเด็กชายทั้งพุทธและคริสต์ ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการที่แม่
แสดงความเป็นเจ้าของลูกเช่นกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .319$, $r = .138$)
แสดงว่าการที่แม่แสดงความเป็นเจ้าของในเด็กชายมากนั้นทำให้เด็กชายมีความเกรงใจสูงบ้าง
แต่ไม่มากเท่ากับเด็กหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กชายไม่ได้ให้ความสนใจต่อการแสดงความเป็น
เจ้าของของแม่นัก แม่จะแสดงความทวงโยททนา ห้ามไม่ให้เล่นซุกซน แต่เด็กชายก็ยัง
งกกล้าเล่น หรือแอบหนีไปเล่นอยู่เสมอ

ถ้าจะเปรียบเทียบการแสดงความเป็นเจ้าของที่แม่มีต่อเด็กหญิง และเด็กชายแล้ว
ปรากฏว่า แม่แสดงความเป็นเจ้าของในเด็กหญิงมากกว่าเด็กชายทั้งเด็กไทยพุทธและเด็กไทย
คริสต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 5.367$, $t = 1.627$) ทั้งนี้เพราะแม่เด็กไทยพุทธ
และเด็กไทยคริสต์มีมโนภาพของเด็กหญิงต่างจากเด็กชาย แม่มีมโนภาพ ว่าเด็กหญิง มีความ

อ่อนแอ ช่วยเหลือตัวเองไปได้ ต้องคอยให้ความช่วยเหลือและต้องการให้เด็กหญิงมีความสุภาพ
อ่อนโยน เรียบร้อย อยู่ในกรอบประเพณีอันดีงาม สอดคล้องกับความเป็นลูกผู้หญิง แม้จึงประจบประหม่อม
เด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย

เมื่อทำการ เปรียบเทียบการที่แม่แสดงความเป็นเจ้าของในเด็กเพศเดียวกัน แยกต่างภาสนา
กัน ปรากฏว่าเด็กทั้งชายและหญิงไทยพุทธ มีแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมากกว่าแม่ของเด็กชาย
และหญิงไทยคริสต์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 2.059, t = 3.589, p < .01$) นั่นคือ แม่
เด็กไทยพุทธมีการปกปักรักษาลูก ยอมให้ลูกผจญสิ่งต่างๆ น้อยกว่าแม่ของเด็กไทยคริสต์ พฤติกรรม
ของแม่เด็กไทยพุทธแสดงต่อลูกแตกต่างเป็นการชักชวนกวาดขอบยากเห็นของลูกให้ลดน้อยลง
ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ยืนยันคำพูดนี้ไว้เพราะผลปรากฏพบว่า แม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมากจะ
ช่วยส่งเสริมสติปัญญาให้ลูกน้อย แม่ของเด็กไทยคริสต์ยอมให้ลูกผจญสิ่งต่าง ๆ มากกว่า จึงเท่า
กับไม่ชักชวนความอยากรู้อยากเห็นของเด็กมากนัก การประจบประหม่อมของแม่เด็กไทยพุทธมี
มากเช่นนี้ ตรงกับคำพังเพยไทยที่ว่า เลี้ยงลูกเหมือนไข่ในหิน หรือเลี้ยงลูกไปให้เขาแกะกิน
ซึ่งทำให้ลูกไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ลูกจะมีลักษณะไม่รู้จักโต แม้จะมีอายุมากแล้ว การที่จะรับ
ผิดชอบตัวเองได้ กลับทำไม่ได้ต้องหันกลับมาพึ่งพาพ่อแม่อีก จะทำสิ่งใดก็ไม่กล้าตัดสินใจทำ
กลัวว่าจะทำผิด ทำให้เกิดความหวาดระแวง ไม่เชื่อมั่นในตนเอง

จากผลการวิจัยทำให้แนวคิดว่าการที่เด็กไทยมีความเกรงใจสูงก็เพราะวิธีการอบรมเลี้ยงดู
ของแม่ที่แสดงความเป็นเจ้าของลูกมากไป ไม่ให้อิสระแก่ลูก เมื่อเลี้ยงด้วยวิธีนี้บ่อย ๆ ระวังเข้า
เมื่อเด็กจะทำอะไรก็คอยเกรงใจแม่ กลัวว่าแม่จะต้องได้รับความลำบาก หรือเกิดความเดือด
ร้อนใจ ต้องคอยช่วยตามอยู่เสมอ จึงไม่กล้าที่จะทำสิ่งใดเท่ากับเป็นการหยุดยั้งความรับผิดชอบ
ความอยากรู้อยากเห็นของเด็กโดยไม่รู้ตัว

๓. ความเป็นประชาธิปไตย

จากผลการศึกษาพบว่าประชาธิปไตยที่แม่ให้กับเด็กมีความสัมพันธ์กับความเกรงใจ
ทางบวก ทั้งในเด็กไทยพุทธ และเด็กไทยคริสต์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลนี้ไม่สอดคล้อง
กับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่าเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเป็นประชาธิปไตย ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะว่าการพิจารณาความเป็นประชาธิปไตยที่แม่ให้แก่ลูกนั้น พิจารณาว่าแม่ปฏิบัติต่อลูกอย่างมี

เหตุผลหรือใบหรือทำตามอารมณ์ และไ้รวมไปถึงเรื่องการรับฟังความคิดเห็นด้วย ถ้าแม่ยอมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น สามารถชี้แจงเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ ได้ ก็ถือว่าแม่ได้ให้ความเป็นประชาธิปไตยแก่ลูก โดยไม่ได้พิจารณาไปถึงว่าแม่กลัวเด็กเห็นด้วยความคิดเห็นของตนหรือความคิดเห็นของเด็ก การยอมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นเป็นการทำให้เด็กได้รับความอบอุ่น รู้ว่าแม่ยอมรับตน ให้ความรักแก่ตน แม่ผลสุดท้ายแม่จะทำตามใจแม่ตั้งใจไว้ก็ไปขัด ยิ่งกว่าที่แม่จะไม่ยอมให้ลูกแสดงความคิดเห็นเสียเลย ซึ่งเหตุผลดังกล่าวทำให้กลายเป็นประชาธิปไตย มีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเป็นประชาธิปไตย

ลักษณะของแม่ไทยส่วนใหญ่จะให้ความเป็นประชาธิปไตยลูกด้วยวิธีการนี้เสมอ เพราะผู้ใหญ่ยึดหลักว่า อามน้ำร้อนมากก่อนยอมมีประสพการณ์ดีกว่าบอกกล่าว ฉะนั้นจึงถือว่าการตัดสินใจใด ๆ ของผู้ใหญ่ถูกเสมอ แต่กระนั้นก็ยังยอมให้เด็กแสดงความคิดเห็นบ้าง แต่ไม่รับความคิดเห็นนั้น ๆ ซึ่งถือความเป็นประชาธิปไตยแบบไทย ๆ

แม่เด็กไทยพหุวัฒนธรรมที่รับฟังความคิดเห็นจากเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย เพราะความคิดเห็นของเด็กหญิงเป็นไปอย่างนุ่มนวล ไม่ก้าวร้าว มีความเกรงใจสูง แม้ว่าแม่จะเฝ้ายอมรับความคิดเห็น ก็เกรงใจที่จะคัดค้าน หรืออธิบายเหตุผลต่อไป ส่วนเด็กชายอาจจะแสดงความคิดเห็นอย่างรุนแรงในบางครั้ง เพราะมีความเกรงใจน้อยกว่า ทำให้แม่ไปพอใจ และมักจะทับทมิไม่ยอมให้แสดงความคิดเห็นบ่อยนัก แม่มีความรู้สึกว่าการทำเช่นนั้นเป็นการแสดงความดื้อรั้น และไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ สุดท้ายแม่จึงยอมให้เด็กหญิงแสดงความคิดเห็นมากกว่าชาย เป็นผลทำให้การวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กหญิงไทยไ้รับประชาธิปไตยจากแม่มากกว่าเด็กชายไทย หรือเด็กไทยคริสต์ และเหตุผลนี้เองที่ทำให้พบว่าประชาธิปไตยที่แม่ให้กับเด็กชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสริมความสามารถทางสติปัญญาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .451$, $r = .524$) ส่วนในเด็กหญิงไม่พบความสัมพันธ์นี้ เพราะถึงแม้ว่าแม่จะให้ประชาธิปไตยกับเด็กหญิงมากไม่ได้ หมายความว่าเด็กจะกล้าแสดงความคิดเห็น ความไม่กล้าเป็นสาเหตุปัจจัยของความเกรงใจเสมือนกับแม่ไม่เสริมความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก ส่วนในเด็กชายไทยกล้าจะแสดงความคิดเห็นมากกว่าหญิง จึงมีความเกรงใจต่ำกว่า การกล้าแสดงความคิดเห็นจึงเป็นการเสริมความสามารถทางสติปัญญา

๔. การเสริมความสามารถทางสติปัญญา

ผลการศึกษาพบว่า ในทุก ๆ กลุ่ม ความแรงใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเสริม
ความสามารถทางสติปัญญา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเคลื่อนไหว
ภายในบ้านด้วย ซึ่งหมายความว่าความว่องไวในบ้านปัสมาชิกที่มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี การวางแผนนโยบาย
ภายในบ้านมีความแจ่มกระจ่าง ทุกคนในบ้านยอมรับนโยบายนั้น ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยเหตุผล มีการ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอยู่เสมอ ทำให้มีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญของการเสริม
ความสามารถทางสติปัญญา และหาทางที่จะเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้กับเด็ก

การเสริมความสามารถทางสติปัญญานี้ แม่เด็กไทยคริสตจักร เสริมความสามารถทาง
สติปัญญาให้กับลูกมากกว่าแม่เด็กไทยพุทธ ($t = 1.206$, $t = 0.753$) ซึ่งทำให้มองเห็นว่า
แม่เด็กไทยคริสตโมโกโกลูกจนเกินไป แม่แสดงพฤติกรรมที่ขัดขวางการอยากรู้อยากเห็นของเด็ก
พยายามที่จะหาทางเสริมสติปัญญาของลูก แม่บางกรังต้องเข้มงวดบ้างก็ทำแต่ไม่เข้มงวดจนเกินไป
นัก และยังไม่แสดงความรุนแรงในการลงโทษเด็กด้วย

๕. ความเข้มงวด

การอยู่รวมกันในสังคม ถ้าจะให้สังคมเป็นความสุข ต้องมีกฎเกณฑ์เพื่อให้บุคคล
ในสังคมทำตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ บ้านเป็นหน่วยย่อยของสังคม ฉะนั้นภายในบ้านย่อมมีกฎเกณฑ์ทั้งสิ้นไว้
ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวอาจตั้งขึ้นโดย พ่อ แม่ หรือบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวเป็นกันทั้งนั้น หรือโดยการ
ร่วมกันตกลงสร้างกฎเกณฑ์ แม่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดลูกมากที่สุด ย่อมมีโอกาสใช้กฎเกณฑ์กับลูกได้มาก
บางครอบครัวใช้กฎเกณฑ์กับเด็กอย่างเข้มงวด เด็กจะออกนอกกรอบไม่ได้ แต่บางครอบครัวก็
ใช้อย่างหละหลวม ไม่มีความเข้มงวดหรือเข้มงวดในบางกรังบางคราว เช่นการใช้เด็กให้ทำสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง บางกรังก็บังคับกับเด็กให้ทำตาม แต่บางกรังก็จะปล่อยตามอารมณ์ เด็กจะทำก็ได้ ไม่ทำ
ก็ได้ ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในใจเด็ก

จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่าความเข้มงวดของแม่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความแรงใจ
ของเด็ก ทั้งเด็กชายไทยพุทธและเด็กหญิงไทยพุทธ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงตามสมมติฐาน
ที่ตั้งไว้ ($r = - .566$, $r = - .543$) สำหรับเด็กไทยคริสตนั้น ความเข้มงวดของแม่

เด็กชายไทยคริสต์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.539$) ส่วนในเด็กหญิงไทยคริสต์นั้น ความเข้มงวดของแม่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความเกรงใจของลูก ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.369$) แต่กระนั้นก็แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้มงวดกับความเกรงใจที่มีค่าสูงขอให้เชื่อว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันจริง นั่นคือแม่ที่เข้มงวดมากจะทำให้ลูกมีความเกรงใจน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความต้องการพื้นฐานของเด็กก็ต้องการความเป็นอิสระ ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามใจชอบ ไม่ต้องการให้มีกฎเกณฑ์มาบังคับถ้าหากแม่เข้มงวด ลูกจะเกิดความขัดแย้งในใจอยากจะทำในสิ่งที่ถูกห้าม และเกิดการต่อต้านซึ่งเป็นบ่อเกิดของความก้าวร้าวอยากลองดี ผู้ที่มีลักษณะเหล่านี้มักแสดงออกในรูปไม่เกรงใจหรือเกรงใจต่ำ และเป็นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ

ในการเปรียบเทียบความเข้มงวดของแม่ที่มีต่อลูก จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าไม่มีแบ็กกราวด์ที่มีความเข้มงวดกับลูกมากกว่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพียงแต่มีแนวโน้มว่าแม่ของเด็กชายไทยพุทธจะเข้มงวดกว่าแม่ของเด็กชายไทยคริสต์ ($t = 1.469$) และแม่ของเด็กหญิงไทยพุทธเข้มงวดกว่าแม่ของเด็กหญิงไทยคริสต์เพียงเล็กน้อย ($t = 0.579$) ซึ่งสรุปได้ว่าแม่ของเด็กไทยพุทธมีแนวโน้มที่จะเข้มงวดลูกมากกว่าแม่ของเด็กไทยคริสต์ ทั้งนี้เพราะแม่คริสตังมองลูกของตนว่าเป็นเด็กที่รับผิดชอบตนเองได้ไม่จำเป็นต้องเฝ้าดูแลตามงับกับเด็ก แต่แม่ไทยกลับมีความรู้สึกว่าการดูแลลูกควรอยู่ในกรอบ อยู่ในวินัย เป็นเด็กที่อ่อนน้อมง่าย จึงเข้มงวดกับลูกมาก วางระเบียบให้ลูกปฏิบัติตามกับให้ลูกทำตามใจตนเพราะถือว่าตนมีประสบการณ์มาก่อน หรืออาจมีอายุนมาก่อน การที่แม่เข้มงวดต่อลูก ไม่ให้ความอบอุ่นแก่ตน จึงได้เป็นปฏิกริยาโต้ตอบเมื่อแม่เข้มงวดมาก

อาจเป็นไปได้ว่าจรรยาพั้งเพย "ทำตามใจตัวเองไทยแท้" เป็นคำเปรียบเปรยให้ทราบว่าคนไทยชอบทำตามใจตนเองในทุกสิ่งทุกอย่าง อยากจะทำอะไรก็ต้องทำได้ โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา ขอเพียงแต่ทำให้ได้ทำ ฉะนั้นเมื่อถูกกฎเกณฑ์มาบังคับอย่างเข้มงวดโดยไม่สามารถทำอะไรได้จึงใจ ต้องทำตามใจแม่ ตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เด็กจึงเกิดความรู้สึกต่อต้าน พ่อแม่ มักจะว่าเด็กเสมอว่า ต่อต้านหรือดื้อเงียบ ว่าเท่าไรเตือนเท่าไรก็ไม่เฉย คุยเฟื่อง ๆ ก็เหมือนเด็กเรียบร้อย แต่ไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ เพิกเฉยต่อคำสั่ง ทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ สิ่งนี้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กที่ได้รับความเข้มงวดมีความเกรงใจต่ำ

๖. ความรุนแรงของการลงโทษ

ความเกรงใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงของการลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเด็กทุกกลุ่ม แสดงว่าถ้าแม่ลงโทษอย่างรุนแรงแล้วจะทำให้เด็กมีความเกรงใจต่ำ เพราะความรุนแรงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กก้าวร้าว และทั้งนี้ก็การศึกษาแล้วว่าเด็กที่ก้าวร้าวมีความเกรงใจต่ำ นอกจากการศึกษาครั้งนี้ตรงตามแนวคิดฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ แม่ที่ลงโทษลูกอย่างรุนแรงก็จะลงโทษอย่างไม่เป็นเหตุเป็นผล เมื่อไม่พอใจการกระทำของเด็ก หรือเมื่อเด็กไม่ทำตามกฎเกณฑ์ที่จะเป็นการลงโทษที่เห็น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยพบว่า ความเข้มงวดมีความสัมพันธ์ทางลบกับการลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .764$, $r = .638$, $r = .499$, $r = .769$) และยังพบต่อไปอีกว่า แม่ลงโทษเด็กชายไทยพุทธรุนแรงกว่าอีก ๓ กลุ่ม และลงโทษเด็กหญิงไทยพุทธน้อยที่สุด ส่วนการลงโทษของแม่เด็กไทยคริสต์อยู่ในระดับกลาง ก็มากกว่าเด็กหญิงไทยพุทธ แต่น้อยกว่าเด็กชายไทยพุทธ

การที่แม่เด็กหญิงไทยพุทธลงโทษลูกน้อยมากเพราะว่า

๑. แม่เลี้ยงเด็กหญิงมักจะโอ้อภัยไป แสดงความรักใคร่ห่วงใยให้กับลูก มีความวิตกกังวลสูง ลูกจะทำอะไรผิดหรือถูกก็ตามจึงให้อยู่สบาย ซึ่งผลการวิจัยก็ยืนยันว่าการรุนแรงของการลงโทษมีความสัมพันธ์ทางลบกับความอบอุ่น และการแสดงความเป็นเจ้าของของแม่ เด็กหญิงไทยพุทธได้รับความอบอุ่นและการแสดงความเป็นเจ้าของมากที่สุด จึงถูกลงโทษน้อยที่สุด

๒. อาจเป็นเพราะว่า แม่ให้ความหวังใจ รักใคร่ ทำให้เด็กเกิดความรักกลัวจะถูกทอดทิ้ง เมื่อใดที่แม่ไม่ให้ความหวังใจ รักใคร่เหมือนเดิม ก็จะเกิดความรู้สึกกังวล คิดว่าแม่ไม่รักจึงพยายามทำตัวให้อยู่ในโอวาทของแม่ เอาใจแม่ ไม่อยากทำให้แม่โกรธ ฉะนั้นจึงไม่ค่อยถูกลงโทษ ในการตรงข้ามเด็กชายไทยพุทธ ถูกลงโทษรุนแรงที่สุด เพราะแม่ให้ความหวังใจ แสดงความเป็นเจ้าของน้อยที่สุด เพราะแม่คิดว่าเด็กชายจะต้องเป็นผู้นำ ฉะนั้นจึงปล่อยให้เด็กได้รู้จักการผจญภัยกับสิ่งต่างๆ รอบตัวเอง ให้อิสระการต่อสู้ ไม่คอยประคบประหงมทั้งในดินเช่นเด็กหญิง ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า จะทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ตามใจชอบ แต่กลับมีกฎเกณฑ์คอยเข้มงวดกับเด็กเพื่อให้เขาเรียนรู้กันไป เข้มงวดกับกฎที่ตั้งไว้ เช่นถ้าไปเล่นนอกบ้าน หากเกิดเรื่องทะเลาะกับใครมาที่ตึก แม่เด็กไทยพุทธ จะลงโทษลูกซ้ำ ซึ่งบางครั้งก็เป็นการลงโทษแบบตีว่ากระแทกบราด สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเกิด

ความรู้สึกต่อต้าน แสดงอาการก้าวร้าว ซึ่งบางคนก็แสดงอาการก้าวร้าวโดยตรง บางคนก็แสดงอาการก้าวร้าวโดยทางอ้อม บางคนมีความรู้สึกต่อต้านจึงมักจะแสดงอาการเหินเฉียดกำลัง ต่อกฎเกณฑ์ ทำตามแบบเขาๆไปมา เอาตาไปไร ไม่สนใจกับการพูดว่ากล่าวของแม่ อันอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ยั่วโห้สะใหลกับโกรธ แม้ยิ่งเข้มงวดและมีการลงโทษมากขึ้น เด็กจะเห็นว่าแม่ไม่มีเหตุผล จึงทำให้ลูกเกรงใจแม่น้อยลงเมื่อแม่ลงโทษรุนแรง

๗. การก้าวก่ายของแม่ การปรับตัวของแม่ และความเกลียดชังภายในบ้าน

ผลการเปรียบเทียบพบว่าแม่เด็กไทยพุทธ และแม่เด็กไทยคริสต์เขาไปก้าวก่ายลูกอย่างมีนัยสำคัญ และในพม่อีกว่าแม่ของเด็กเหล่านี้ปรับตัวได้ต่างกัน หรือมีความเกลียดชังภายในบ้านต่างกัน

การที่แม่พมกวางแตกต่างที่เด็กไทยและเด็กคริสต์ได้รับจากตัวแปรทั้ง ๓ นี้ อาจเป็นเพราะว่า

๑. กลุ่มตัวอย่างที่ได้น้อยเกินไป เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานั้นกลุ่มละ ๒๕ คน ซึ่งอาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้เห็นความแตกต่างได้

๒. อาจเป็นเพราะว่าแม่เด็กไทยพุทธ และแม่เด็กไทยคริสต์ก้าวก่ายลูกไม่ต่างกัน มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน และความเกลียดชังภายในบ้านไม่แตกต่างกันจริง

๓. วิธีการ Rate อาจจะยังไม่รัดกุมพอ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจะทำการศึกษาเรื่องสังคมประจักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างให้มากกว่าการศึกษาก่อนนี้ ซึ่งอาจจะทำให้เห็นผลของความสัมพันธ์และความแตกต่างในแต่ละตัวแปรได้ดียิ่งขึ้น

๒. ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับชั้นสังคม มีส่วนเกี่ยวข้องกับขนาดของการสังคมนับประจักษ์อยู่มากในการศึกษาก่อนนี้ต่อไปจึงควรนำสิ่งเหล่านี้เข้ามาเป็นตัวแปร หรือเป็นตัวควบคุมเสีย

๓. การศึกษาก่อนนี้ ตัวแปรบางตัวยังไม่สามารถจะแยกกับปัจจัยอื่น เช่น ความเข้มงวดและความห่วงใยเป็นต้น ควรจะได้นำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ได้แยกตัวแปรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๔. ผู้ทำการฝึก ควรใช้เวลาเพียงพอที่จะไปทดลองคลี่กับกรณีที่ทำการศึกษา เพื่อจะได้เห็นสภาพที่แท้จริงว่าสภาพบรรยากาศในบ้าน การแสดงออกกับลูกเป็นอย่างไร

๕. สำหรับความแรงใจกับสิ่งกัมปะกิตแต่ละงานนั้น ควรจะศึกษาว่ากลุ่มที่มีความแรงใจต่างกัน เช่น แรงใจสูง แรงใจปานกลาง และแรงใจต่ำ ผ่านขั้นตอนการสังเกต ประเมินมาแตกต่างกันหรือไม่

๖. แบบทดสอบขั้นตอนการสังเกตประจักษ์ ควรหาความเชื่อมั่นจากผลการสังเกตที่ได้จากแนวว่าเชื่อมั่นได้เพียงไร โดยการให้ลูก Rate การแสดงออกของแม่

๗. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในขั้นตอนการสังเกตประจักษ์ ควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมด้วยการใช้ Regression Analysis ทั่ว ๆ ไป ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรงหรือไม่ เพื่อจะทำนายบุคลิกภาพของเด็กจากวิธีการรวบรวมเลี้ยงดูลูกได้

การประเมินผลการศึกษา โดยอาศัยทฤษฎีสังคประกิตของวีรยุทธ วิริเยียรโชติ

๑. แม่เด็กไทยพุทธ แสดงความเป็นเจ้าของลูกสูง คือ แม่ให้ความห่วงใย และโอ้เด็กมาก เลี้ยงดูประหนึ่งลูกเป็นทารก ไปยอปลให้ลูกผจญสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ผลสอดคล้องกับทฤษฎีสังคประกิตที่ว่า สังคประกิตโมกริสัมพันธ์ "ผู้ใหญ่ชอบพาอะไรให้ผู้ใหญ่เอาว้นโก และไม่ส่งเสรีให้เด็กช่วยตัวเอง" "แก้ปัญหาคิดเองให้ ด้วยการอุ้ม การโอบ"

๒. แม่เด็กไทยพุทธที่แนวโน้มนำส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาน้อยกว่าเด็กไทยคริสต์ ซึ่งทฤษฎีสังคประกิตอธิบายว่า "ไม่ชอบการตอบคำถาม เพราะรำคาญ" "ไม่ส่งเสรีให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้งห้า เพราะไม่ชอบเด็กขบ"

๓. แม่เด็กชายไทยพุทธเข้มงวดทางวินัยและลงโทษรุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสังคประกิตที่ว่า "ฝึกความมีวินัย ใช้อารมณ์เป็นพี่ ตู่เป็นพี่"

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จุฬพล พูลทรัพย์วิน มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนที่เป็นผู้นำ และนักเรียนที่เป็นผู้ตาม ในระดับชั้น ม.ศ. ๓ ปรินฤพานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสาณมิตร ๒๕๑๔, ๙๑ หน้า.
- ประสิทธิ์ บัวกลี การศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนในทางจังหวัด นักเรียนในกรุงเทพฯ และนักเรียนนานาชาติ ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาณมิตร ๒๕๑๔, ๑๔๔ หน้า.
- ปราศธกฤษณ์ กัณเฑเณตร ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล ความเกรงใจ และการปรับตัว ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาณมิตร ๒๕๑๕ ๒๓๕ หน้า.
- แปลก สนิธิรักษ์ ระเบียบสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๖, ๘๖ หน้า.
- นิคม ตั้งคะพิพ การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพ ความเกรงใจ และความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวไทยและจีน ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ๒๕๑๖, ๑๒๕ หน้า.
- มาลา วิภูพานนท์ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบการรับรู้และการเลี้ยงดู ในสถานการณ์ฝึกให้พึ่งตนเอง กับในสถานการณ์ฝึกการยับยั้งการพึ่งตนเอง เปรียบเทียบเด็ก ในนครหลวงกับเด็กในทางจังหวัด ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาณมิตร ๒๕๑๕, ๑๕๓ หน้า.
- ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ "การศึกษาพัฒนาการจากแรงจิตวิทยา (พลังจูงใจในทางเศรษฐกิจ)" ทฤษฎีและแนวคิดในการพัฒนาประเทศ เรียบเรียงโดย อมร รักนาศิตย์ และ ชัยดิยา กรรณสูตร คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๐๘, ๔๓๒ หน้า.
- วิรุยพ วัชรไชย ทฤษฎีสังคมโมตรวิสัยทัศน์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาณมิตร ๒๕๑๖ ๑๔ หน้า.

- วีราพร เพ็ญระพงศ์ ความเกรงใจกับพฤติกรรมการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ปริญญาโท ภา.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ๒๕๑๔, ๒๔๑ หน้า.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "สังคมไทยสมัยพัฒนา" พัฒนาวัฒนธรรม ๒ พิมพ์ที่วิบูลย์พาณิชย์
จำกัด พระนคร ๒๕๑๓, ๑๔๕ หน้า.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ "สังคมในตรีสัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ" วารสารจิตวิทยา ๒๕๑๓,
หน้า ๓๓ - ๓๔.
- วีรยุทธ วิเชียรโชติ และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ รายงานการวิจัยเรื่องความเกรงใจในคนไทย
ฉบับที่ ๑ ลักษณะธรรมชาติของความเกรงใจ ๒๕๑๓ (โรเนียว) ๑๑ หน้า.
- สมาคมคนควบคุมศาสตร์แห่งประเทศไทย พัฒนาการของครอบครัวและเด็ก พระนคร
วิบูลย์กิจ ๒๕๑๒.
- โสภา ชูพิบูลย์, อรทัย ชื่นบุญ จิตวิทยาสังคม กรุงเทพมหานคร ๒๕๑๕, ๒๒๖ หน้า.
- Baldwin, A. L., Theories of Child Development, New York, John Wiley &
Son, Inc , 1965.
- Baldwin A. L., "The Effect of Home Environment on Nursery School
Behavior," Child Develop, (1949), 20 . 49 - 62.
- Blonchard, Wendell, Thailand, Hrof Press, New Haven, Connecticut,
1958, 528 pp.
- Borgatta, Edgar F. Handbook of Personality Theory and Research, Rand
McNally & Company Chicago 1971
- Carter, D. C., The Influence of Family Relationships and Family Experience
on Personality, Marriage Fom Liv , 1954, 16, 212 - 215.
- Danziger, Kurt, Socialization, Penguin Books Ltd., England, 1971,
175 pp.
- Dinkmeyer, Don C., Child Development · The Emerging Self, Prentice -
Hall, Inc , New York, 1965.
- Flugel, J. C., The Psychoanalytic Study of the Family, London :
International Psychoanalytical Library 192 , No 3.
- Gardner, Bruce D., Development in Early Childhood, Harper & Row,
New York, 1964.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, Vokils,
Feffer and Simons Private Ltd., 1967, 491 pp.
- Goslin, David A., Handbook of Socialization Theory and Research, Rand
McNally and Company Chicago 1971.

- G. Watson, "Some Personality Difference in Children Related to Strict or Permissive Parental Discipline," Journal of Psychology, 44 (1957), 227 - 249.
- Gesell, Arnold, Infant and Child in the Culture of To - day, Hamish Hamilton Ltd., 1965.
- Hurlock, Elizabeth B., Child Development, 4th ed., McGraw - Hill, Book Company Inc , 776 pp.
- Jersild, Arthur T , Child Psychology, Sixth edition, Prentice - Hall Inc , Englewood Cliffs, New Jersey, 1968, 610 pp.
- Kaplan, Bert, Studying Personality Cross - Culturally, Row Peterson and Company, New York, 1961, 687 pp.
- Krech, David, Individual In Society, McGraw - Hill Book Company, Inc., New York, 1962, 564 pp.
- Maier, Henry W., Three Theories of Child Development, New York Harper & Row 1959.
- M. E. A Yer and R. G. Bernreuter, "A Study of the Relationship Between Discipline and Personality Trait in Little Children," Journal of Genetic Psychology, 50 (1937) p. 163 - 170.
- Mussen, Paul Henry Child Development and Personality, Harper & Brothers New York, 1956, 569 pp.
- Phillips, Herbert Phineas, The Patterning of Interpersonal Behavior in the Village of Bang Chan, Berkeley, University of California Press, 1965, 231 pp.
- R. F. Peck, and R. J. Havighurst, Child Development and Personality, (2nd ed.) New York John Willey & Sons, Inc., 1963 p. 12
- Rebelsky Freda & Lynn Dorman, Child Development and Behavior, Alfred A. Knopf Inc., New York 1970, p. 151.
- Ribble, M. A. The Personality of the Young Child, New York Columbia, 1955.
- Russell, I. L., Behavior Problems of Children from Broken and Intact Homes, J. Educ Socail 1957.
- Sarason, Irwin G., Personality : An Objective Approach, John Wiley & Sons, Inc., New York, 1966, 670 pp.

- Sears R. R. Whiting J. W. M. Nowlis, V., and Sears, P. S., Some Child Rearing Antecedent of Aggression and Dependency in Young Children, Genet Psychol. Monogr. (1953) 47 : 135 - 234.
- Sears, Robert R. and others, Pattern of Child Rearing, Row, Peterson and Company Inc., New York, 1957, 533 pp.
- Skinner, William C., Chinese Society in Thailand : An Analytical History, Cornell University Press, New York, 1957, 574 pp.
- S. M. Unger, "Antecedent of Personality Differences in Guilt Responsibility," Psychological Review, 10, 1962, p. 357 - 358.
- Syed, Amno Knatoon "Pattern of Parent Behavior Influencing Academic Achievement in the Junior High School," Dissertation Abstracts, International, XXII November, 1962 p. 3097.
- Watson, Robert I., Psychology of the Child, New York : John Wiley and Sons, Inc., 1959.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ตาราง ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ของกลุ่มเด็กชายไทย - พุทธ

ตัวแปร	$\bar{X}$	S^2	SD
Km	233.920	466.953	21.6091
Kc	266.880	1812.585	42.5745
Wa	23.480	5.049	2.247
Po	13.000	4.600	2.039
Dem	8.600	1.0400	1.019
Int	13.400	1.280	1.131
Res	7.160	1.814	1.347
Sev	7.000	0.800	0.894
Inf	7.000	1.040	1.019
Adj	17.040	2.038	1.427
Act	19.640	6.470	2.543

ตาราง ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของกลุ่มเด็กหญิงไทย - พุท

ตัวแปร	$\bar{X}$	S^2	SD
Km	248.360	789.430	28.096
Kc	318.080	1446.553	38.033
Va	26.520	2.649	1.627
Po	13.560	0.966	0.983
Dem	9.000	0.720	0.848
Int	13.320	1.417	1.190
Res	6.960	1.658	1.248
Sev	5.760	6.502	2.550
Inf	6.280	2.681	1.637
Adj	17.760	6.102	2.470
Act	19.680	6.457	2.541

ตาราง ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของกลุ่มเด็กชายไทย - คริสต์

ตัวแปร	$\bar{X}$	S^2	SD
Km	222.480	470.0891	21.681 ,
Kc	275.040	1173.7181	34.259
Wa	23.840	4.6141	2.149
Po	11.960	1.958	1.399
Dem	8.520	1.209	1.099
Int	12.920	2.5536	1.598
Res	6.640	1.190	1.091
Sev	6.800	0.560	0.748
Inf	6.800	1.440	1.200
Adj	15.800	3.040	1.743
Act	19.680	2.217	1.489

ตาราง ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรของกลุ่มเด็กหญิงไทย - คริสต์

ตัวแปร	$\bar{X}$	S^2	SD
Km	233.600	319.200	17.866
Kc	294.360	1417.830	37.654
Wa	24.920	6.393	2.528
Po	12.320	1.897	1.377
Dem	8.440	1.046	1.022
Int	12.920	5.353	2.313
Res	6.760	1.302	1.141
Sev	6.080	0.6336	0.796
Inf	7.240	1.862	1.364
Adj	16.840	2.134	1.461
Act	20.560	3.046	1.745

ภาคผนวก ข.

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

แบบสอบถามฉบับนี้ถามเกี่ยวกับความรู้สึกของท่านในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะพบในชีวิตประจำวัน เมื่อท่านประสบกับสถานการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ท่านจะมีความรู้สึกอย่างไร มากน้อยแค่ไหน

ตัวอย่าง ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ ท่านรู้สึกเกรงใจที่จะปฏิบัติตนเองของท่านในสถานการณ์ต่อไปนี้หรือไม่อย่างไร

ขอยืมเงินร่ำยาว

เกรงใจ | 3 | 2 | 1 | 0 | -1 | -2 | -3 | ไม่เกรงใจ

ถ้าท่านทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบตัวเลข

- 3 หมายความว่า เกรงใจมากที่สุดจนไม่กล้าขอยืม
- 2 หมายความว่า เกรงใจพอสมควร
- 1 หมายความว่า เกรงใจบ้างเล็กน้อย
- 0 หมายความว่า รู้สึกกลางๆ กำลังกึ่งกันระหว่างเกรงใจกับไม่เกรงใจ
- 1 หมายความว่า ไม่เกรงใจบ้างเล็กน้อย
- 2 หมายความว่า ไม่เกรงใจพอสมควร
- 3 หมายความว่า ไม่เกรงใจมากที่สุด

แบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา แต่ก็อย่าเสียเวลาในการตอบแต่ละข้อให้มากนัก ถ้าท่านลังเลใจไม่ทราบจะตอบข้อใดก็ ขอเสนอให้ท่านเลือกตอบตามความคิดครั้งแรก ที่ท่านปฏิบัติจริง ๆ อย่าไปนึกหลังวิชาใด ๆ หรือข้อที่ควรปฏิบัติ

ในแบบสอบถามนี้ไม่มีคำตอบใดที่ถือว่าผิดหรือถูก เป็นแต่เพียงความคิดเห็น และไม่นำเอาไปเปิดเผยในที่ใด ๆ เป็นรายบุคคล จะแสดงเพียงส่วนรวม เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศเท่านั้น

จึงขอให้ท่านสบายใจที่จะตอบอย่างเสรีตามความคิดของท่านจริง ๆ

ก. ในฐานะที่ท่านเป็นศิษย์ปฏิบัติครู

1. เข้าห้องเรียนเมื่อครูสอนแล้ว   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
2. เข้าพบเมื่อต้องการติดต่อยุทธศาสตร์ส่วนตัว   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
3. ขอยืมสิ่งของ เงินทอง   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
4. เคื่อนให้ทราบเมื่อหมดเวลาสอน   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
5. หยุดเรียนโดยไม่ขออนุญาต   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
6. ทำนิกระเบียบของห้อง เช่นทำเสียงกั๊ก   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
7. เข้าไปติดต่อยุทธศาสตร์ช่วยเหลือคณะครู
กำลังทำงาน   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
8. เข้าไปถามเรื่องการเรียนขณะที่ครู
กำลังติดต่อยุทธศาสตร์   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
9. แสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งด้วยเหตุผล
ขณะกำลังเรียนในชั้น   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง

ข. ในฐานะที่ท่านเป็นบุตรมีความสัมพันธ์กับบิดามารดา

0. เมื่อมีความทุกข์ขอให้ช่วย   ขอให้ช่วย

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ขอให้ช่วย
1. ขอเงิน ข้าวของ เครื่องใช้   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
2. คัดค้านความเห็น ไม่ยอมเชื่อฟัง   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า

3. ขอเงินเพิ่มอีกเมื่อเงินไม่พอใช้   ขอ

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ขอ
4. กลับบ้านผิดเวลาโดยไม่บอกล่วงหน้า   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
5. ทำให้ท่านนึกหวัง เสียใจ ไม่สบายใจ   กระทำ

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กระทำ
6. พาเพื่อนมาสนุกสนานที่บ้าน เว้น กินเลี้ยง   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า

ค. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนปฏิบัติต่อเพื่อนที่สนิท

7. ขอความช่วยเหลือ   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
8. ขอยืมข้าวของ เงินทอง   ขอยืม

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ขอยืม
9. ถักเตือนตรง ๆ เมื่อเขาทำผิด   ตักเตือน

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ตักเตือน
10. เมื่อเรานึกนึก   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
1. เมื่อมีความทุกข์   ปรีกษา

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ปรึกษา
2. ระบายขณะที่เพื่อนกำลังนอนหลับ   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
3. ทำของของเพื่อนชำรุดเสียหาย   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
4. ขอความช่วยเหลือเพื่อนด้านการเรียน   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
5. ให้เพื่อนคอยขณะที่เราคิดอะไร   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
6. ให้เพื่อนทำงานส่วนตัวให้   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
7. ขอของกินเมื่อเพื่อนขอยืมจากเรา   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
8. เมื่อเขาทำในสิ่งที่เราไม่พอใจ   คอว่า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่คอว่า

9. เมื่อความเห็นของเราไม่ตรงกับเขา   โต้แย้ง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่โต้แย้ง
10. เมื่อถูกขอร้องให้ทำงานแต่เราไม่มีเวลา   ปฏิเสธ

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ปฏิเสธ
11. หยิบข้าวของไปใช้โดยไม่บอกล่วงหน้า   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง

ง. ในฐานะที่ท่านเป็นเพื่อนปฏิบัติต่อเพื่อนที่ไม่สนิทสนม

2. ขอยืมข้าวของ เงินทอง   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
3. ให้เพื่อนทำงานส่วนตัวให้,   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
4. ระบายขณะที่เพื่อนกำลังหลับนอน   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
5. ทำของของเพื่อนชำรุดเสียหาย   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
6. ให้เพื่อนคอยขณะที่เราคิดธุระ   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
37. ขอของคืน เมื่อเพื่อนขอยืมจากเรา   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
38. เมื่อความเห็นของเราไม่ตรงกับเขา   โต้แย้ง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่โต้แย้ง
39. เมื่อเขาทำในสิ่งที่เราไม่พอใจ   ต่อกว่า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ต่อกว่า
40. ขอความช่วยเหลือด้านการเรียน   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
41. เมื่อถูกขอร้องให้ช่วยทำงานแต่เราไม่มีเวลา   ปฏิเสธ

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ปฏิเสธ
42. เมื่อเราฉุนเฉียว   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
43. เมื่อมีความทุกข์   ปรีกษา

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ปรีกษา

จ. ในฐานะที่เป็นเพื่อนบ้านที่สนิทสนมกัน

4. ขอความช่วยเหลือ   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
5. เมื่อเห็นเขาทำผิด   ตักเตือน

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ตักเตือน
6. ขอยืมข้าวของเครื่องใช้   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
7. ขอของกินเมื่อเขายืมของเราไป   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
8. ถ้าเราทำเสียงดัง หรือเปิดวิทยุ   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
9. เมื่อถูกขอร้องให้ช่วยเหลือแต่ไม่ว่าง   ปฏิเสธ

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ปฏิเสธ
10. ในกรณีที่เราไม่เห็นด้วยกับความกักของเข่า   โต้แย้ง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่โต้แย้ง

ฉ. ในฐานะเพื่อนบ้านที่ไม่สนิทสนมกัน

1. ขอความช่วยเหลือ   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
2. เมื่อเห็นเขาทำผิด   ตักเตือน

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ตักเตือน
3. ขอยืมข้าวของเครื่องใช้   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
4. ขอของกินเมื่อเขายืมของเราไป   กล้า

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่กล้า
5. ถ้าเราทำเสียงดังหรือเปิดวิทยุ   เกรง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่เกรง
6. เมื่อถูกขอร้องให้ช่วยเหลือแต่เราไม่ว่าง   ปฏิเสธ

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่ปฏิเสธ
7. ในกรณีที่เราไม่เห็นด้วยกับความกักของเข่า   โต้แย้ง

3	2	1	0	-1	-2	-3

 ไม่โต้แย้ง

แบบสัมภาษณ์สังคมประจักษ์

1. ความอบอุ่น

เอา เด็กเป็นศูนย์กลาง	เอา เด็กเป็นรอง
การยอมรับ	ไม่ยอมรับความผิดเห็น
การยอมรับการกระทำ	ทอดทิ้ง
การแสดงความรักใคร่	มุ่งร้าย
ความสนิทสนม	ปล่อยให้อยู่คนเดียว
ความหนักเบาของความเกี่ยวข้อง	เฉยชา

เอา เด็กเป็นศูนย์กลาง
ยอมรับความผิดเห็น
ทุ่มเทให้ อุทิศตัวให้
ความรัก
ให้ความใกล้ชิดสนิทสนม
แข็งขัน

2. ความเป็นเจ้าของ

ช่วยประหนึ่งลูกเป็นทารก	ไม่ช่วย
การปกป้องรักษา	ให้เผชิญสิ่งต่างๆเอาเอง
ความห่วงใย	ทำทองไม่รู้อน

ช่วยมากเกินไป
ให้ความปกป้อง
วิตกกังวล

3. ความเป็นประชาธิปไตย

การฟังเหตุผล	ทำอะไรตามอารมณ์
กฎที่ปฏิบัติ	เผด็จการ

ทำตามเหตุผล
ประชาธิปไตย

4. ความสามารถทางสติปัญญา

ช่วยให้สติปัญญาเพิ่มขึ้น	ถ่วงให้ช้า
ความพร้อมในการอธิบาย	ชักชวนความอยากรู้—
	อยากเห็น
การให้ความเข้าใจ	ไม่แจ่มชัด

เร่งให้เพิ่ม
สนองความอยากรู้
อยากเห็น
ไวที่จะเข้าใจถูก
(ในค่านสติปัญญา)

5. ความเข้มงวด

เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้อิสระ
การบังคับในการให้คำแนะนำ หากใดไม่ทำได้

เข้มงวด
บังคับ

6. ความรุนแรงของการลงโทษ

เงื่อนไขพร้อมที่จะบังคับให้เกิดผล หย่อนยาน
ความเข้มงวดของการลงโทษ เบา

จริงจังเอาจริงเอาจัง
หนัก

7. การเข้าปกัฏกาย

พร้อมที่จะวิพากษ์วิจารณ์ ไม่วิพากษ์วิจารณ์
ปริมาณการให้ขอแนะนำ ไม่แนะนำ

วิพากษ์วิจารณ์
แนะนำ

8. การปรับตัวของแม่

ปรับตัว ไม่ดี
ความราบรื่นในครอบครัว มีความขัดแย้ง
ประสิทธิภาพของนโยบาย ไม่สำเร็จ
การวางระเบียบวินัย ขัดแย้งกัน

ดี
มีความประสมประสานกลมกลืน
สำเร็จ
เห็นพ้องต้องกัน

9. ความเคลื่อนไหวในครอบครัว

ความมีชีวิตชีวาในบ้าน ไม่มีชีวิตชีวา
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว จำกัดขอบเขต-
ความสัมพันธ์
ความยาวนานของการเกี่ยวข้อง ระยะสั้น
ความเข้มแข็งของนโยบายในบ้าน ไม่เข้มเกร่ง
เกี่ยวกับทางค่านิยม ไม่มีเหตุผล

มีชีวิตชีวา
มีความสัมพันธ์กัน-
ทุกคน
ระยะยาว
เข้มเกร่ง
มีเหตุผล

24. ท่านเคยทำโทษลูกของท่านอย่างแรงที่สุดไหม ? ด้วยวิธีใด ?
25. ถ้าลูกของท่านกลับบ้านผิดเวลาโดยไม่ไดบอกให้ทราบจงหนาท่านทำอย่างไร ?
26. ท่านเคยตีลูกเวลาทำเรื่องใจแตกหรือไม่ ?
27. ท่านคิดว่าท่านจะทำโทษลูกของท่านหนักขึ้นถ้าทำผิดซ้ำหรือไม่ ?
28. เมื่อลูกท่านกับเพื่อนของเขาตกลงจะกระทำในสิ่งที่ท่านไม่เห็นด้วยท่านจะให้คำแนะนำหรือแสดงความกักเห็นใจเรื้องนั้นหรือไม่ ?
29. ท่านเคยมีความรู้สึกรำคาญลูกของท่านบ้างไหม ? ในกรณีใดบ้าง ?
30. ท่านเคยมีเรื่องขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัวหรือไม่ ? ถ้ามีท่านแก้ปัญหาอย่างไร ?
31. เมื่อท่านแบ่งหน้าที่ให้ลูก ๆ ช่วยทำงานบ้าน ลูก ๆ เห็นด้วยหรือไม่ ?
32. เมื่อเด็กได้รับหน้าที่ให้ช่วยทำงานบ้านเด็กใดก็ตามนั้นหรือไม่ ?
33. ท่านเคยไม่เห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ภายในบ้านท่านหรือไม่ ? ท่านวิพากษ์แก้ไขอย่างไร ?
34. ท่านเคยพูดเล่นกับลูก ๆ บ่อยหรือไม่ ?
35. ท่านเคยพาลูกไปเที่ยวนอกบ้านหรือไม่ ? บ่อยครั้งเพียงใด ?
36. ท่านมีการปรึกษารื้อกับบุคคลในครอบครัวหรือพูดคุยกันเป็นประจำหรือไม่ ?
37. ท่านเคยปรึกษารื้อในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนและอนาคตของลูกท่านหรือไม่ ?
38. ท่านเคยถูกลูกของท่านคว่ำความไม่พอใจหรือไม่ ?
